

Verkiezingsprogramma 2018 - 2022 D66 Amsterdam

Gelijke kansen

Gezonde groei

Goed wonen

D66

D66 krijgt het voor elkaar

Verkiezingsprogramma 2018-2022 D66 Amsterdam

Vastgesteld door de Algemene Afdelingsvergadering,
bijeen op 25 november 2017

*Het programma is tot stand gekomen onder redactie
van de permanente programmacommissie (PPC):*

Mohamed Baba, *vice-voorzitter politiek*
Kees Bezemer
Andrea Chao
Walter Freeman
Daniëlle de Jager
Pieter Korte
Maarten Vellema
Roderic Evans-Knaup, *penvoerder*

Foto voorkant: © 2017 Maarten Brante

Beste Amsterdammers,

Het gaat goed met de stad, maar ons werk is nog niet af. De afgelopen vier jaar hebben we een recordaantal huizen gebouwd. We hebben gezorgd voor meer middenhuur woningen, voor meer banen, meer groen en verdrievoudiging van het aantal zonnepanelen op Amsterdamse daken. We hebben nog nooit zoveel kunnen investeren in het Amsterdamse onderwijs, in onze leraren en leraressen, de helden voor de klas. En in goede peuteropvang zodat alle Amsterdamse peuters een gelijke start hebben en met elkaar spelen.

Het gaat goed met de stad, maar ons werk is nog niet af. We zien een enorme uitdaging: de middenklasse staat onder druk. Amsterdam loopt het risico een stad te worden voor arm en rijk, met niets er tussenin.

‘Een stad voor arm en rijk, met niets er tussenin? Daar pas ik voor.’

Onze leraren, verplegers, zzp'ers en politieagenten - doodnormale Amsterdammers met een middeninkomen - worden haast gedwongen de stad te verlaten of maken geen kans om hier te komen wonen. Er zijn te weinig betaalbare woningen. Vooral gezinnen komen klem te zitten. Want het blije nieuws dat je in verwachting bent, betekent voor veel Amsterdammers ook een zoektocht naar een huis buiten Amsterdam. Het aanbod betaalbare woningen voor middeninkomens moet fors omhoog. Zonder gezinnen boet de stad in aan leefbaarheid en zonder middenklasse - de ruggengraat van de stad - kunnen we de kloof tussen arm en rijk niet overbruggen.

‘Goed onderwijs blijft de hoogste prioriteit’

De plek waar de kloof tussen arm en rijk het meest zichtbaar is, is meteen ook de meest schrijnende plek, namelijk op school. Sommige kinderen zijn met dure huiswerkbegeleiding aan het oefenen voor de CITO-toets en worden op zondag meegenomen naar musea. Terwijl hun leeftijdsgenootjes een dubbele taalachterstand oplopen, zowel in het Nederlands als in de taal van hun ouders.

Onze investeringen in goed onderwijs, de motor voor kansengelijkheid, zijn dan ook de komende jaren meer dan ooit nodig in onze groeiende stad. Gelijke kansen en goed onderwijs kosten veel geld, maar leveren vooral heel veel op. Een stad waarin je kan opgroeien tot wie je wil zijn, ongeacht het inkomen van je ouders. Goed onderwijs blijft de hoogste prioriteit. Wij willen een Amsterdam waar we de beste leraren op de moeilijkste scholen hebben. Waar jongeren niet een stageplaats mislopen omdat ze nooit te horen hebben gekregen dat ze bij het solliciteren beter hun petje kunnen afzetten.

‘Een leven lang leren, betekent in Amsterdam een leven lang kansen.’

D66 staat voor een Amsterdam waar een leven lang leren, ook een leven lang kansen betekent. Wij schrijven vijftigplussers die zonder werk komen te zitten niet af, maar doen er alles aan om ze via omscholing weer te matchen aan werkgevers die zitten te springen om nieuwe werknemers.

D66 gelooft in kansengelijkheid door goed onderwijs. Als je rondloopt op het bijvoorbeeld Calvijn College in Nieuw-West zie je wat dat betekent. Amsterdammers, jong en oud, die trots zijn op hun buurt en school. Amsterdammers met alle achtergronden die met elkaar leren en werken op een mooie plek. Een voorbeeld van hoe Amsterdam eruit kan zien.

‘De populariteit van de stad, omzetten in kansen voor iedereen.’

Onze stad is op dit moment populairder dan ooit en dat is iets om trots op te zijn. Het aantal inwoners groeit. Bedrijven, van startups en het mkb tot grote internationale bedrijven, vestigen zich in Amsterdam. Na jaren leegstand stromen de kantoren weer vol, en waar andere steden worstelen krijgen wij onze jongere en oudere werklozen steeds meer aan het werk.

De aantrekkingskracht van Amsterdam, de Magneet Mokum, zorgt voor kansen. Het is aan ons

allemaal, en zeker ook de bestuurders van de stad, om ervoor te zorgen dat iedereen die kansen kan grijpen. We gaan door met bedrijven naar Amsterdam halen, maar stellen daarbij altijd een cruciale vraag ‘hoeveel banen brengen jullie mee?’. Amsterdam heeft niks aan brievenbusfirma’s of andere lege hulzen. In onze stad word je alleen met open armen ontvangen als je kansen geeft aan het talent van Amsterdammers, en zo bij die Amsterdammers brood op de plank brengt.

‘Overlast voorkomen en drukke plekken ontzien.’

Uiteraard zorgt populariteit van Amsterdam ook voor problemen, vooral in de binnenstad. Met steeds meer inwoners en zeventien miljoen bezoekers per jaar moeten we de drukte in goede banen leiden. Door praktische oplossingen te bieden waarmee we overlast voorkomen en te drukke plekken ontzien. De binnenstad ontlasten en korte metten maken met de ongein en onwenselijkheden die toeristen kunnen veroorzaken. Niet voor alles is meer ruimte in de drukke straten van de binnenstad, zoals deelfietsen en bierfietsen. We gaan door met de strijd tegen illegale hotels en zullen tegelijkertijd ook het aantal dagen dat je je woning aan toeristen mag verhuren terugbrengen. We gaan eenheidsworst tegen. We moedigen vastgoedeigenaren aan hun zaak te verhuren aan iemand die iets toevoegt aan het winkelaanbod in Amsterdam. We zorgen dat de stad schoon is en creëren meer ruimte op straat in drukke gebieden.

De aantrekkingskracht zorgt op sommige plaatsen voor het verkeerd soort drukte en dat moeten we aanpakken. Maar tegelijkertijd zorgt onze populariteit ook voor banen, dynamiek en bovenal voor groei. Onze stad is in ontwikkeling, en dat is maar goed ook. Want het biedt nieuwe kansen voor de toekomst. Ik heb de stad altijd in ontwikkeling gezien en, gelukkig maar, nooit zien stilstaan. Sinds ik 31 jaar geleden hier geboren werd is de stad gegroeid, groter geworden en is Amsterdam veranderd. Noord werd vroeger nog weleens spottend aangeduid als ‘gene zijde’ door de Centrum-bewoners, maar door de groei van de stad komt er nu eindelijk een brug over het IJ om dit mooie stadsdeel ook fysiek en zonder omweg met de rest van de stad te verbinden. Rondom station Lelylaan wilde je vroeger niet dood gevonden worden, terwijl zich daar een spannend gebied ontwikkelt door de vele broedplaatsen. En in Amsterdam Oost was vroeger nooit veel te doen, terwijl het met de Javastraat en Wibautstraat nu bruist als nooit tevoren.

‘Niks met te ervoor is goed, behalve tevreden.’

Nu is het zaak die verandering ook door te zetten op de woningmarkt. Ik zie in de toekomst een stad waar alle Amsterdammers ongeacht hun inkomen in elke buurt een eerlijke kans maken op een woning. Door Amsterdam echt van iedereen te maken zullen onze buurten nog verder opknappen, omdat mensen van alle inkomens en achtergronden door elkaar heen wonen. Niet omdat het mengen van buurten ervoor zorgt dat de minima die er wonen plots rijker worden, maar wel omdat Amsterdammers met verschillende inkomens en achtergronden elkaar weer tegen komen op school, bij de bakker of bij de speeltuin. Gemixte buurten passen bij de Amsterdamse volksaard dat iedereen gelijk is en zoals mijn moeder vroeger al zei: “Niks met te ervoor is goed, behalve tevreden.”

Om Amsterdam ook echt te veranderen in de wereldstad die wij eigenlijk al sinds jaar en dag zijn, moeten we investeren in goede en snelle openbaarvervoerverbindingen van de verschillende buurten naar de binnenstad, van de huizen van Amsterdammers naar hun werk. Dit zorgt niet alleen voor minder drukte op onze straten maar het zorgt er ook voor dat het eigenlijk niet meer zoveel uitmaakt waar in de stad je woont. Je bent immers zo aan de andere kant van de stad als je daar wil sporten, spelen, werken of uitgaan. Dat geeft Amsterdammers ook de kans meer gebieden van hun eigen stad te ontdekken en onontdekte parels kunnen groeien en bloeien. De Sloterplas is bijvoorbeeld zo’n plek, met een prachtig park en stadsstrand waar méér kan. Laten we ervoor zorgen dat over vier jaar bezoekers dáár dat ijsje willen eten, in plaats van schuifelend over het Damrak.

Ik geloof dat de stad groter maken met snel openbaar vervoer ervoor kan zorgen dat we de geliefde rafelrandjes, die in Amsterdam onder druk staan, op andere plekken laten terugkomen. Een freezone of 24-uursgebied in het centrum van Amsterdam is door de toegenomen drukte niet meer van deze tijd.

Daarvoor wonen er simpelweg te veel mensen. Maar dit soort experimentele vrijheid is wel verankerd in het DNA van onze stad en daarom moeten we ervoor zorgen dat we buiten het centrum de teugels hier en daar wat laten vieren. Denk je even in wat een mogelijkheden er liggen voor kunstenaars op de bedrijventerreinen van Zuidoost. Ik zie een gebied voor me waar de nachtcultuur met al haar creativiteit de ruimte krijgt zonder overlast te veroorzaken. En ik zie voor me dat we in nieuwe buurten voortaan standaard ruimte reserveren voor broedplaatsen en ateliers voor kunstenaars. Niet tijdelijk tot de buurt populair genoeg is, maar permanent.

‘Onze kinderen verdienen een groene, gezonde, leefbare stad.’

Als we de idee omarmen dat we een wereldstad worden, kunnen we die ontwikkeling doormaken op onze eigen Amsterdamse voorwaarden. En dan staat één ding als een paal boven water: wat we ook doen, het kan alleen nog duurzaam. De aarde smeekt al jaren dat wij stoppen haar uit te putten. Onze kinderen verdienen een groene, gezonde en leefbare stad, die oneindig vooruit kan. Wij willen een stad waar je niet bang hoeft te zijn dat je kinderen achter een stinkende bromfiets rijden. Of dat je al wandelend met de kinderwagen wordt vergiftigd door een roet spugende bestelbus. Wij willen een stad waar de huizen zo goed geïsoleerd zijn dat je niet hoeft te stoken voor de hele buurt om de schimmel uit je kinderkamer te verjagen. Wij willen een stad die een plensbui aankan omdat we zo slim zijn geweest genoeg groen over te houden. Onze kinderen hebben recht op een stad waar de lucht schoon is, de parken groen, en de speelplekken rookvrij en veilig.

Dat verdienen de Amsterdammers van de toekomst. We kunnen geen genoeg meer nemen met praten over vage Haagse doelstellingen, maatregelen zijn nodig, de klimaatverandering wacht op niemand.

‘Een stad waar het niks uitmaakt op wie je verliefd bent of uit welk land je opa komt.’

Het zijn Amsterdammers die onze stad zo mooi maken. Een vrije stad waar iedereen – ongeacht het salarisstrookje – kriskras door elkaar woont. Een stad waar het niks uitmaakt op wie je verliefd bent of uit welk land je opa komt. Een stad waar we eerst en vooral allemaal Amsterdammer zijn en daarom in harmonie met elkaar samenleven. Een smeltkroes van 180 nationaliteiten die allemaal in harmonie met elkaar samenleven. Omdat iedere Amsterdammer vrij is zichzelf te zijn.

Helaas neemt over de hele wereld de spanning toe. Over de hele wereld wordt tolerantie ingeperkt. Amsterdam is en blijft een tolerante stad. Dat gaat niet vanzelf, wij moeten tegen de stroom van polarisatie in durven roeien. We willen Amsterdam nog méér een plek laten zijn waar je jezelf mag zijn. Soms kunnen we tolerantie en de vrijheid om jezelf te zijn met regels en wetten afdwingen, maar minstens zo belangrijk is het geven van het goede voorbeeld. D66 staat voor een Amsterdam waar Ajax meedoet aan de Gay Pride, LHBTI's in de hele stad veilig hand in hand lopen en waar we keihard en consequent strijden tegen discriminatie. Discriminatie, of het nu op straat is of op de arbeidsmarkt, is onacceptabel. Gelijke kansen en vrijheid voor iedere Amsterdammer: daar staat D66 Amsterdam voor.

‘Kus op straat, loop hand in hand, of blijf lekker single. In ons Amsterdam heeft iedereen de vrijheid om zichzelf te zijn.’

Dat vraagt om goed functionerende politieagenten en gemeentelijke handhavers, die een bijdehante puber weten te onderscheiden van een gewelddadige vandaal. Een politiekorps dat in alle delen van de stad een afspiegeling is van de buurt, en met alle buurten goed in contact staat en samenwerkt. Zo kan worden opgetreden als Amsterdammers in hun vrijheid worden bedreigd.

Twee mannen die hand in hand over straat lopen, iemand die in zijn string rolschaatst over de grachten, een meisje dat een rokje draagt dat net wat korter is dan dat van haar moeder, vrouwen met

hoofddoek of mannen met keppeltje: zij moeten zich allemaal veilig en beschermd voelen, zichzelf kunnen zijn.

Tegelijkertijd houdt vrijheid van de een soms op waar de vrijheid van de ander begint. Geloof en hou van wie je wil. Geloof, maar predik geen haat. Geloof wat je wil en in wie je wil, maar leg je eigen denkbeeld niet op aan ander. Kleed je hoe je wil, maar dwing anderen niet hetzelfde te doen. Zeg wat je vindt, maar discrimineer niet. Word verliefd op wie je verliefd wil worden, ook al zijn het er meerderen. Kus op straat, loop hand in hand, of blijf lekker single. In ons Amsterdam heeft iedereen de vrijheid om zichzelf te zijn.

***‘Gelijke kansen en vrijheid voor iedere Amsterdammer:
daar staat D66 Amsterdam voor.’***

De gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zijn ongelooflijk belangrijk. Ik ben trots op wat D66 heeft bereikt. We hebben keihard gewerkt aan een Amsterdam waar iedereen zich thuis voelt. Maar ons werk is nog niet af. In dit verkiezingsprogramma leest u hoe we ervoor zorgen dat onze mooie stad een plek blijft waar alle Amsterdammers zich thuis voelen. Een stad waar plaats is voor arm, rijk én alles wat daar tussenin zit. Een stad waar we de overlast van de groei bestrijden en de populariteit omzetten in kansen voor iedere Amsterdammer. Een stad waar je alles kan bereiken ongeacht op wie je verliefd bent of waar je opa en oma zijn geboren. Laten we aan de rest van Nederland laten zien dat het kan.

Gelijke kansen voor alle Amsterdammers. Daar staat D66 Amsterdam voor. Op 21 maart is de keuze aan jou.

Reinier van Dantzig
Lijsttrekker D66 Amsterdam

Woonaanbod vergroten en toegankelijk maken voor alle Amsterdammers

D66 vindt het heel belangrijk dat de woningmarkt in Amsterdam toegankelijk is voor iedereen, ongeacht inkomen, afkomst of gezinssituatie en dat mensen kunnen doorstromen naar een woning die past bij de specifieke levensfase of leefsituatie waarin men zich bevindt. Die toegankelijkheid en doorstroming staan echter enorm onder druk. Dat komt omdat de Amsterdamse woningmarkt niet een woningmarkt voor iedereen is.

Het woningbestand van Amsterdam wijkt sterk af van dat in de rest van Nederland. Er zijn veel meer huur- dan koopwoningen en het overgrote deel van de huurwoningen behoort tot de sociale huursector. Amsterdammers met een middeninkomen – de politieagent, leraar en zzp'er – worden hiermee buitenspel gezet. Met andere woorden, op de Amsterdamse woningmarkt is een nare tweedeling ontstaan, waarin enkel plek is voor arm of rijk. D66 streeft naar een stad die toegankelijk is voor iederéén en kiest daarom voor de groep die het momenteel het moeilijkst heeft: de middeninkomens. Dit vraagt om een fundamentele breuk met het bestaande woonbeleid.

Als gevolg van het beleid van de afgelopen decennia zijn er op dit moment tien keer zoveel sociale huurwoningen als middenhuurwoningen. Hiermee is een enorme groep Amsterdammers en potentiële Amsterdammers aan de kant gezet. Verdien je namelijk meer dan 36.000 euro bruto per jaar, dan mag je geen sociale woning van een woningcorporatie huren. Als je wilt huren ben je overgeleverd aan de vrije markt en dat betekent dat je alleen in Amsterdam kan wonen als je het geluk hebt dat je hele hoge huren kan betalen of een huis kan kopen. Voor een starter zonder eigen kapitaal en met vaak weinig mogelijkheden voor een hypotheek is dat lastig. Denk bijvoorbeeld aan zzp'ers. Het aanbod van koopwoningen is, ondanks het feit dat er flink wordt bijgebouwd, zo beperkt dat de markt aan het droogkoken is. De prijzen in dit segment zijn het afgelopen jaar gemiddeld met twintig procent gestegen in Amsterdam en woningen staan zo kort te koop dat potentiële kopers niet de tijd hebben om een weloverwogen keuze te maken. Middeninkomens hebben dus ook op de koopmarkt geen schijn van kans.

De Amsterdamse woningmarkt hangt compleet uit het lood en het effect voor huidige en toekomstige Amsterdammers is duidelijk. Amsterdammers met een middeninkomen – en vooral gezinnen – kunnen geen plek vinden en trekken naar omliggende gemeenten. Vacatures van maatschappelijke banen met een modaal salaris worden steeds moeilijker ingevuld. Er ontstaat in Amsterdam een steeds groter tekort aan bijvoorbeeld leerkrachten, politieagenten en verpleegkundigen. Mensen die ook buiten hun werk belangrijk zijn voor de Amsterdamse samenleving.

Er moet dus flink wat veranderen om Amsterdam echt een stad voor iedereen te maken. Daarom streeft D66 naar twintig procent middenhuur in de gehele stad.

Flink meer bouwen

D66 bouwt de komende vier jaar 50.000 woningen, met een verdeling van dertig procent sociaal, veertig procent middenhuur en dertig procent vrije sector (huur en koop). De middeldure huurwoningen zijn specifiek bedoeld voor mensen en gezinnen met een middeninkomen, dus één tot twee keer modaal. Met ontwikkelaars spreken we af dat de huren in het middensegment blijven en om hen te compenseren voor de lagere inkomsten geven we de korting op de grondprijs. D66 heeft zich hier de afgelopen jaren sterk voor gemaakt en wil vasthouden aan het reguleren van de huren via de grondprijs, om zo de enorme aantallen middenhuur die gebouwd worden ook betaalbaar te houden voor de middeninkomens.

D66 vindt het belangrijk om naast betaalbare middenhuur ook betaalbare koopwoningen voor het middensegment te stimuleren en te behouden. Een gedeeltelijk gereguleerde koopmarkt voor het middensegment kan uitkomst bieden. Denk hierbij aan maatschappelijk gebonden eigendom of verkoop onder voorwaarde van terugkoop. D66 wil dat naar de mogelijkheden onderzoek wordt

gedaan. En als uit het onderzoek blijkt dat het kan, dat er dan afspraken worden gemaakt met woningcorporaties, projectontwikkelaars en maatschappelijk betrokken investeerders (zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen), zodat middenkoopwoningen die door hen worden verkocht, ook blijvend in het middenkoopsegment te houden.

Deze enorme ambitie vraagt om specifieke maatregelen. Daarom moeten de aangewezen bouwlocaties van Koers 2025 zo snel mogelijk naar voren worden gehaald. De gemeente moet investeren in het aantal gespecialiseerde ambtenaren die werken op Ruimtelijke Ordening en Grondzaken om dit mogelijk te maken. Om de bouwproductie verder te versnellen willen we de procedures voor transformaties en tenders versimpelen, minder gedetailleerde stedenbouwkundige plannen maken en meer ruimte geven aan kleine ontwikkelaars, wooncoöperaties en collectief particulier opdrachtgeverschap.

Tegelijkertijd willen we heldere eisen stellen aan gezondheidsaspecten van de bewoners en aanpasbaarheid en energiezuinigheid van de woning. Daarbij overlast van burens voorkomen door verbouwing te stimuleren zodat bouw- en omgevingsvergunningen minimaal nodig zijn. Immers ook Amsterdammers met een persoonlijke gezinssamenstelling, een culturele woonwens of met een specifieke zorgvraag verdienen het tussen alle andere Amsterdammers te kunnen blijven wonen en werken.

De bouw van deze woningen vindt plaats op bestaande locaties in de stad en op nieuwe bouwrijp te maken grond langs (spoor)wegen, op verouderde haven- en industrieterreinen en op plekken direct rond de stad, zoals bij Sloterdijk, de zone langs de A10-West en de Ringspoorlijn, de IJ-oever, de Sluisbuurt en IJburg II.

Meer ruimte voor middeninkomens in de bestaande stad

D66 is voorstander van een ongedeelde stad. Dit moet - zoveel als dat praktisch mogelijk is - doorwerken op buurniveau. Een stad waar middeninkomens, lage inkomens en hoge inkomens elkaar tegenkomen in de buurt is goed voor de sociale mobiliteit en sociale cohesie. D66 gelooft dat kansengelijkheid in de stad erbij gebaat is als mensen met verschillende achtergronden elkaar blijven ontmoeten.

In Amsterdam staan ruim 400.000 woningen en dat betekent dat als er echt meer ruimte voor middeninkomens moet komen, er ook gekeken moet worden naar de woningen die er al staan. Om middeninkomens een eerlijkere kans te geven op de woningmarkt zullen daarom een deel van de bij mutatie vrijkomende sociale huurwoningen worden verhuurd aan mensen met een middeninkomen. Dit kan op veel plekken binnen de ring zoals bijvoorbeeld De Pijp, Hoofddorppleinbuurt, en de Indische Buurt. Deze woningen worden niet verkocht, maar blijven in het bezit van woningcorporaties. Zo kunnen ze later eventueel weer worden verhuurd in het sociale segment, mocht daar de noodzaak voor ontstaan. Speciale aandacht is er voor het beschermen van de sociale voorraad in buurten waar deze de laatste jaren sterk is afgenomen, zoals Oud-West en delen van de binnenstad.

In gebieden buiten de ring kunnen vrijkomende corporatiewoningen juist wel worden verkocht aan middeninkomens, zodat op die manier de druk op de koopmarkt wordt verlicht en middeninkomens een kans krijgen een woning te kopen die betaalbaar is. Wijken worden hiermee ook bereikbaar voor huishouden met een inkomen van één tot twee keer modaal. Juist op plekken met veel sociale huur zal dit zorgen voor een beter gemengde buurt. De opbrengsten van de verkoop kunnen corporaties inzetten voor het energieneutraal maken van hun huidige woningvoorraad en voor het bouwen van bereikbare woningen voor speciale doelgroepen, zoals ouderen en studenten, zorgvragenden, kwetsbaren en starters.

Wij vinden het van belang dat onderwijzers, verplegers, politieagenten en zzp'ers in aanmerking komen voor deze woningen. Voor zzp'ers is dit vaak lastig in verband met de aan te leveren jaaroverzichten en inkomensschommelingen. Met verhuurders gaan we daarom in gesprek over een eerlijke woonruimteverdeling en lagere inkomenseisen bij middenhuurwoningen.

Meer woningen door te verdichten

We willen in de stad aantrekkelijker gaan bouwen op plekken waar binnen de stad nog ruimte is, of waar woningbouw aanzienlijk verbeterd kan worden. Sloop en nieuwbouw zijn hierbij op verschillende plekken nodig. Hiermee kunnen er meer, betere en duurzamere woningen gebouwd worden die toekomstbestendiger zijn.

Vooraf rond metro- en treinstations, zoals Amstel, Lelylaan en Amsterdamse Poort, kan ruimte worden gemaakt voor hoogwaardige woningbouw. Verouderde woningen kunnen worden gesloopt en plaatsmaken voor meer en betere woningen.

Hoogbouw is op deze plekken alleen geschikt als er hoogwaardig openbaar vervoer beschikbaar is in combinatie met een beperkte parkeercapaciteit, zodat de druk op de ruimte eromheen beperkt is. Dit kan alleen op locaties waar hoogbouw in verhouding staat tot de omgeving.

Verder is rond parken en ander groen in de stad, zoals bij de Sloterpas, Frankendael, Flevopark, Westerpark en het Amsterdamse Bos voldoende ruimte om aantrekkelijk te bouwen. De omvang en kwaliteit van deze groengebieden moeten wel behouden blijven bij deze bouwontwikkelingen. D66 is tegenstander van bouwen in de Hoofdgroenstructuur (HGS).

Alleen uitbreiden waar het past, niet waar het kan

We zullen de stad ook moeten uitbreiden, willen we kunnen voldoen aan onze ambitieuze bouwdoelstellingen. Op sommige plekken past dat prima, zoals de uitbreiding van IJburg richting Almere, de nieuwe Sluisbuurt op het Zeeburgereiland of de bouw van Haven-stad langs de IJ-oeveren in het Havengebied.

Er zijn ook plekken met grote waarde op het gebied van natuur, landschap en groen, waar bebouwing niet wenselijk is. Landelijk Noord en het Diemerpark zijn daarvan voorbeelden.

Extra woningbouw ook nodig buiten de stadsgrenzen

Amsterdam kan niet alleen voldoen aan de vraag naar woningen in de metropoolregio. Ook de omliggende gemeenten dienen hun bouwambities te verruimen en te zorgen voor meer betaalbare koop- en huurwoningen. De Nieuwe Kern bij station Duivendrecht, maar ook het Hembrugterrein en de Achtersluispolder in Zaanstad, de Westflank van de Haarlemmermeer en Almere zijn als bouwlocaties van groot belang. Op die manier realiseren we een diverser woningaanbod in de hele regio. Zo zal er in Amsterdam meer hoogbouw kunnen zijn en in de omliggende gemeenten meer woonbuurten met laagbouw.

Ook koop van grond mogelijk maken

In de afgelopen periode is het voortdurende erfpachtsysteem, waarbij de gemeente iedere 50 jaar opnieuw de grondprijs in rekening bracht bij huiseigenaren, omgezet in eeuwigdurende erfpacht. Daardoor hoeven mensen met een nieuwbouwwoning slechts eenmalig af te rekenen, of een jaarlijkse canon te betalen, die alleen nog gelijk met de inflatie stijgt. Ook mensen met een bestaand erfpachtcontract kunnen besluiten over te stappen op het nieuwe systeem. Dat is een stevige verbetering ten opzichte van het oude systeem: er is voor huiseigenaren namelijk zekerheid over de toekomstige canon wanneer het tijdvak afloopt. D66 zal streven naar verdere verbetering van het erfpachtstelsel door tot een aantrekkelijke canonbepaling of afkoopsom te komen voor alle Amsterdammers in alle buurten van Amsterdam. De hoogte van de toekomstige canon dient hierbij beter te worden afgestemd op de gangbare praktijk van canonbepaling in de afgelopen decennia. Daarop hebben erfpachters immers de beslissing voor de aankoop van hun huis gebaseerd.

D66 wil huiseigenaren daarnaast ook de mogelijkheid geven om de grond onder hun woning te kopen. Dit geldt ook voor grond die in het bezit is van de gemeente Amsterdam, maar buiten de gemeentegrenzen ligt, zoals De Nieuwe Kern in Duivendrecht.

Ruimtelijke stadsadviseurs aanstellen

De bouwambitie van Amsterdam zorgt ervoor dat de stad geheel nieuwe buurten en wijken krijgt en dat sommige bestaande buurten herontwikkeld kunnen worden.

Om te zorgen dat de stad blijft functioneren én aantrekkelijk blijft, is een integrale visie van de gemeente nodig op het gebied van stedenbouw, architectuur en bereikbaarheid. Ook moet nagedacht worden hoe deze gebieden zo circulair mogelijk ontwikkeld kunnen worden. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar goede ruimtelijke inpasbaarheid en aansluiting op publieke functies, maar ook naar de (architectonische) kwaliteit en samenhang van projecten. D66 streeft ernaar dat nieuwbouw eenvoudig aan te passen is aan veranderende woonwensen en/of nieuwe functies. Daarnaast moet er aandacht zijn voor projectoverstijgende duurzaamheidsaspecten.

Onafhankelijk en gezaghebbend advies kan helpen de groei in goede banen te leiden. D66 wil de huidige Commissie Ruimtelijke Kwaliteit actief versterken zodat deze met meer positie en gezag dan nu kan adviseren over de samenhang tussen de projecten en over projectoverstijgende aspecten van bijvoorbeeld bereikbaarheid, klimaat en duurzaamheid. Voor deze versterking wil D66 zich laten inspireren door de werkwijze en positie van het College van Rijksadviseurs (CRa).

Uitwassen in de huidige woningmarkt

De laatste jaren komen steeds meer woningen in handen van particuliere eigenaren van wie een deel die woningen tegen maximale huren verhuurt. D66 heeft niets tegen particuliere woningverhuurders, maar de praktijk leidt tot huurwoningen die onbetaalbaar zijn voor middeninkomens. Dat is nadrukkelijk een andere manier van exploiteren dan institutionele beleggers en pensioenfondsen doen. Door de hoge huren zijn deze woningen alleen voor een kleine doelgroep beschikbaar en de meeste huurders zullen er door de hoge huren ook maar kort wonen. Deze ontwikkeling is een bedreiging voor de sociale samenhang in complexen en wijken, en onttrekt woningen voor een brede doelgroep. D66 wil concreet kijken hoe er een maximum kan worden ingesteld aan de huurprijzen zodat huurders beschermd worden. Ook kan bij eerste uitgifte gedacht worden aan een woonplicht waarop alleen ontheffing kan worden verleend bij verhuur tegen gematigde prijzen. Daarnaast gaan we in overleg met Den Haag voor extra wettelijke regelgeving.

Doorstroom scheefhuurders bevorderen

In Amsterdam woont zo'n vijftien procent van de huishoudens 'scheef': zij hebben een te hoog inkomen voor de sociale huurwoning waar ze in wonen. Deze groep is hier niet schuldig aan, maar is slachtoffer van de eerder genoemde nare tweedeling op de Amsterdamse woningmarkt. Door de doorstroom van deze huishoudens naar de midden- of vrije huursector te verbeteren, komt ruimte voor nieuwe instroom van mensen die qua inkomen wél aanspraak mogen maken op een sociale huurwoning.

De woningcorporaties hebben als doelstelling de beschikbare woningen zo optimaal mogelijk te verdelen. Met hen moet in nieuwe samenwerkingsafspraken worden geregeld dat eventuele inkomensdalingen van voormalige sociale huurders opgevangen kunnen worden. Scheefhuurders, die doorschuiven naar een middenhuurwoning moeten de mogelijkheid krijgen aan hun nieuwe hogere huur te wennen, door deze in drie jaar geleidelijk te laten stijgen. Middenhuurwoningen zullen voor een groot deel met voorrang aan doorstromers uit de sociale sector worden verhuurd, zodat een verhuring van een middenhuurwoning in veel gevallen leidt tot het vrijkomen van een sociale huurwoning.

Blijven inzetten op passend wonen

Lang niet alle woningen in Amsterdam worden passend bewoond. Zo zijn er veel mensen die met een te hoog inkomen in een sociale huurwoning wonen of alleenstaanden in een te ruime sociale huurwoning. Maar ook ouderen wonen nog vaak op een etagewoning, terwijl zij liever een woning hebben die zonder trap te bereiken is. D66 wil passende bewoning stimuleren, zodat we optimaal gebruik kunnen maken van onze beperkte woningvoorraad. Daarnaast geeft goede doorstroming meer kans op instroom van nieuwkomers op de woningmarkt.

Pilot met wooncontract in plaats van huurcontract

D66 wil graag mensen de mogelijkheid bieden wooncarrière te maken in Amsterdam.

Woningcorporatie Stadgenoot heeft daar eerder voor gepleit. Keuzevrijheid is hierbij essentieel.

Iemand kan kiezen voor het recht op wonen, in plaats van het recht op een woning. In het eerste geval is een woning gegarandeerd, maar wordt periodiek gekeken of de woning nog past. Hierbij worden bijvoorbeeld inkomen, gezinssituatie en fysieke gesteldheid meegewogen. Mocht iemand minder zijn gaan verdienen, dan krijgt diegene een woning aangeboden met een lagere huur. Mocht er gezinsuitbreiding zijn geweest, dan wordt een grotere woning aangeboden. Mocht een stel uit elkaar zijn gegaan, dan wordt een kleinere woning aangeboden. Uiteraard zijn mensen vrij te blijven zitten in de woning waar ze zitten, maar dat kan huurverhoging tot gevolg hebben. Om hiermee te experimenteren wil D66 de komende vier jaar starten met een pilot wooncontract.

Voorrang aan mensen met maatschappelijke beroepen

De spanning op de Amsterdamse woningmarkt leidt ertoe dat bepaalde maatschappelijke beroepsgroepen moeilijk toegang krijgen. Zo is in Amsterdam het lerarentekort een serieus probleem, dat mede wordt veroorzaakt door het gebrek aan betaalbare woonruimte. Ingrijpen in de woningmarkt door zulke specifieke voorrangsregelingen te treffen, is heftig. Maar als er niets gedaan wordt, bestaat het risico dat schoolkinderen naar huis worden gestuurd. Dat is voor D66 onaanvaardbaar en daarom heeft D66 in de afgelopen collegeperiode voorgesteld om, samen met woningcorporaties en huurdersverenigingen, een percentage van de starterswoningen toe te wijzen aan startende leerkrachten. Daarnaast dienen zij voorrang te krijgen op middenhuurwoningen, aangezien de meeste van deze beroepen vanwege hun inkomen op middenhuurwoningen zijn aangewezen. In de toekomst kan deze regeling uitgebreid worden naar beroepsgroepen, die in dezelfde precare positie komen als leraren nu.

Bouwen voor studenten en jongeren

D66 wil onverminderd blijven bouwen voor studenten om het kamertekort terug te dringen. We bouwen de komende vier jaar minimaal 8000 tijdelijke of permanente studentenwoningen in samenwerking met de regio.

Voor jongeren tussen de 18 en 28 jaar blijven we inzetten op jongerencontracten. Hiervoor willen we maximaal een derde van de sociale huurwoningen aan deze groep verhuren met een tijdelijk contract voor vijf jaar. Om te voorkomen dat deze woningen vooral naar de oudste jongeren met (vaak) de langste wachttijd gaan, zullen we ook loting als middel gaan inzetten.

Duurzaamheid en luchtkwaliteit

Steden spelen een sleutelrol in de strijd tegen de opwarming van de aarde en de uitstoot van CO₂, omdat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het lokaal en kleinschalig opwekken van energie, het isoleren van huizen en het aanleggen van energienetwerken.

Voor een concurrerend en toekomstbestendig Amsterdam wil D66 dat we grondstoffen maximaal hergebruiken, energie lokaal opwekken, en schadelijke uitstoot terugdringen. In een leefbare stad is de lucht die je inademt gezond en is het fijn om buiten te zijn. Met het Klimaatakkoord van Parijs is er eindelijk internationaal overeenstemming bereikt over CO₂-doelstellingen. Daarmee is de politieke discussie verlegd van of we wel iets moeten doen, naar hoe we de energietransitie zo snel mogelijk gaan vormgeven.

Aan Amsterdam als verantwoordelijke hoofdstad is het de taak om voorop te lopen, zoals Amsterdam dat nu al doet met de uitbreiding van het elektrisch laadnetwerk, circulair bouwen en het aardgasvrij maken van de stad. D66 kiest ervoor om niet te wachten tot anderen het wiel uitvinden, maar om zelf het voortouw te nemen met resultaatgerichte maatregelen die werken in het hier en nu.

Gezonde lucht is cruciaal voor een leefbare stad

Gezonde lucht is geen luxe, maar een basisbehoefte voor iedere Amsterdammer. Vrachtwagens, bestelwagens, taxi's en andere professionele veelrijders moeten de komende periode aan strengere uitstootnormen voldoen om in Amsterdam te mogen rijden. Als het aan D66 ligt, mogen in 2025 voertuigen met schadelijke uitstoot helemaal de stad niet meer in. Dat betekent dat we gaandeweg de bestaande milieuzones steeds verder zullen aanscherpen. Deze milieuzones gaan ook gelden voor personenauto's. Daarnaast wil D66 meer ruimte bieden aan innovatieve oplossingen voor stadsdistributie.

Uitstootvrij in 2025

Amsterdam is nu wereldwijd koploper op het gebied van elektrisch vervoer. In 2025 willen we uitstootvrij verkeer in Amsterdam, dat hoofdzakelijk uit voertuigen met elektromotor bestaat. Daarom is het uitbreiden van elektrische oplaadmogelijkheden nu belangrijk. Bij nieuwbouw willen we eisen stellen die elektrisch vervoer bevorderen. We willen het makkelijker maken voor VvE's en parkeergarages om laadpalen te plaatsen, en kantoren zullen extra laadmogelijkheden en elektrische deelauto's moeten opnemen. Ook willen we meer snellaadstations, parkeervoordelen voor elektrisch vervoer en een innovatieve aanbesteding voor laadpunten in de openbare ruimte. Het openbaar vervoer wordt uiterlijk in 2025 volledig elektrisch.

Veilige en uitstootvrije scooters

De meest vervuilende snor- en bromfietsen mogen vanaf 2018 niet meer in grote delen van Amsterdam rijden. D66 wil dat de snorscooter uit Amsterdam wordt verbannen, om te beginnen zo snel mogelijk naar de rijbaan en dus van alle fietspaden af. Enerzijds omdat ze voor onveilige situaties op de fietspaden zorgen en anderzijds omdat scooters volgens GGD-onderzoek voor de helft van de luchtvervuiling op de fietspaden zorgen. Het inademen van deze lucht is extreem ongezond. Daarom moet zo snel mogelijk, uiterlijk in 2025, ook de (snor)scooter en bromfietsen zo snel mogelijk uitstootvrij worden. De regelgeving daarvoor kan de komende vier jaar rond worden gemaakt. Tot die tijd wil D66 dat een nieuw college de normen voor benzinescooters binnen de milieuzone al in de komende jaren veel strenger maakt

Knelpunten met vuile lucht oplossen

Schone lucht wordt topprioriteit bij de inrichting van de openbare ruimte. Scholen en verzorgingshuizen moeten voldoende afstand tot drukke wegen hebben. Knelpunten lossen we op door meer plekken autoluw te maken, te zorgen voor betere doorstroming en door prioriteit te geven aan elektrisch vervoer.

Bij het aankoopbeleid van voertuigen en apparatuur voor het openbaar vervoer, de aanleg en het onderhoud van wegen, het groenonderhoud (bladblazers!) en andere gemeentelijke diensten, worden de reductie van fijnstof en van geluid in samenhang een toetsingscriterium. Bij het verlenen van omgevingsvergunningen worden eisen gesteld aan de uitstoot van fijnstof en geluid. Op de uitvoering daarvan wordt toegezien en gehandhaafd.

Deltaplan aardgasvrij

D66 wil de hele stad op zo kort mogelijke termijn aardgasvrij maken, door gasverwarming te vervangen door duurzame alternatieven. We kiezen voor een buurt-voor-buurt aanpak met een voorkeur voor duurzame lokale bronnen. Via een schetskaart Aardgasvrije Wijken, aangevuld met energiebestemmingsplannen kunnen we inspraak en duidelijkheid voor bewoners borgen. Als de rijksoverheid meewerkt met goede wetgeving, kan een belangrijk deel van Amsterdam voor 2030 aardgasvrij zijn. Bij een Deltaplan horen ook goed opgeleide vakmensen. D66 wil samen met onderwijsinstellingen en bouwbedrijven in Amsterdam de warmtetransitie vormgeven.

Stadswarmte open en transparant

Het stadswarmtenet is één van de belangrijke onderdelen van de verduurzaming van de stedelijke energievoorziening. D66 wil onderzoeken hoe coöperatief eigendom of een open netwerk de keuzevrijheid van bewoners flink kan vergroten. In nieuwgebouwde wijken is het in elk geval logischer om voor lokale bronnen en lage temperatuurwarmte te kiezen. D66 stimuleert in de huidige en nieuwe warmtenetten geleidelijke vervanging van fossiele of andere verbrandingswarmtebronnen door bronnen zoals aardwarmte.

Gebouwgebonden financiering mogelijk maken

Veel van de duurzame investeringen die nodig zijn voor een stad zonder aardgas, verdienen zich pas over langere tijd terug. Vaak is dat langer dan het gemiddelde woningeigendom in Amsterdam. Leningen voor dergelijke investeringen kunnen beter aan een gebouw in plaats van een eigenaar worden gekoppeld. Bij terugbetaling via de energierekening zouden bewoners financieel niets hoeven merken van het stoppen met aardgas. Dit maakt het bovendien mogelijk om buurt voor buurt de stad van het aardgas af te koppelen. Zo krijgt energiebesparing in huizen de juiste schaal om institutionele beleggers als pensioenfondsen de aardgasvrije stad te laten financieren. D66 wil gebouwgebonden financiering uiteindelijk in heel Amsterdam mogelijk maken.

Ruimte maken voor buurtaccu's en lokale elektriciteitsnetwerken

Doordat de stad op termijn geen gebruik meer maakt van aardgas, zal het elektriciteitsverbruik stijgen. Op dit moment ontstaat er al een pioniersmarkt voor zogenaamde huisaccu's om thuis elektriciteit op te slaan. Met het oog op de toekomst en de betaalbaarheid is het beter om in stedelijk gebied te kiezen voor collectieve oplossingen (buurtaccu's). Deze optie zorgt voor een betere energiezekerheid en kan ook tijdelijke energiestorings op het net opvangen. Buurtaccu's zijn bovendien veiliger dan huisaccu's. Het is voor de brandweer lastig een brand goed en veilig te bestrijden in woningen met een huisaccu. D66 wil dat de gemeente geld ter beschikking stelt om de buurtgerichte oplossingen verder te onderzoeken en te ontwikkelen.

Circulair bouwen

Duurzaamheid is de noodzakelijke voorwaarde om te mogen bouwen of renoveren. D66 wil klimaatneutraal bouwen en zoveel mogelijk grondstoffen en bouwmaterialen hergebruiken, zoals beton en kozijnen. Materialen moeten bij sloopwerkzaamheden gemakkelijk kunnen worden opgeslagen en de data ervan moeten worden vastgelegd in een openbare database. Zo kunnen bouwers inschatten welke materialen er al zijn om circulair te kunnen bouwen. Een grondstoffenpaspoort wordt verplicht. Ook CO₂-neutrale of CO₂ opnemende bouwproducten en -systemen worden gestimuleerd, zoals het nieuwe Portlandcementvrij bouwen.

Circulaire gebiedsontwikkeling

Nieuwbouw wordt niet meer op het gasnet aangesloten. Door bij nieuwe gebieden eerst na te denken over de infrastructuur voor de energie- en watervoorziening, kunnen ontwikkelaars en bouwers riolering en waterzuivering lokaal inrichten en afvalverwerking decentraal aanleggen zodat grondstoffen in het gebied zelf hergebruikt kunnen worden. D66 wil dat de gemeente de transitie naar de circulaire economie faciliteert en ruimte biedt aan innovatie en samenwerking tussen bedrijven.

Toelichting: Amsterdam circulaire stad

Energiebedrijven zijn niet langer monopolisten en bewoners zijn niet gewoon maar consumenten als het gaat over energie. Iemand met zonnepanelen op het dak, die de energie teruglevert aan het netwerk is immers ook leverancier. Toch is onze infrastructuur van kabels en leidingen en wetgeving nog zo ingericht alsof energie eenrichtingsverkeer is. Dat moet veranderen. D66 wil daarom meer decentrale energievoorziening, water, afvalverwerking, en terugwinning van grondstoffen in wijken realiseren. Daarnaast is veel bouw materiaal herbruikbaar, zoals hardhouten kozijnen, staal of beton. Om dit in de stad te kunnen hergebruiken moeten we naast het stellen van scherpe voorwaarden stellen, betere data verzamelen van het beschikbare bouwafval en meer ruimte maken voor de opslag van bouwmaterialen.

Samenwerking met woningcorporaties

D66 wil met corporaties en huurders afspreken dat alle nieuwbouwprojecten energieneutraal en circulair worden ontwikkeld en dat daken van nieuwbouwwoningen altijd een nuttige, duurzame bestemming krijgen door er bijvoorbeeld zonnepanelen op te plaatsen of er groene daken van te maken. Op korte termijn moeten de bestaande corporatiewoningen in 2020 naar gemiddeld label B en woningen die corporaties verkopen moeten minstens energielabel B hebben. De bestaande corporatiewoningen gaan tot 2030 stapsgewijs van het aardgas af.

Stimuleren energiebesparing bedrijven

D66 wil strenge handhaving van de Wet Milieubeheer, zoals die door het huidig stadsbestuur is ingezet. De gemeente ondersteunt bedrijven om alle mogelijke energiebesparende maatregelen te nemen die zich aantoonbaar binnen 5 jaar terugverdienen. D66 wil dat de gemeente bedrijven helpt bij het herbestemmen van hun afvalstromen. Daarnaast moeten regels versoepeld en vergunningen pro-actief verleend worden om zoveel mogelijk grondstoffen en energie uit te wisselen en te hergebruiken.

'Vieze' regels terugdringen

D66 wil dat Amsterdam nog duurzamer wordt. Door ruimte te geven aan duurzame initiatieven, kunnen goede groene ideeën worden omgezet in daden. Daarom willen we af van onzinnige of verouderde regels die verduurzaming in de weg staan. Verouderde regels, bijvoorbeeld een verbod op dubbele beglazing in monumenten, willen we zoveel mogelijk schrappen of aanpassen.

Geen leges voor duurzame verbouwingen

D66 wil dat Amsterdammers die zelf het initiatief nemen hun huis of pand duurzaam te verbouwen niet hoeven te betalen voor de bouwvergunning.

Zonnepanelen net zo bereikbaar voor huurders als voor kopers

D66 onderschrijft de ambitie van de Zoncoalitie om Amsterdam te voorzien van een miljoen zonnepanelen. D66 wil dat huurders en bewoners van etages zonder eigen dak net zo goed de mogelijkheid krijgen om bijvoorbeeld zonnepanelen te installeren of anderszins zelf energie op te wekken. Corporaties zouden daarvoor de daken van de woning aan huurders beschikbaar moeten stellen, evenals de gemeente zelf. De gemeente neemt het initiatief voor een matchingwebsite, waar ook particuliere vragers en aanbieders van lege daken samen tot oplossingen kunnen komen.

Innovatieve duurzame energiebronnen

Het gebruik maken van innovatieve duurzame energiebronnen zoals zonne-energie, windenergie en aardwarmte behoort tot onze ambities.

Windmolens waar het kan

Amsterdam gaat door met de ambitie om veel meer energie via wind op te wekken op plekken waar dat geen overlast geeft voor de omgeving, zoals in industriële gebieden. Initiatieven van bedrijven, coöperaties en het Havenbedrijf zal de gemeente actief blijven ondersteunen en op gemeentelijke grond voorrang geven.

Monumenten en panden in beschermd stadsgezicht

Bijna de helft van de Amsterdamse gebouwen heeft een beschermd status, als beschermd stadsgezicht of als monument. Niet alleen klimaatverandering, maar ook de verandering van de functie van deze gebouwen vraagt om nieuwe wensen op het gebied van comfort en energiegebruik. Daar zijn steeds meer (mooie) technologische mogelijkheden voor die niets afdoen aan het historische karakter van de stad. Niet alleen moeten we de regels aanpassen, het is ook tijd om de gewogen beoordelingen van verbouwingen hierop aan te passen. Daarom willen we van de Welstandscommissie een commissie Duurzame Historische Kwaliteit maken, waarbij verbouwingen beoordeeld worden op historische esthetiek, en evenredig op duurzaamheid.

Duurzaamheidsfonds uitbreiden

Via het Duurzaamheidsfonds komen nu al veel investeringen of projecten van individuen, bedrijven of organisaties in aanmerking voor een lening. Langzamerhand worden veel van deze leningen overgenomen door marktpartijen. Dat is mooi, want voor de energietransitie zijn veel investeringen nodig. De meerwaarde van het Duurzaamheidsfonds willen we steeds verbeteren. Daarom willen we het Duurzaamheidsfonds beschikbaar maken voor informele groepen: mensen die ieder een kleine investering willen doen, bijvoorbeeld een groep winkeliers die voor de hele straat dubbelglas inkopen of een groep bewoners die een slim elektriciteitsnetwerk met buurtaccu in een buurt wil aanleggen. Daarnaast willen we het fonds inzetten als multiplier of om via garanties risico's af te dekken, bijvoorbeeld bij de crowdfunding van zonnepanelenvelden, bij leningen voor VvE's namens de gezamenlijke eigenaren, of bij investeringen van institutionele beleggers in de buurt-voor-buurt-aanpak naar een stad zonder aardgas.

Amsterdam regenbestendig

Door klimaatverandering gaat het vaker en harder regenen. Dit leidt regelmatig tot flinke wateroverlast in huizen, bedrijven, straten en viaducten. Zware regenbuien zetten Amsterdamse kelders onder water, maken huizen onbewoonbaar en trambanen onbruikbaar. Bewoners en ondernemers ondervinden schade door ondergelopen woonkamers en opslagruimtes. D66 wil veel meer groene daken en (tijdelijk) wateropslag in de openbare ruimte. Amsterdam heeft momenteel ruim 150.000 m² aan groene daken. Dit moet in 2022 zijn opgelopen tot minimaal 250.000 m².

De stad moet meer waterbestendig worden ingericht, bijvoorbeeld door extra groen op straat. D66 wil dit onder andere doen door, waar mogelijk, het asfalt tussen de tramrails weg te halen. Nieuwbouwprojecten en stedelijke herontwikkeling moeten er (minimaal) voor zorgen dat de regenwateropvang en -afvoer op de locatie zelf of in de directe omgeving wordt gecompenseerd.

Afvalinzameling

D66 maakt de keuze om overal in de stad containers te plaatsen zodat afval niet in losse zakken op straat slingert en afval gescheiden kan worden opgehaald. Doordat stadsdelen nu wagens en routes voor de huisvuilinzameling delen, in plaats van half leeg terug keren op de stadsdeelgrens, zijn er in een jaar al bijna 9000 rij-uren bespaard (en daarmee 75.000 kilometers en 112.000 liters verbruikte diesel). D66 wil ook bij het ophalen van bedrijfsafval samenwerking optimaliseren.

Afvalscheiding stimuleren

Het scheiden van huisafval wordt gestimuleerd. D66 wil het bestaande doel om in 2020 een huisafvalscheidingspercentage van 65% te behalen, verhogen tot 75% in 2022. Momenteel ligt het voorscheidingspercentage in Amsterdam slechts op 13%, terwijl het landelijk gemiddelde meer dan 50% is. Hiertoe wil D66 op zoek naar slimme oplossingen. Denk bijvoorbeeld aan containers met sensoren die aangeven wanneer ze vol zitten. Zo worden onnodig ritten met de vrachtwagen bespaard, terwijl er geen overlast meer is door volle containers. Er moeten meer initiatieven komen voor afvalscheiding bij de bron, in navolging van de proef in stadsdeel Oost. Verder moet het makkelijker worden om afval correct in te leveren. Daarom moet in ieder geval in ieder stadsdeel een afvalpunt komen, en wil D66 inzetten op het plaatsen van meer containers voor het inzamelen van papier, plastic, glas en gft. D66 vindt bovendien dat de vervuiling rondom ondergrondse huisvuilcontainers, door het neerzetten van (grof) vuil moet worden tegengegaan door meer handhaving en veel hogere boetes voor overtreders.

Retailers zijn al verplicht om oude elektrische apparaten in te nemen, maar doen dit nog niet voldoende. D66 wil dat hier strenger op gehandhaafd wordt, maar bekijkt wel of het systeem voor winkeliers niet onevenredig belastend is. Amsterdam neemt de verdere verwerking op zich. Er komen extra ophaalpunten op strategische punten om voorlopers de kans te geven meer soorten afval te scheiden. Denk bijvoorbeeld aan plastic bij biologische supermarkten en kattenbakgrind bij de dierenwinkel.

Groot schoonmaakoffensief Amsterdam

De stad groeit en het afval groeit mee. D66 wil het reinigen structureel intensiveren, waarbij in het centrum in het weekend net zo intensief wordt schoongemaakt als na drukke evenementen. Er komen meer ondergrondse afvalcontainers - in het centrum ook aan de kades van de grachten. D66 kiest ervoor dat deze afvalcontainers indien nodig geplaatst worden in plaats van een parkeerplaats.

Afspraken met fastfoodketens over zwerfvuil

Zwerfvuil en overvolle vuilnisbakken in het kernuitgaans- en winkelgebied bestaat voor een groot deel door verpakkingen van fastfood. Naar voorbeeld van de afspraken met Airbnb willen we in gesprek met de fastfoodketens om zwerfvuil en verpakkingen te verminderen. Steden overal ter wereld hebben vaak dezelfde problemen. Net als met de uitwisseling tussen steden over de omgang met vakantieverhuur, waar Amsterdam een voortrekkersrol in heeft gespeeld, willen we met meerdere steden samen een vuist maken tegen overbodige verpakkingen.

Opknapbeurt openbare ruimte

In 2016 is 64 miljoen euro uitgetrokken voor het wegwerken van achterstallig onderhoud aan de openbare ruimte. De stoepen, straten, plantsoenen, parken en kademuren krijgen een opknapbeurt, met name in gebieden buiten de ring. Met deze opknapbeurt willen we doorgaan.

Amsterdams groen is de tuin van de Amsterdammer

De afgelopen jaren heeft D66 ervoor gezorgd dat de investeringen in groen zijn verdubbeld. Dat is nodig, want de Amsterdamse parken zijn de tuin van de Amsterdammer. D66 wil er daarom voor zorgen dat parken biodivers zijn, en dat er goed gesport, gespeeld, gerust en gerecreëerd kan worden.

Groen in de buurt

Naast goede stadsparken, is divers en kleinschalig groen tussen huizen en in straten belangrijk. Veel bewoners hebben hier ideeën over voor hun eigen buurt en D66 wil dit mogelijk maken. D66 heeft daarom al in 2016 het initiatief genomen om het budget en de mogelijkheden voor groen in de buurt uit te breiden. De toekenningsprocedure van geld voor groeninitiatieven willen we versnellen, zodat bewonersinitiatieven snel doorgang vinden.

Amsterdam bereikbaar houden

Parkeren

Het is druk in de openbare ruimte. Vooral in en rond het centrum is de druk zo groot geworden, dat de leefbaarheid enorm verbetert als een deel van de parkeerplaatsen anders wordt gebruikt. Bijvoorbeeld als voetgangersruimte, groen, of voor deelauto- en fietsparkeerplekken. Om de overlast van laden en lossen op stoepen en straathoeken te verminderen, wil D66 ook een deel van de parkeerplekken omzetten naar laad- en losplekken. Deze kunnen ook ingezet worden bij vervoer over water.

In gebieden met een zeer hoge parkeerdruk zoals gedeelten van het Centrum, Oud-West en de Noord-Pijp wil D66 dat straatparkeren voornamelijk voor bewoners, ondernemers en hun eigen gerichte bezoekers beschikbaar is. Andere binnenstadbezoekers die met de auto komen, kunnen in een van de garages rond het centrum of op Parkeren + Reisplekken (P+R) terecht. Het straattarief gaat dan ook flink omhoog voor deze groep, bijvoorbeeld naar 7,50 euro per uur.

Mensen met een vergunning mogen altijd parkeren, maar we willen wel bevorderen dat auto's die weinig gebruikt worden van straat af gaan en in garages rond het centrum worden geparkeerd. Ieder huishouden en iedere onderneming, dus ook niet-vergunninghouders, krijgen tegen betaling een maandelijks tegoed aan parkeeruren, dat gebruikt kan worden voor zowel de eigen auto, als die van bezoekers. Voor de gebruikte uren betaalt men de helft van het straattarief.

De besturen van de andere stadsdelen krijgen de mogelijkheid om eenzelfde parkeerregime te realiseren, mochten ze dat noodzakelijk vinden.

Verder autoluw maken van de binnenstad

Het is nu al vrijwel onmogelijk om de binnenstad met de auto te doorkruisen, waarmee er onnodig autoverkeer in het centrum wordt voorkomen. Wat D66 betreft wordt dit beleid verder doorgevoerd en wordt het centrum alleen nog toegankelijk voor bestemmingsverkeer. Naast het sterk terugbrengen van het aantal parkeermogelijkheden voor bezoekers, zullen in veel straten auto's alleen nog te gast zijn ten gunste van voetgangers en fietsers.

Extra parkeergarages en P+R-plekken

Wat D66 betreft worden er op verschillende plekken in de stad ondergrondse parkeergarages aangelegd, zoals de geplande Singelgrachtgarage en de binnenkort te openen garage onder de Boerenwetering. Er moet hierbij ook gebruik gemaakt worden van de ruimte onder nieuwbouwprojecten in de stad. Ook bestaande private parkeerplaatsen zoals bij kantoren, hotels en appartementencomplexen moeten beter benut worden. Door de extra capaciteit van deze garages kunnen waar mogelijk net zoveel parkeerplekken op straat geschrapt worden. De daardoor vrijgekomen ruimte krijgt een nieuwe bestemming.

De Parkeren + Reisplekken (P+R) rond de uitvalswegen, zoals onder het Olympisch Stadion, bij Sloterdijk en op Zeeburgereiland zijn enorm populair bij bezoekers en staan regelmatig vol. Hiermee wordt het straatparkeren in de stad aanzienlijk ontlast. D66 wil de capaciteit van deze plekken uitbreiden en waar mogelijk nieuwe P+R-locaties aanleggen.

Parkeergarages toekomstbestendig bouwen

D66 zet bij nieuw te bouwen parkeergarages in de stad in op toekomstbestendigheid, waarbij de garages onderdeel worden van de duurzame energietransitie. De geplande parkeergarages worden voorzien van slimme laadpunten voor elektrische auto's, waarmee de garages een schakel worden in het lokale energienetwerk van de wijk. Door tijdens de nieuwbouw al rekening te houden met deze ontwikkeling worden kosten bespaard en leveren de geplande parkeergarages een bijdrage aan een stabiel en groen elektriciteitsnet.

Nieuwe vormen van mobiliteit

SnappCar, Uber en Abel zijn enkele voorbeelden van innovatieve mobiliteitsdiensten van de laatste jaren. Ook de komende jaren zullen er weer veel nieuwe, stille en schone innovatieve aanbieders van mobiliteit ontstaan. D66 wil hieraan ruimte bieden, maar wel met duidelijke afspraken over het gebruik van de openbare ruimte. Overstappen van het ene vervoersmiddel naar het volgende moet veel gemakkelijker worden. De gemeente neemt de regie om diverse partijen die werken aan MaaS (Mobility as a Service) bij elkaar te brengen. Doel daarvan moet zijn om betere mobiliteitsdiensten te realiseren voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

Verbetering stadslogistiek

Winkeliers, supermarkten, hotels en restaurants hebben door de stijgende huren steeds minder opslagruimte, waardoor ze vaker bevoorraadt moeten worden.

Dit is een van de redenen waardoor de verkeersdruk in de stad toeneemt. Dat vraagt om een andere, slimmere, kijk op stadsdistributie.

Samen met de winkeliers, horecabedrijven en distributeurs wil D66 de toelevering aan bedrijven en bouwprojecten efficiënter maken, zodat er slimmer, schoner en stiller vracht- en bezorgverkeer in de stad komt. We stellen hoge eisen aan bouwlogistiek bij infrastructurele werken en nieuwbouwprojecten.

Ruim baan voor de fiets

De fiets is het belangrijkste vervoermiddel van de Amsterdammer. Het aantal fietsers en fietskilometers groeit hard en snel, daarom wil D66 flink investeren in het verbeteren van de fietsinfrastructuur. We breiden het aantal fietsstraten, waar de auto slechts te gast is, flink uit. Ook maken we nieuwe verbindingen door de ontbrekende schakels in het fietsnetwerk aan te leggen. Fietspaden moet veiliger. Dus gaan snorfietsen en andere gemotoriseerde voertuigen zoals Birò's van het vrijliggende fietspad af. Bestaande fietspaden worden waar nodig flink verbeterd zodat je zonder hobbels en bobbels en zonder plassen kunt fietsen. Hierdoor kan iedereen veilig door de stad fietsen. Fietsroutes naar scholen en sportparken hebben hierbij onze eerste aandacht. We investeren flink in fietsparkeerplaatsen zoals een nieuwe fietsgarage onder het Rembrandtplein. In woonstraten met te weinig ruimte heffen we autoparkeerplaatsen op, zodat iedereen zijn fiets goed kwijt kan.

Met toenemende verkeersdruk staat de verkeersveiligheid steeds meer onder druk. We intensiveren daarom de aanpak van de blackspots en red routes. Ook komt er meer aandacht voor het aanpakken van ongewenst gedrag in het verkeer zoals fietsen op de stoep, fietsen zonder licht en het gebruik van smartphones door alle verkeersdeelnemers. Alle Amsterdamse kinderen krijgen theorie- en praktijkverkeerles, ook op de middelbare scholen. Belangenvertegenwoordigers binnen de Centrale Verkeerscommissie worden beter ondersteund.

Snelfietswegen

Steeds meer forensen tussen Amsterdam en omliggende gemeenten geven er de voorkeur aan om de fiets te gebruiken. Net als de net gerealiseerde snelfietsroute naar Zaandam, wil D66 goede en comfortabele fietsverbindingen met de woonkernen in de regio, zoals Haarlem, Almere, Edam/Volendam, 't Gooi en Amstelveen.

Meer ruimte voor voetgangers

In gebieden waar veel voetgangers komen, zoals in winkel- en uitgaansstraten, moet meer wandelruimte komen. Dat vraagt om een andere manier van indelen van de beschikbare ruimte. Bij herinrichtingen van deze gebieden staan de voetgangerswensen voorop. Sommige plekken worden een zogenaamde *shared space* voor fietsers en voetgangers, zoals achter het Centraal Station. Nieuwe *shared spaces* zouden gerealiseerd kunnen worden in het gebied rond De Hallen, de Warmoesstraat en delen van Overhoeks.

Langs de oostkant van de Amstel komt wat D66 betreft een Blauwe Loper, een ruim opgezette wandelroute. Hier wordt een deel van de woonboten op vrijwillige basis verplaatst, zodat er goed zicht komt op het water en zwemplekken gecreëerd kunnen worden.

Uitbreiding openbaar vervoer

Nu de stad groeit en er meer mensen komen wonen en werken, moet het openbaar vervoer meegroeien. Dat lukt niet op het bestaande wegnnet. Om Amsterdam bereikbaar en leefbaar te houden moet het openbaar vervoer een grotere rol gaan spelen. Veel meer dan nu, moet het OV de meest logische en meeste gebruikte manier van reizen binnen Amsterdam en onze regio worden.

Het Amsterdamse OV moet hiervoor groeien. Nieuwe verbindingen en genoeg materieel om iedereen goed te kunnen vervoeren zijn hiervoor noodzakelijk. Het Amsterdams openbaar vervoer moet nog servicegericht en klantvriendelijker worden. De reiziger moet meer centraal komen te staan.

Ook het metronetwerk moet worden uitgebreid. Allereerst door station Sixhaven in Noord als halte aan de Noord/Zuidlijn toe te voegen en deze lijn door te trekken naar Schiphol. Dit geeft niet alleen een meer comfortabele verbinding met de stad, het zorgt ook voor een alternatief voor de vele verstoringen op het treintraject tussen Schiphol en Amsterdam.

De metrolijn tot Sloterdijk kan, wat D66 betreft, worden doorgetrokken naar Noord, via de nieuwe woonwijken Havenstad en Houthavens. Belangrijk is nader te onderzoeken welke verdere verlenging het beste past bij de groei van de stad en de regio op langere termijn. Ook de mogelijkheid van het

inzetten van een kabelbaan over het IJ kan hierbij worden meegenomen. Op korte termijn moet er een oplossing komen voor de grote drukte bij de ponten in Noord. Dit leidt inmiddels tot opstoppen en onveilige situaties. Door veel nieuwbouw in Noord zal het probleem toenemen. We maken daarom haast met de inzet van verkeersregelaars, meer en grotere ponten en de geplande vaste verbindingen over en onder het IJ.

Daarnaast moet worden onderzocht of het financieel mogelijk is een nieuwe metrolijn aan te leggen, die van Oost naar West loopt en daarmee een hoogwaardige en robuuste OV-verbinding creëert voor IJburg, de nieuwe Sluisbuurt en de diverse wijken in Nieuw-West. Later kan hier ook IJburg 2 en eventueel Almere op worden aangesloten.

Bereikbaarheid stad en regio

Het aantal verplaatsingen in en rondom de stad neemt – evenredig met het aantal inwoners en de economische activiteiten – flink toe in de komende jaren. Voor de leefbaarheid en bereikbaarheid van Amsterdam is het daarom extra belangrijk dat het aandeel verplaatsingen via het openbaar vervoer flink toeneemt. Daarop zal de inzet van de stad, de vervoersregio en de vervoerder gericht moeten zijn.

De rijkswegen in en om de stad verdienen ook aandacht. Ze verbinden Amsterdam met Schiphol en de nauw aan Amsterdam verbonden steden in de metropoolregio met de steden daarbuiten. Deze routes worden dagelijks intensief gebruikt. Vijf van de tien plekken met de meeste auto-ongelukken in Nederland zijn op en rond de A10 te vinden. Het Rijk en de stad Amsterdam moeten er samen voor zorgen dat Amsterdam uit die top-10 verdwijnt. Ook de dagelijkse stremmingen in de Coentunnel moeten eindelijk tot het verleden gaan behoren. Amsterdammers staan nodeloos in de file, met alle irritatie en schadelijke uitstoot tot gevolg. Voor de langere termijn is het aantrekkelijk doorgaand autoverkeer meer via de A9 en de Westrandweg (A5) te leiden. Delen van de A10, zoals het stuk tussen West en Nieuw-West, kunnen dan worden omgebouwd tot stadsweg met ruimte voor nieuwe woningen en groen.

De treinverbinding tussen stad en luchthaven is van groot belang voor Amsterdammers. De vele treinverstoringen bij Schiphol zijn voor D66 onacceptabel. D66 wil ook een nachtnetstop van de trein op het station Bijlmer Arena. Dat ondersteunt de verdere ontwikkeling rond de Johan Cruijff-Arena en verbetert het OV voor inwoners van Zuidoost. Belangrijk voor Amsterdam is dat de Noord/Zuidlijn in 2018 gaat rijden en het hele tram- en busnet daarop wordt aangepast. Het openbaar vervoer verandert daarmee fors en voor de meeste Amsterdammers wordt het beter. Station Zuid wordt zo een nog belangrijkere toegangspoort tot de stad. Daarvoor moet er op en rond de Zuidas nog wel veel werk worden verzet de komende jaren. Essentieel is dan ook dat het tijdens de bouw voor bewoners, bezoekers en reizigers aantrekkelijk en leefbaar blijft.

Drukke tijdens de spits verminderen

De grootste drukte in het verkeer is tijdens de spits. In Amsterdam geldt dat niet alleen voor autoverkeer en OV, ook de fietspaden zijn overvol wanneer iedereen 's ochtends naar het werk of naar school en 's avonds weer naar huis gaat.

Om het verkeer op die drukke tijden wat te ontlasten, wil D66 dat de gemeente samen met andere instellingen, bedrijven en organisaties een plan maakt, dat ertoe leidt dat bepaalde groepen mensen buiten de spits kunnen reizen. Bijvoorbeeld door het toestaan van meer flexibele school- en werktijden. D66 pleit voor een pilot met beprijzing van het autogebruik op de hoofdwegen (met name snelwegen) in de Metropoolregio Amsterdam.

Taxi's

De taximarkt is overvol in Amsterdam en naast taxi's heeft vooral het centrum veel last van illegale taxi's, zogeheten snorders.

Die drukte geeft overlast, de concurrentie tussen chauffeurs zorgt voor een onprettige sfeer bij standplaatsen, minder service voor klanten en gevaarlijke verkeerssituaties. Bij taxistandplaatsen

zorgen taxi's op drukke tijden voor verkeersopstoppingen en veroorzaken ze geluidsoverlast. Het huidige imago van de Amsterdamse taxibranche straalt ook negatief af op het imago van de stad bij onze bezoekers.

D66 wil dat de overheid beter gaat handhaven op straat en misstanden in de taxibranche harder aanpakt. Dat kan met meer controles, maar ook met de inzet van *mystery guests*.

De taxibelmarkt (onder andere Uber) groeit explosief. Rondom de uitgangspleinen en op andere plekken waar dit voor verkeersveiligheid nodig is maken we stop&go-plekken, zodat klanten van deze taxi's snel en veilig in en uit kunnen stappen.

In samenspraak met het Rijk moet er ook gekeken worden hoe het aantal taxi's in Amsterdam kan worden teruggedrongen. Op dit moment is het aantal taxi's door Rijksregels niet in te perken.

Rondvaart en pleziervaart

D66 houdt vast aan de wens dat er door de rondvaart voortaan alleen nog zonder uitstoot gevaren kan worden en dat de energie die daarvoor gebruikt wordt duurzaam is opgewekt. Daarbij moet het aanbod van schepen divers blijven. Ook moet ervoor worden gezorgd dat het in de grachten en op de Amstel niet te vol wordt. D66 wil ook dat de pleziervaart in de stad uiterlijk 2022 uitstootvrij vaart. Daarnaast zal een aanvang worden gemaakt met het stimuleren en faciliteren van de uitstootvrije beroepsvaart buiten alleen de rondvaart in en door de stad.

Goed onderwijs voor iedereen

Iedere jonge Amsterdammer verdient een goede start voor een kansrijke toekomst. Helaas bepalen in de praktijk afkomst, geslacht, religie, inkomen, of opleiding van ouders nog te vaak de kansen die jongeren krijgen en kunnen benutten. De tweedeling die hierdoor ontstaat is onacceptabel. D66 zet daarom in op gelijke kansen voor iedereen door de komende jaren verder te investeren in goed onderwijs. Goed onderwijs is de aanjager van kansen en de motor van persoonlijke groei en ontplooiing.

Een vliegende start

Het creëren van gelijke kansen door goed onderwijs begint al vóórdat een kind naar de basisschool gaat. D66 wil het ontwikkelrecht voor alle peuters, waar Amsterdam de afgelopen periode al mee gestart is, verder uitbouwen. De voorschoolse voorzieningen moeten toegankelijk worden voor alle kinderen vanaf 2,5 jaar en moeten de komende jaren verder vorm krijgen. Hiermee zorgen we ervoor dat kinderen met verschillende sociaaleconomische achtergronden elkaar écht gaan tegenkomen. Door een kwalitatief goede opvang in heel Amsterdam kunnen zij spelenderwijs hun talenten ontwikkelen en worden achterstanden teruggedrongen. De overgang naar de basisschool moet soepeler worden door verdere samenwerking tussen voor- en voerschoolse voorzieningen, bijvoorbeeld in de vorm van Integrale Kind Centra.

Kansengelijkheid

We willen meer aandacht voor diversiteit en kansengelijkheid in Amsterdam. Ongelijkheid in het onderwijs vindt ook plaats bij de overgangen in het onderwijs. Deze overgangen wil D66 helpen versoepelen, door bijvoorbeeld taalinterventies en zogenaamde kopklassen om achterstanden weg te werken. Zo kunnen de leerlingen het juiste advies krijgen en zich op passende vervolgopleidingen aanmelden. De voorbereiding en start op het vervolgonderwijs moeten goed begeleid kunnen worden, om de soepele overgang te waarborgen. Ook loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) op het voortgezet onderwijs en mbo verdienen passend beleid. Daarnaast willen we kinderen met een niet-westerse achtergrond en meisjes stimuleren exacte en technische vakken en opleidingen te volgen.

Scholentours moeten ervoor zorgen dat er meer gemengde scholen ontstaan en segregatie van onderwijs tegengegaan wordt. Deze georganiseerde tours geven ouders de gelegenheid om verder te kijken dan het lijstje van scholen dat ze aanvankelijk in gedachten hadden en om vooroordelen over bepaalde scholen weg te nemen

Extra steun voor scholen die dat nodig hebben

Scholen in Amsterdam zijn de leukste scholen die er zijn, maar lopen ook tegen extra uitdagingen aan die de grote stad met zich meebrengt. Er zijn scholen die relatief veel kinderen hebben met een taalachterstand, of wier ouders veel problemen hebben zoals schulden of verslavingen. Voor deze scholen is extra ondersteuning belangrijk, omdat deze kinderen thuis vaak niet worden geholpen of de ruimte krijgen om te kunnen spelen en hun talent te ontwikkelen. Het programma Stadsscholen020 biedt deze ondersteuning, met extra handen in de klas en slimme samenwerkingsverbanden. D66 wil dat dit wordt doorgezet zodat scholen optimaal gebruik kunnen maken van zorg in de wijk. Kinderen krijgen snel toegang tot naschoolse activiteiten en leerkrachten kunnen van elkaar leren en elkaar helpen. Ouderbetrokkenheid heeft een positief effect op het leren van kinderen en op niet-cognitieve aspecten, daarom willen we de ouderparticipatie helpen versterken.

Burgerschap en diversiteit

Scholen zijn bij uitstek de plek waar Amsterdamse kinderen en jongeren elkaar ontmoeten. Amsterdammers met verschillende sociale en culturele achtergronden komen hier samen om met en van elkaar te leren en groeien hier samen op. D66 staat voor een diverse en inclusieve samenleving en wil er daarom alles aan doen om ervoor te zorgen dat iedereen zich thuis voelt op school. D66 stimuleert scholen die plannen ontwikkelen om kinderen met verschillende achtergronden bij elkaar te brengen. De afgelopen vier jaar is het aantal scholen dat meedoet aan programma's over burgerschap,

en gedeelde geschiedenis zoals ons slavernijverleden, arbeidsmigratie of de Tweede Wereldoorlog, enorm gegroeid. Dit vindt D66 belangrijk omdat kinderen zo elkaars achtergrond leren kennen. Wat D66 betreft doen alle scholen hieraan mee. Waar nodig moeten docenten worden ondersteund om in de klas, soms ingewikkelde, gesprekken te voeren over bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting, internationale conflicten of onderwerpen die gaan over seksuele, gender- of religieuze diversiteit van de stad.

Onderwijs met een internationale blik

In Amsterdam wonen veel kinderen die uit andere landen komen en ook veel kinderen die zich graag internationaal willen oriënteren, omdat zij opgroeien in een stad met een internationale blik. D66 wil graag scholen ondersteunen bij het ontwikkelen en uitbreiden van Engelstalig onderwijs en een internationaal curriculum. Ook wil D66 scholen aanmoedigen kinderen de gelegenheid te bieden om vreemde talen zoals Turks, Duits, Arabisch, Chinees of Spaans op een hoog niveau te leren, zodat kinderen op een mooie manier gebruik kunnen maken van hun meertaligheid. D66 vindt het belangrijk dat scholen in de gelegenheid zijn om het curriculum van nieuwkomersonderwijs en internationale schakelklassen te verbeteren zodat kinderen de Nederlandse taal leren en snel op hun eigen niveau kunnen meedraaien. Er zijn te weinig onderwijsplekken in het internationaal onderwijs. D66 wil dan ook een uitbreiding hiervan, voor kinderen van internationaal werkende ouders die (tijdelijk) in Amsterdam wonen en waar mogelijk voor Amsterdamse kinderen met een internationale blik.

Passend onderwijs voor ieder kind

Alle kinderen hebben recht op onderwijs dat bij hen past. Of leerlingen nu een beperking of een leerprobleem hebben of hoogbegaafd zijn. D66 wil hun leerrecht verankeren door het onderwijs te laten voorzien in de specifieke behoeften van leerlingen. Daarom wil D66 dat leraren zich kunnen specialiseren in de specifieke onderwijsbehoeften binnen passend onderwijs. Ook aandacht voor taalproblematiek moet een vanzelfsprekend onderdeel van het onderwijs zijn. Kinderen mogen niet onnodig thuiszitten. Daarnaast wil D66 dat jeugdzorgpartijen en scholen nauw samenwerken om kinderen optimaal te begeleiden. Het gat tussen regulier en speciaal onderwijs moet kleiner worden door meer uitwisseling van leerkrachten en kennis, en door voorzieningen dicht bij elkaar te huisvesten. Als passend onderwijs binnen een onderwijsinstelling niet mogelijk is, dan moeten er andere ontplooiingskansen beschikbaar zijn.

Nieuwe scholen

De stad groeit, maar niet overal gelijkmatig. Er ontstaat ruimte voor nieuwe scholen en sommige scholen zullen verdwijnen of verplaatst worden. D66 wil graag dat het onderwijsaanbod goed in balans is, zodat ouders en scholieren een school kunnen kiezen die aansluit bij hun wensen en visie. Hierbij willen we streven naar een zo divers mogelijk aanbod in elk stadsdeel. De nieuwe plaatsingssystemen maken deze keuze eerlijker en transparanter en de groei van scholen maakt dat nog meer kinderen tevreden naar hun basis- of middelbare school gaan. De stad biedt ruimte aan scholengemeenschappen en categorale scholen. Scholengemeenschappen zijn belangrijk omdat kinderen zo makkelijk kunnen doorstromen naar een hoger niveau. Categorale scholen bieden kinderen een overzichtelijke omgeving om zich te concentreren en te excelleren. Nieuwe schoolconcepten krijgen de ruimte om te innoveren en te experimenteren met nieuwe methoden in onderwijsgebouwen die daarbij passen. D66 wil dat er meer samenwerkingsverbanden tussen scholen komen die de harde overgang van de basisschool naar de middelbare school verzachten van kinderen wat meer tijd gunnen alvorens een keuze te maken voor een vervolgniveau, zoals een juniorcollege of scholen met leerlingen van nul tot achttien jaar.

Schoolgebouwen en schoolpleinen

Bestaande gebouwen worden gemoderniseerd en verduurzaamd. We zijn zuinig op de monumentale schoolgebouwen. D66 wil dat schoolpleinen extra aandacht krijgen. Veel schoolpleinen zijn vergroend en opgeknapt maar veel pleinen moeten nog worden aangepakt. Kinderen moeten veel en veilig buiten kunnen spelen en sporten.

De beste leraren voor de klas

Goed onderwijs betekent kwalitatief goede leraren, een sterk team en een school die blijft professionaliseren. Afgelopen jaren hebben vele Amsterdamse leraren en scholenteams gebruik kunnen maken van een beurs om zich verder te ontwikkelen. Daarnaast investeerde Amsterdam in extra conciërges en vakleerkrachten voor gym en kunst. D66 gaf weer vertrouwen aan de leraar. De Amsterdamse lerarenagenda – het gemeentelijke ondersteuningsprogramma voor leerkrachten – verdient een sterk vervolg, zodat we deze mogelijkheden blijven bieden aan de Amsterdamse scholen.

Die professionele onderwijscultuur moet er ook voor zorgen dat leraren graag in Amsterdam werken. De gemeente, scholen en lerarenopleidingen moeten de komende jaren actie ondernemen om het lerarentekort zo veel mogelijk te beperken. Daarom wordt het actieplan lerarentekort doorgezet. Er moeten meer Amsterdammers met verschillende achtergronden kiezen voor het onderwijs zodat kinderen zich beter kunnen herkennen in hun leerkrachten, schoolleiding en -bestuur. Leraren begrijpen de leefomgeving van kinderen beter en zo wordt het lerarenkorps meer divers. Dat betekent doorgaan met de leraren- en scholenbeurzen, goede begeleiding en randvoorzieningen bieden aan startende leraren, zoals woningen, en zij-instromers voor het onderwijs interesseren.

Onderwijs in een veranderende arbeidsmarkt

Goed middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) vormen dé ruggengraat van de Amsterdamse economie. (V)mbo'ers werken in de stad, in het groeiende toerisme, in de haven, in de creatieve industrie, aan de energietransitie, of in de zorg. Afgelopen jaren zijn er stappen gezet om het imago en de kwaliteit van het Amsterdamse mbo te verbeteren. Zo is er de succesvolle mbo-agenda, een ontwikkelprogramma voor het mbo. De komende jaren wil D66 verder investeren in de kwaliteit van het mbo, talentontwikkeling, het terugdringen van verzuim en het beter laten aansluiten van opleidingen op de arbeidsmarkt. Met een veranderende arbeidsmarkt moet ook het mbo klaar staan voor de eenentwintigste eeuw. Er moet een mbo-agenda 2.0 komen en het vmbo moet daarbij meer aandacht krijgen. D66 wil dat vmbo techniekonderwijs een boost krijgt en er meer erkenning komt voor het vakmanschap van de mbo'er in samenwerking met het bedrijfsleven.

Een aantrekkelijke studentenstad

Amsterdam is een aantrekkelijke studentenstad maar heeft ook concurrentie van universiteitssteden met een minder krappe woningmarkt of met innovatievere universiteiten. Om ervoor te zorgen dat Amsterdam een aantrekkelijke studentenstad blijft, maakt D66 zich hard voor een nog beter hoger onderwijs en goede studentenhuysvesting. D66 onderschrijft de doelstelling van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) om in 2025 de beste balans tussen het onderwijs- en werkveld van Europa te hebben en zet de komende jaren in op het benutten, behouden en aantrekken van talent. Daarbij wordt gekeken naar zowel studenten uit Nederland als internationale studenten.

Een leven lang leren

Mensen zijn nooit uitgeleerd. Sterker nog, de steeds sneller veranderende wereld vraagt van ons dat we een leven lang blijven leren. Alleen dan kunnen we ons wapenen tegen de snel veranderende, flexibele arbeidsmarkt. Voor D66 geldt dat iedereen moet kunnen blijven meedoen, ook mensen zonder werk- of startkwalificatie of mensen die zich willen omscholen. Daarom wil D66 dat er voldoende mogelijkheden zijn voor Amsterdammers om ook op latere leeftijd uitstekend en betaalbaar onderwijs in Amsterdam te volgen.

Voor mensen die bijvoorbeeld halverwege hun carrière een andere pad willen inslaan, wil D66 een renteloze lening beschikbaar stellen om een nieuwe opleiding te kunnen volgen. Deze lening kan dan na het vinden van nieuw werk worden terugbetaald. Deze lening bestaat naast het landelijke Levenlanglerenkrediet, dat beperkt is tot de vergoeding van het collegegeld van mbo, hbo en universitaire opleidingen.

Volwasseneducatie en inburgering

Er is in Amsterdam heel veel kennis en ervaring opgebouwd laaggeletterden te helpen (beter) te leren lezen en schrijven en digitale vaardigheden te ontwikkelen. Er zijn bijvoorbeeld Nederlandse

taalcursussen voor ouders van jonge kinderen gestart. D66 wil extra investeren in het professioneel bestrijden van laaggeletterdheid. Wanneer mensen de taal beter beheersen, dan heeft dat direct effect op hun positie op de arbeidsmarkt, hun gezondheid en de mogelijkheden om kinderen te helpen bij school.

Nieuwkomers moeten vanaf dag één dat ze in Nederland aankomen de kans krijgen om de Nederlandse taal te leren. Ook bij verdere inburgeringstrajecten blijft het leren van de Nederlandse taal van groot belang.

Zorg en gezondheid

Bijna iedereen heeft op enig moment in zijn of haar leven (tijdelijk) extra zorg of ondersteuning nodig. Sommige mensen zijn zelfs langdurig aangewezen op de solidariteit van de samenleving. Wanneer dit het geval is, is het belangrijk dat mensen voor elkaar zorgen. De eigen kracht van mensen is zeer waardevol en draagt bij aan een zorgzame samenleving. D66 wil dat de overheid deze kracht en ook de vindrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. D66 staat voor een stad waarin alle Amsterdammers, ongeacht eventuele beperkingen, kansen krijgen om deel te nemen aan de samenleving en hun leven op een door hen gewenste manier kunnen inrichten. Dat vereist ook een toegankelijke overheid die de mensen laat meebeslissen over de mate waarin en de manier waarop zij worden ondersteund.

Bureaucratie aanpakken: minder regels, meer zorg

Amsterdammers moeten de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Te veel ingewikkelde regels zorgen ervoor dat er tijd en geld verloren gaat. D66 vindt dat de gemeente de administratieve lasten in de zorg moet verlagen. Ook moet er meer aandacht komen voor het verbeteren van de cliënttevredenheid in de zorg, bijvoorbeeld door de inzet van ervaringsdeskundigen. Het vragen om hulp mag niet tot frustratie en afstel leiden maar moet ervoor zorgen dat mensen zo lang en prettig mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen, met de juiste ondersteuning. De loketten van de gemeente worden begrijpelijker en servicegericht. We zorgen ervoor dat er onafhankelijke cliëntondersteuners beschikbaar zijn die de zorgvraag helpen verhelderen en contactleggen met zorginstellingen.

Toegankelijkheid

Amsterdam is een inclusieve stad waar leeftijd of beperking niet leidt tot uitsluiting. De gemeente moet het voortouw nemen in het maken van afspraken om de sociale en fysieke toegankelijkheid van Amsterdam te verbeteren. Bij ieder besluit dat de gemeente neemt, worden de consequenties voor ouderen en mensen met een beperking zorgvuldig gewogen. Openbare ruimtes, openbare gebouwen en andere vrij toegankelijke plekken worden zo ingericht of aangepast dat mensen met een beperking niet worden belemmerd en zij op dezelfde manier gebruik kunnen maken van deze faciliteiten als mensen zonder beperking. Nieuwe woongebouwen worden vooral als nul-treden-woningen gerealiseerd.

Preventie

D66 wil dat de gemeente meer inzet op preventie. De buurt waarin mensen wonen mag niet bepalend zijn voor de gezondheid. De gezondheidsachterstanden pakken we breed aan. Hierbij gaat extra aandacht naar kwetsbare gebieden zoals Noord, Zuidoost en Nieuw-West. Door mensen elkaar meer te laten ontmoeten, samen te laten eten en sporten en door meerdere voorzieningen op dezelfde locatie aan te bieden wordt preventieve ondersteuning laagdrempelig. We zullen educatieve programma's voor gezond eten en drinken op scholen ondersteunen. De stadsdelen moeten meer mogelijkheden krijgen om eenzaamheid te bestrijden. Daarnaast blijft D66 zich inzetten voor een goede seksuele gezondheidszorg. Bijvoorbeeld met behulp van een toegankelijke soa-polikliniek bij de GGD zodat meer Amsterdammers zich anoniem kunnen laten testen op seksueel overdraagbare aandoeningen.

Rookvrije ruimtes

Overall kunnen roken is al lang niet meer de standaard, ook niet in een vrije stad als Amsterdam. Met nog maar zo'n 27 procent van de volwassenen die rookt, is het eerder dat de vrijheid van de niet-roker wordt ingeperkt dan andersom. Het is intussen volkomen normaal dat er niet meer gerookt wordt in kantoren en in de horeca.

Wat D66 betreft komen er meer rookvrije plekken in de stad. Ook buiten en met name op plekken waar veel kinderen zijn, zoals rond scholen, sportvelden, speeltuinen, buitenzwembaden, openbaar vervoerhaltes en de ingangen van openbare gebouwen. Daarnaast groeit de behoefte aan rookvrije terrassen. D66 gaat het roken niet verbieden, maar horecaondernemers die (een deel van) hun terras

rookvrij maken, krijgen een aanzienlijke korting op de vergoeding die zij voor hun terras moeten betalen.

Mantelzorg

Door de hervormingen in het sociale domein zorgen steeds meer Amsterdammers met elkaar, voor elkaar. Mantelzorgers zijn daarbij onmisbaar. Veel mantelzorgers zorgen langdurig voor hun naasten en trekken vaak te laat aan de bel. Het risico van overbelasting ligt op de loer. Dat wil D66 voorkomen door te investeren in betere ondersteuning voor mantelzorgers, waarbij er extra aandacht moet zijn voor jonge mantelzorgers. Voldoende professionele ondersteuning en respijtzorg moet voor duurzame verlichting van mantelzorgers zorgen.

Dakloosheid voorkomen

Nog te veel jongeren en gezinnen komen door een veelvoud aan problemen op straat terecht. D66 gaat meer inzetten op preventie en het voorkomen van huisuitzettingen. Door vroege schuldsignalering en de juiste begeleiding aan jongeren te geven kan escalatie worden voorkomen. Het bereiken van de volwassen leeftijd mag niet leiden tot een opeenstapeling aan problemen. Daarom moet de aanpak voor jongeren tussen 18 en 27 jaar die dakloos dreigen te raken voortgezet worden. Als Amsterdammers toch in de opvang terechtkomen moet deze passend zijn. Er komt extra aandacht voor dakloze jeugdigen en gezinnen met kinderen. Het uitgangspunt blijft 'geen kind op straat'. De begeleiding naar een nieuwe eigen woning moet versneld worden, zo nodig door creatieve woonvormen mogelijk te maken. D66 vindt dat de 'buitenslaapboete' niet mag worden opgelegd aan daklozen. Dit leidt tot nieuwe schulden en daarmee tot een stapeling van problemen.

Woon- en zorgvoorzieningen

D66 wil dat een groot deel van de nieuwbouw zorg- en leeftijdsbestendig gebouwd wordt. Die woningen zijn gemakkelijk aan te passen aan diverse zorgbehoeften. Ook kan worden gedacht aan woonzorginitiatieven als een zorg au-pair of buurt au-pair. Deze inwonende zorgverlener ondersteunt een of meerdere bewoners in de buurt bij de dagelijkse verzorging. De ondersteuning is dan zo veel mogelijk afgestemd op specifieke wensen en behoeften van Amsterdammers.

Jeugdzorg

Laagdrempelige wijkteams met (specialistische) kennis

In Amsterdam zijn de afgelopen jaren stevige en professionele wijkteams ontwikkeld, waarin jeugdhulp, opvoedondersteuning, jeugdgezondheidszorg en – geestelijke gezondheidszorg samenwerken. D66 is positief over dit model, waarbij advies en hulp laagdrempelig beschikbaar zijn voor ouders en kinderen. Het is wel belangrijk deze samenwerking te verdiepen. De specialistische JGGZ van de wijkteams verdient bijzondere aandacht.

Actie tegen het tekort aan jeugdhulpverleners

Een belangrijk aandachtspunt is voldoende goed geschoolde professionals. Wachtlijsten in de jeugdhulp of bij Veilig Thuis kunnen ontstaan wanneer vacatures lang open blijven staan. Daarom zal er extra aandacht moeten komen om mensen te werven voor het werk in de jeugdhulp. Hierbij zal moeten worden samengewerkt met opleidingen en instellingen.

Overgang van 18- naar 18+

De overgang naar formele volwassenheid wanneer jongeren achttien jaar worden kan voor kwetsbare jongeren zwaar zijn. Opeens moeten zij alles zelf regelen. Schulden kunnen ontstaan, schooluitval en ook een onderbreking in de ondersteuning die zij eerder kregen vanuit de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdhulp. D66 wil dat de overgang van 18- naar 18+ beter ondersteund wordt. Denk hierbij aan het verlengen van ondersteuning die ook voor jongeren onder de achttien beschikbaar is en het wegnemen van drempels, zoals de eigen bijdrage, voor kwetsbare jongeren die GGZ-hulp nodig hebben.

Kindermishandeling

Het voorkomen en opsporen van kindermishandeling is voor D66 een prioriteit. D66 wil extra investeren in Veilig Thuis en de samenwerking tussen Veilig Thuis en andere zorgpartners en wijkteams. D66 vindt dat ook de volwassenen GGZ een belangrijke rol speelt bij het voorkomen van crises in de thuissituatie van kinderen door ouders te wijzen op hulp, en door op tijd te melden wanneer er zorgen zijn of ouders in staat zijn om hun kinderen veilig te laten opgroeien.

Woningen voor kwetsbare jongeren

Veel wachtlijsten in de jeugdzorg hebben een relatie met het tekort aan woonruimte voor kwetsbare jongeren. Hierdoor blijven jongeren onnodig lang in opvanglocaties wonen en worden zij gehinderd een zelfstandig leven op te bouwen. Meer woningen zijn nodig voor deze groep, waartoe ook jonge moeders behoren.

Jongerenwerk

Er moet meer geïnvesteerd worden in jongerenwerk en naschoolse jeugdactiviteiten. D66 vindt dit een laagdrempelige manier om kinderen en jongeren te helpen met hun algemene ontwikkeling en daarnaast veilig te laten opgroeien in de stad. Jeugd- en jongerenwerk heeft een goede preventieve werking. Het kan problemen op school en thuis voorkomen en de horizon van jongeren verbreden.

Maatwerk

Eigen kracht van ouders, kinderen en jongeren is één van belangrijkste pijlers van het nieuwe jeugdstelsel. Eigen kracht dient zoveel mogelijk ingezet waar dat kan, en met maatwerk waar dat nodig is. Daarnaast moet de zorg oog hebben voor de diversiteit van de stad. Hulpverleners moeten kennis hebben van de verschillende culturele achtergronden van Amsterdammers, van LHBTI, of van de specifieke behoeftes die ontstaan naar aanleiding van een vechtscheiding of een vluchtelingenstatus.

Continuïteit in de zorg

D66 wil dat kinderen die in een pleeggezin of een vervangende gezinssituatie verblijven niet op straat worden gezet als ze 18 zijn en geen jeugdzorg meer ontvangen. D66 wil dat deze jongeren in hun thuissituatie mogen blijven totdat zij kunnen doorstromen naar een zelfstandige woonruimte dan wel een woonvoorziening met begeleiding.

D66 zet zich in om de toegankelijkheid van de zorg te verbeteren door middel van betere afstemming tussen de verschillende financieringsstromen in de zorg, waaronder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg (Wlz). Onduidelijkheid over de financiering van de zorg mag geen belemmering vormen voor de zorg die de mensen ontvangen.

Meer ruimte voor sport en bewegen

Sport is het bindmiddel voor de Amsterdamse samenleving. De stad heeft veel grote en kleine sportverenigingen, veel ruimte voor buitensport en een reeks mooie evenementen. Sport houdt de Amsterdammer gezond, zorgt ervoor dat mensen elkaar tegenkomen en biedt mogelijkheden voor de jeugd. Maar Amsterdammers en met name kinderen moeten nog veel meer uitgedaagd worden om te bewegen en in beweging te blijven. Ook in de naschoolse opvang zou meer aan sport gedaan moeten worden.

Meer sportende jeugd

Op vrijwel alle scholen in de stad krijgen kinderen één à twee keer per week gymles van een vakleerkracht. Amsterdam moet daarnaast ook gaan stimuleren dat scholen op creatieve wijze kinderen in beweging krijgen, bijvoorbeeld met de *daily mile*. Helaas zijn nog veel Amsterdamse kinderen en jongeren geen lid van een sportvereniging. Daarnaast zijn er veel wachtlijsten bij sportverenigingen die snel weggenomen moeten worden door extra velden aan te leggen.

D66 wil graag meer verenigingen hebben in de stad die zich specifiek richten op de jeugd maar ook meerdere sporten aanbieden. Kinderen kunnen zo vaker van sport wisselen zonder van vereniging te wisselen, en er zo beter achter komen welke sport het beste bij hen past. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die meerdere sporten hebben beoefend op latere leeftijd langer en meer sporten.

Waar kinderen niet gewend zijn of niet de mogelijkheden hebben om buiten schooltijd te sporten, heeft de gemeente een rol. Meer kinderen moeten een zwemdiploma kunnen halen en kennis kunnen maken met een sport. D66 wil structureel aandacht voor sportstimulering onder jongeren. De positieve effecten hiervan, zoals voor de gezondheid en deelname in de samenleving zijn enorm. Daarbij moet er vooral aandacht zijn voor de sportparticipatie van meisjes, die lager is dan van jongens.

Maak gebruik van de ruimte

Sportvelden en faciliteiten moeten zo efficiënt mogelijk gebruikt worden. Daarom pleit D66 voor zoveel mogelijk sportparken zonder hekken en slimme velden waar meerdere sporten op beoefend kunnen worden. Op initiatief van D66 zijn de fitnessstoestellen in parken afgelopen jaren uitgebreid. Er moet goed gekeken worden naar snelle en kwalitatieve uitbreiding van sportfaciliteiten waar veel vraag naar is. Mensen die buiten verenigingsverband willen sporten moeten ook bediend worden. Daarnaast loont het om accommodaties zoveel mogelijk te betrekken bij de buurt door deze een buurthuisfunctie te geven.

In nieuwe wijken moet de gemeente zorgen voor voldoende ruimte voor sport en bewegen. Wat D66 betreft komt er een sportnorm, waarmee zowel financieel als ruimtelijk rekening wordt gehouden zodat er voldoende sportfaciliteiten komen in nieuw te ontwikkelen gebieden in Amsterdam.

Zwemwater

Amsterdam is een stad vol water en dat water wordt steeds schoner. Helaas gebruiken Amsterdammers dat nog veel te weinig om in te sporten en te recreëren. D66 wil meer openbare natuurswemplekken, zoals de stadsstranden van Blijburg, de Sloterpas en de Gaasperplas en de kortgeleden geopende zwemplek op het Marineterrein in het centrum.

D66 is voorstander van het verder uitbreiden van het aantal geschikte zwemplekken, zoals langs de Amstel. Deze plekken moeten veilig zijn om te zwemmen en spelen. Eventuele overlast voor omwonenden moet geminimaliseerd worden, bijvoorbeeld door toezicht.

Veilig en vrij kunnen sporten

Geweld op het veld komt nog steeds voor. Gelukkig zijn er tal van voorbeelden waarbij sportbonden zich inzetten voor een veiliger sportklimaat. Ook zijn steeds meer sportverenigingen LHBTI-

vriendelijk. Deze goede voorbeelden moeten overgenomen worden door alle verenigingen. Ambassadeurs zijn hierbij essentieel.

Gehandicaptensport

Ondanks het feit dat de gemeente een aantal jaren geleden veel energie heeft gestoken in het bevorderen van de gehandicaptensport, is het aantal mensen met een handicap dat sport een stuk lager dan mensen zonder een beperking. De voordelen van sport en bewegen voor gehandicapten zijn op fysiek en sociaal vlak enorm. Daarom is het van groot belang dat de gemeente nog zwaarder inzet op het aanbieden van aangepast sporten, met name binnen bestaande verenigingen, en dit aanbod onder de aandacht brengt bij de doelgroep. Bij de jeugd zijn de voordelen van deelname nog groter. Daarnaast dient er aandacht te zijn voor bewegen en spel vanwege de sociale verbinding bij leeftijdsgenoten. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met het wegnemen van drempels, zoals het vergroten van de toegankelijkheid van de sportfaciliteit, vervoer en financiën.

Grote topsportevenementen

Topsport werkt als een enorm goede aanjager om mensen aan het sporten te krijgen. Grote topsportevenementen dragen bij aan het positieve en sportieve imago van Amsterdam. Zo kennen we de jaarlijkse marathon en zijn de afgelopen jaren bijvoorbeeld de EK atletiek, EK hockey, EK zwemmen en WK roeien in Amsterdam gehouden.

D66 wil het beleid voortzetten om gaststad te zijn van topsportevenementen die in populariteit en omvang passen bij Amsterdam. Daarbij moet ook het imago van de sport en de organiserende bond op het gebied van onder andere doping, corruptie en fair play onberispelijk zijn. Naast bekende sporten kan ook gedacht worden aan sporten die nog relatief nieuw zijn zoals de X-games met Urban Sports, Rugby Sevens en Invictus, het internationale topsporttoernooi voor militairen met een handicap.

Doel is om per jaar minimaal één topsporttoernooi van formaat naar Amsterdam te halen. De gemeente levert een financiële bijdrage aan evenementen die dat nodig hebben en die de lokale jeugd erbij betrekken en hen stimuleren om actiever aan sport te gaan doen.

Topsportinfrastructuur

Veel Amsterdamse sportverenigingen draaien mee in de nationale en internationale top. Denk naast voetbal aan bijvoorbeeld hockey, roeien, basketbal en zwemmen. Verschillende nationale sportbonden hebben hoogwaardige trainingsfaciliteiten in Amsterdam. Topsport is een belangrijke aanjager van recreatief sporten, het inspireert om zelf vaker en met meer plezier te gaan sporten en bewegen. D66 vindt het dan ook van groot belang om de Amsterdamse topsportinfrastructuur te behouden en waar mogelijk, bijvoorbeeld bij nieuwe sporten, te verbeteren.

Ouderensport

D66 zet in op een leven lang bewegen en dat betekent specifieke aandacht voor senioren sport. Niet alleen zorgt bewegen op oudere leeftijd voor een fitter gestel, en dus verlaging van de zorgkosten, maar het is ook een kans vereenzaamde ouderen uit hun isolement te halen. Daarom willen we dat meer ouderen gestimuleerd worden om minstens twee keer in de week te bewegen. Om dit te bewerkstelligen kan de gemeente overdag leegstaande sportaccommodaties beschikbaar stellen voor senioren.

Daarnaast zal de gemeente met verenigingen en seniorenorganisaties in gesprek moeten gaan om het verenigingsaanbod voor senioren fors uit te breiden, met als bijkomend voordeel dat senioren het kader van de vereniging kunnen versterken. Het is belangrijk dat eerstelijnsgezondheidszorg geïntegreerd is in het aanbod. De nadruk zal worden gelegd op betaalbaarheid en toegankelijkheid voor alle inkomensgroepen.

Werken en meedoen

De stad groeit maar lang niet alle Amsterdammers profiteren daarvan mee. Niet iedereen is de crisis ongeschonden doorgekomen, veel mensen zitten nog steeds in de schulden en te veel kinderen zijn hiervan de dupe. Amsterdam kent al vele jaren een, naar de mening van D66, te hoog percentage Amsterdammers met armoede. D66 vindt dat het aantal Amsterdammers in armoede omlaag moet. Helaas zijn de schuldhulpverlening en armoederegelingen nu bureaucratisch, gaan uit van wantrouwen en richten zich niet op de eigen kracht van mensen. Armoede moet van tijdelijke aard zijn. Daarom moeten mensen de mogelijkheden en hulp krijgen zodat zij kunnen meedoen in deze stad. Met name kinderen mogen niet op achterstand komen door de wankelende financiële situatie van hun ouders.

Armoedebelaid

Voor D66 is de hulp aan minima veel meer dan alleen armoedebelaid. Goede samenwerking tussen verschillende hulpverleners moet ervoor zorgen dat mensen vanuit armoede hun leven weer op de rit kunnen krijgen. Vaak leven mensen door een combinatie van tegenslag en problemen lang in armoede. Schulden, boetes, ziek zijn, laaggeletterdheid, een naheffing of terugbetaling maken dat het voor één op de vijf Amsterdammers moeilijk is om rond te komen. D66 wil blijvende aandacht voor goede en duidelijke communicatie van de gemeente zodat mensen begrijpen waar ze recht op hebben en weten wanneer ze hulp kunnen krijgen. Amsterdam moet zich daarnaast hard maken om het aantal laaggeletterden omlaag te brengen.

Eén budget vanuit armoedemiddelen

Amsterdam kent een keur aan armoederegelingen. In totaal kunnen mensen met een laag inkomen gebruikmaken van 26 verschillende Amsterdamse regelingen. Wat D66 betreft worden deze regelingen gebundeld tot één armoedebudget. De aanvrager bepaalt samen met een medewerker van de gemeente hoe dat budget het beste voor die persoon of dat gezin kan worden aangewend. Waar mogelijk worden armoedemiddelen ingezet waardoor kinderen kunnen blijven participeren, door bijvoorbeeld scholen en verenigingen direct te ondersteunen. Elk kind verdient een eigen kans, onafhankelijk van het inkomen van hun ouders. D66 maakt zich er sterk voor om het van generatie op generatie overdragen van armoede te doorbreken. Als iemand vanuit de bijstand weer gaat werken, vervallen veel armoederegelingen en loert de armoedeval. D66 stelt daarom voor de budgetregeling geleidelijk af te bouwen naarmate het inkomen stijgt.

Snelle aanpak van schulden

Kleine schulden moeten klein gehouden worden om problemen beheersbaar te houden. Dit kan door op een vroeg moment schulden te signaleren en aan te pakken. De aanpak 'Vroeg Eropaf' is een goed voorbeeld van hoe de gemeente Amsterdammers helpt dit te regelen. D66 wil Amsterdammers die aangeven zelf hun financiën niet te kunnen regelen, helpen door de vaste lasten direct van hun uitkering af te trekken. D66 vindt het van groot belang dat de privacy van betrokkenen zorgvuldig wordt gewaarborgd.

Daarnaast wil D66 brede hulpverlening. Bij complexe problemen hebben mensen behoefte aan een hulpverlener die bij verschillende problemen tegelijk kan helpen. Juist als de schulden oplopen zijn goede afspraken van levensbelang zodat huisuitzetting voorkomen kan worden, er geen extra boetes betaald hoeven worden en de kinderen naar school kunnen blijven gaan. Het nu al bestaande Doorbraakfonds vertrouwt op professionals die de vrijheid krijgen om problemen snel op te lossen. D66 steunt een aanpak met creatieve oplossingen voor schuldhulpverlening. Daaronder vallen ook experimenten met het onder voorwaarden overnemen van schulden, zodat voorkomen wordt dat mensen hun leven lang achtervolgd worden door schulden.

En al kan preventie niet alles voorkomen, het blijft een belangrijk onderdeel in de armoedebestrijding. Laagdrempelige financiële inloopsprekken kunnen mensen in een vroeg stadium helpen met informatie waarmee schulden en boetes worden voorkomen. Deze informatiebijeenkomsten moeten

ook buiten werktijden aangeboden worden, omdat steeds meer werkenden kampen met schulden. Ook in het onderwijs helpt financiële educatie om schulden te voorkomen.

Regelarme bijstand

Mensen met een bijstandsuitkering zijn gebonden aan veel regels met betrekking tot werk. Veel van deze regels gaan uit van wantrouwen. Dat belemmert mensen om een tijdelijke of deeltijd baan aan te nemen. D66 vertrouwt op de kracht van mensen en wil hen stimuleren kansen te pakken, passend werk te vinden of zich op een andere manier nuttig te maken voor de samenleving. Het is daarom van belang dat Amsterdam deze regels versimpelt en meer gaat experimenteren met mogelijkheden om mensen de ruimte te geven aan het werk te gaan, zonder dat ze direct het recht op een uitkering verliezen. Ambtenaren krijgen meer vrijheid om te beoordelen of mensen zo sneller en duurzamer uit de bijstand kunnen komen.

Discriminatie op de arbeidsmarkt

Nog te veel Amsterdammers krijgen te maken met discriminatie op de arbeidsmarkt. Zo lopen jongeren met een migratieachtergrond soms wel drie keer zoveel kans werkloos te blijven dan jongeren zonder migratieachtergrond. Wat D66 betreft is dat onacceptabel en moet de gemeente zero-tolerance beleid gaan voeren tegen arbeidsdiscriminatie. De aanpak met *mystery guests* in de horeca moet daarvoor worden uitgebreid naar andere branches. Organisaties en bedrijven worden op hun gedrag aangesproken, krijgen handvatten voor verbetering mee en de gemeente moet desnoods met gepaste sancties komen.

Sociaal werk

Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke, psychiatrische of (zware) lichamelijke beperking, moeten begeleiding krijgen om zo goed mogelijk mee te komen in de maatschappij. Dit vergroot het gevoel van eigenwaarde en geeft hen een nuttige besteding van de dag. Er moet een soepele overgang zijn tussen goede zorg en ondersteuning voor deze mensen. Gaat het goed met iemand? Dan moet je kunnen doorgroeien van dagbesteding naar werk of naar een ander type werk. Er moet altijd een terugvaloptie zijn. Daarvoor is een duidelijke regisseur nodig. Reguliere werkgevers moeten tegen zo min mogelijk bureaucratische obstakels aanlopen zodat het gemakkelijker wordt om mensen met een beperking aan te nemen. Werkgevers moeten hierin hun verantwoordelijkheid nemen. Waar mogelijk worden sociale firma's in de stad ingezet om mensen te laten participeren.

Jongeren met strafblad

Jongeren die geen Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) kunnen krijgen, of denken te kunnen krijgen, lopen nu tegen onnodige drempels op in hun onderwijs carrière of loopbaan. Beter beleid vanuit Den Haag, bewustwording bij werkgevers en onderwijsinstellingen over de maatschappelijke keerzijde van de VOG én betere voorlichting aan jongeren en professionals over de kansen op een VOG zijn hard nodig. Het kan niet zo zijn dat deze jongeren steeds verder van de maatschappij af komen te staan. De juiste begeleiding naar werk of opleiding voorkomt een hoop problemen.

Bestuur en organisatie

Bestuurlijk stelsel

Amsterdam krijgt stadsdeelcommissies met gebiedsgewijs door bewoners gekozen vertegenwoordigers en door het college benoemde bestuurders. Hiermee sluit het bestuurlijk stelsel van Amsterdam beter aan bij landelijke regelgeving en is helderder waar de bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt. Doel blijft dat bewoners meer invloed krijgen op en betrokken worden bij het beleid van de stad in de eigen buurt. We richten ons daarbij ook op een goede samenwerking tussen gemeente en stadsdelen.

Het nieuwe stelsel moet zich kunnen bewijzen en daarom is D66 geen voorstander van nieuwe stelselherzieningen in de komende periode. Wel zal goed moeten worden bekeken hoe de verhouding tussen de diverse organen zich ontwikkelt, en worden gewaarborgd dat de nieuwe stadsdeelcommissies voldoende mogelijkheid en ondersteuning krijgen om hun werk goed te doen. De door bewoners gekozen stadsdeelcommissieleden hebben een vergelijkbaar recht op informatie zoals dat ook geldt voor gemeenteraadsleden. Door de stadsdeelcommissies uitgebrachte adviezen moeten zwaar meewegen bij plannen voor de gebieden in het stadsdeel. Als de door het college benoemde bestuurders afwijken van zo'n advies, moet de commissie in beroep kunnen gaan bij de gemeenteraad. Stadsdeelcommissies moeten ook rechtstreeks aan de gemeenteraad advies kunnen uitbrengen.

Door het college benoemde bestuurders zijn – naast bestuurders van het stadsdeel met aan hen gedelegeerde taken – ook vertegenwoordigers van het stadsbestuur in het stadsdeel en dragen in die hoedanigheid bij aan het verkleinen van de afstand tussen het centrale stadsbestuur en burgers en ondernemers in het stadsdeel.

Veel uitdagingen op gebied van werk, wonen, luchtkwaliteit en mobiliteit zijn gemeentegrens-overschrijdend. De bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals de Vervoersregio en de Metropoolregio ontbreekt het vaak aan macht, kracht en democratische legitimiteit. D66 neemt het voortouw om de discussie over een nieuwe bestuursvorm, stadsprovincie of metropoolgemeente nieuw leven in te blazen.

Transparant en integer bestuur

D66 maakt de gemeente transparanter. Een goed bestuur is transparant en controleerbaar. Bij macht hoort tegenmacht. Het college wordt gecontroleerd door de raad en de nieuwe stadsdeelcommissie, maar ook anderen hebben een taak, zoals lokale media en bewoners die met initiatieven kunnen komen. Een goed bestuur is ook integer. Integriteit is meer dan je enkel aan de regels houden. We vragen van bestuurders en raads- en commissieleden dat ze zich bewust zijn van mogelijke belangenconflicten en alle schijn vermijden.

Bewonersinitiatieven

D66 wil initiatieven van bewoners ondersteunen door ruimte en randvoorwaarden te scheppen. Bijvoorbeeld als bewoners een project tegen eenzaamheid willen starten, een markt in de buurt willen opzetten of de groenvoorziening in hun buurt willen overnemen van de gemeente. Bij gebiedsplannen horen buurtbegrotingen die inzichtelijk zijn voor bewoners. D66 pleit voor een vrij besteedbaar deel, dat door bestuurders samen met bewoners en ondernemers wordt ingevuld.

Interactief bestuur

We gaan meer experimenteren met interactief bestuur en een interactieve samenleving. Zo gaan we experimenteren met het frequent digitaal peilen van de mening en ideeën van bewoners en ondernemers. Dit biedt veel kansen voor meer participatieve democratie. Als bewoners vroeg bij de besluitvorming betrokken worden, is er meer ruimte om vanaf het begin van het proces rekening te houden met hun wensen en bezwaren.

Servicegerichte gemeentelijke organisatie

De servicegerichtheid van de gemeente kan nog veel beter. De gemeente moet goed bereikbaar zijn en in normale en begrijpelijke taal met bewoners en ondernemers communiceren. D66 zorgt ervoor dat zoveel mogelijk online kan worden geregeld en dat bijvoorbeeld een gecombineerde afspraak met twee personen of voor twee verschillende zaken mogelijk wordt.

Verdergaande digitalisering van de gemeente is voor de één een verbetering, terwijl het voor de ander niet werkt. Juist wanneer lezen en schrijven – of e-mail en internet - moeilijk zijn, moet de gemeente zorgen voor dienstverlening op maat. De gemeente communiceert begrijpelijk met bewoners, in meerdere talen en houdt rekening met laaggeletterdheid en met beperkingen als slechthorend- of slechthziendheid.

D66 is voorstander van een *groene golf-ambtenaar*, die bewoners en ondernemers van begin tot eind begeleidt in gemeentelijke procedures. Deze ambtenaren moeten ruimte krijgen om oplossingen te vinden.

Duurzaam en sociaal inkopen en gebouwbeheer

De gemeente is een van de grotere inkopers van Amsterdam en beheert vele panden. Dat schept kansen en verplichtingen om dit altijd duurzaam en circulair te doen. Daarom wil D66 dat dit voor 2022 gaat gelden voor alle gemeentelijke inkoop en gebouwbeheer. Daarnaast blijft het van belang om bij inkoop aandacht te hebben voor sociale aspecten in de bedrijfsvoering en producten van leveranciers, zoals voldoende *social return*.

Technologie en data

Het gebruik van technologie en het goed beheren van data is een steeds belangrijker onderdeel aan het worden van de kerntaken van de gemeente. Het kan ons bijvoorbeeld helpen door vooraf te laten weten waar er parkeerruimte is om onnodig zoekverkeer tegen te gaan of het snel kunnen melden van overlast of problemen in de openbare ruimte.

Maar het vraagt ook om extra aandacht voor digitale criminaliteit, zoals hacken, waarbij ingebroken kan worden in dataverzamelingen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Het steeds groter wordende belang van technologie en databeheer vraagt om bestuurlijke aandacht van alle collegeleden, maar wat D66 betreft zal het voor één van hen een kernportefeuille moeten worden.

Er is steeds meer openbare digitale informatie in de stad beschikbaar, van actuele tramtijden tot de geschiedenis van monumentale gebouwen of hoe lang de wachtrij voor het Van Gogh Museum is. Het is van belang dat de partijen deze informatie beschikbaar stellen op basis van open data, zodat iedereen hier weer nieuwe slimme toepassingen voor kan verzinnen.

We onderzoeken of de gemeente een eigen open source data platform kan ontwikkelen zodat eigendom en controle van open data in onze eigen handen blijft. Interoperabiliteit is een voorwaarde voor effectief en transparant gebruik van open data. Waar algoritmes publiek beleid en keuzes bepalen hebben Amsterdammers recht op een verklaring en inzicht in de onderliggende modellen. Dat is essentieel voor het vertrouwen in de digitale stad.

Financiën

Geld van de gemeente is geld van Amsterdammers. Daar moeten we zorgvuldig mee omgaan. De stadsfinanciën zijn de afgelopen vier jaar grondig onder de loep genomen en dat heeft ervoor gezorgd dat we meer dan ooit kunnen investeren in de stad, en geen rekeningen doorschuiven naar het volgende stadsbestuur.

Gezond financieel beleid is belangrijk om Amsterdam goed te besturen. In 2014 stelde D66 daarom een agenda op voor duurzaam financieel beleid. Dat was in Amsterdam hard nodig. Na vier jaar van forse inspanning is de basis nu op orde.

In plaats van 44 ondoorzichtige deel-administraties, heeft de gemeente sinds 2017 één centrale administratie voor heel Amsterdam. De honderden verschillende reserves en voorzieningen van de gemeente zijn tegen het licht gehouden en 60 procent daarvan is opgeheven, zodat de begroting nu simpeler en inzichtelijker is. De interne controle is versterkt en de fiscale controle is aangepakt in samenwerking met de Rijksbelastingdienst. Met de introductie van de begrotingsregels is meer duidelijkheid gecreëerd ten aanzien van de begroting. Doordat de gemeente honderden miljoenen heeft afgelost op de schuld, is de stadsschuld nagenoeg gelijk gebleven, ondanks extra investeringen en een forse verlaging van gemeentelijke belastingen voor Amsterdammers en ondernemers.

In 2017 is een systeem geïntroduceerd waarmee budgetten automatisch meebewegen met de groei van de stad (de zogenaamde areaaluitbreiding). Desondanks is het nog niet gelukt om voldoende geld te reserveren voor het volledig opvangen van inflatie en salarisstijgingen. D66 wil dit gat in de komende periode dichten. Het corrigeren van belastingen en tarieven om de inflatie van de kosten op te vangen is daarbij bespreekbaar. D66 dringt aan op de introductie van ook een toekomstbesteding systeem voor het beheersen van inflatie van de gebudgetteerde kosten.

Financiën duurzaam op orde

De verandering in de financiële organisatie is in gang gezet en moet nu worden voortgezet. Het huishoudboekje van de stad moet duurzaam op orde worden gebracht. D66 pleit voor de komende vier jaar opnieuw voor heldere begrotingsregels. De rente is op dit moment historisch laag. Het vormt een financieel risico als deze weer stijgt. Met duidelijke spelregels blijft de schuld beheersbaar en zorgt een eventuele rentestijging niet voor problemen. Een voorbeeld hiervan is de afspraak dat rentemeevallers worden ingezet om de schuld af te lossen, net als de opbrengsten van de verkoop van bezittingen en deelnemingen. Dat geldt ook voor gemeentelijk vastgoed dat niet in gebruik is en waarvan vaststaat dat het in de toekomst niet meer nodig is. Daarnaast moeten de investeringsprognoses beter, zodat er scherper zicht komt op de toekomstige schuld.

Transparante en toegankelijke informatie

Nu de basis op orde is, kunnen de financiën van de stad via open data toegankelijker worden gemaakt voor Amsterdammers. Een voorbeeld hiervan is het online subsidieregister waarbij de stad als een van de eerste gemeenten in Nederland een real-time en doorzoekbare database online heeft gezet voor zo'n 500 miljoen euro aan subsidiegelden die de stad verdeelt. De financiële stukken voor de gemeenteraad zijn verbeterd en inzichtelijker gemaakt. D66 wil jaarlijks online een begrotingsoverzicht publiceren, zodat voor Amsterdammers inzichtelijk wordt waar de gemeente geld aan uitgeeft en hoeveel. Dit is een overzicht op hoofdlijnen dat voor iedereen begrijpelijk is.

Versterken lokale democratie met financiële verantwoordelijkheid

Een groot deel van de inkomsten van Amsterdam komt van het Rijk. Belastingen en premies worden in Nederland hoofdzakelijk door het Rijk geïnd en vervolgens doorgesluisd naar gemeenten. Gemeenten voelen hierdoor minder noodzaak om verantwoording af te leggen over de besteding hiervan aan bewoners en ondernemers. Dat zou veranderen als de gemeenten dit geld zelf moeten ophalen, in plaats van het te ontvangen via het Rijk. Dit vergroot de prikkel voor zorgvuldige

bestedingen. D66 wil daarom het lokale belastinggebied vergroten, uiteraard in ruil voor lagere inkomstenbelasting die mensen betalen aan het Rijk.

Amsterdam aantrekkelijk houden

Amsterdam heeft een ongelooflijke aantrekkingskracht op mensen van buiten de stad. Een kleine twintig miljoen toeristen komen jaarlijks naar onze stad en veel bezoekers blijven meerdere dagen. Er wordt door deze groep jaarlijks negentien miljard euro uitgegeven in Amsterdam.

Dat geeft een flinke impuls aan de Amsterdamse economie. De toeristische sector is goed voor tien procent van de werkgelegenheid in Amsterdam.

Het toerisme maakt de stad ook drukker. De concurrentie rond gebruik van de openbare ruimte wordt steeds groter. En dat vraagt om slimme regels en oplossingen zodat de overlast ervan voor de bewoners beperkt wordt.

De afgelopen vijftien jaar is er hard gewerkt om de stad aantrekkelijker te maken voor bezoekers, zoals de renovatie van de musea en de aanleg van de Rode Loper. Wat D66 betreft, wordt de stad de komende jaren aantrekkelijker gemaakt voor bewoners.

Commercieel gebruik openbare ruimte

Bedrijven die voor hun activiteiten gebruik willen maken van de openbare ruimte, zoals tourgidsen en deel- of huurfietsaanbieders, worden gebonden aan vergunningen en gaan daarvoor betalen. Daarbij gelden niet alleen regels over de kwaliteit van wat ze aanbieden, er komen ook regels voor bijvoorbeeld de maximale omvang van groepen die worden rondgeleid of het aantal fietsen dat ze in de stad mogen neerzetten. Om de extra druk op de openbare ruimte te kunnen bekostigen zullen deze bedrijven een financiële bijdrage in de vorm van een nieuwe lokale belasting afdragen. Zo draagt iedere partij een eerlijk deel bij.

Markten en andere straatverkoop

Verkoop op straat en andere ambulante handel dienen van toegevoegde waarde te zijn voor de Amsterdammer. Partijen die zich voornamelijk op toeristen richten, krijgen geen verkoopvergunning meer. Ook bij de aanvraag van nieuwe markten wordt nadrukkelijk gekeken naar de meerwaarde voor de inwoners van Amsterdam.

Rustiger straatbeeld

De reclamebelasting, die bedrijven moeten betalen om reclame zichtbaar te maken in de publieke ruimte, wordt heringevoerd. Ondernemers zullen daardoor een bewustere keuze maken over de omvang van hun reclames en daardoor zal het straatbeeld rustiger worden. Kleinere reclame-uitingen, zoals klappborden voor winkeliers of horeca blijven mogelijk.

Voor het plaatsen van objecten in de openbare ruimte gaat een ‘nee, tenzij’-regime gelden.

In overleg met de Rijksoverheid wil D66 het aantal verkeersborden drastisch terugbrengen, zodat deze weer gaan opvallen en mensen in één oogopslag begrijpen wat de bedoeling is. Daarnaast wordt er beter gekeken naar de plaatsing van borden die een tijdelijke situatie aangeven.

Hotelstop

Het nieuwe, veel strengere hotelbeleid blijft van kracht. Dat betekent dat de gemeente geen medewerking verleent aan nieuwe hotels in een groot deel van de stad. In een beperkt deel van de stad, voornamelijk aan de randen, is het uitgangspunt ‘nee, tenzij’. In die gebieden werkt de gemeente alleen mee aan nieuwe initiatieven die voldoen aan strenge voorwaarden, waaronder betrokkenheid van de buurt, sociaal ondernemerschap, en duurzaamheid. Periodiek wordt in overleg met de stadsdeelcommissies bekeken of het gebied waar een hotelstop geldt verder moet worden uitgebreid.

Door middel van een *nieuw voor oud* beleid wordt getracht hotels die op reviewsites slecht of zeer matig scoren te bewegen voor meer kwaliteit te kiezen. Met de maatregelen worden eigenaren van kleine, oude en vaak moeizaam te exploiteren hotels gestimuleerd deze te transformeren naar bijvoorbeeld wonen door in ruil daarvoor toe te staan om elders een nieuw kwalitatief hoogwaardig hotel te mogen ontwikkelen.

Voor een deel van de hotels die er nog aan komen zal nog het oude, soepeler hotelbeleid gelden, omdat deze initiatieven al zijn gestart onder het oude beleid en in het verleden vergaande toezeggingen zijn gedaan door de gemeente.

Toeristenbelasting

Om de maatregelen tegen bezoekersoverlast te bekostigen wordt de toeristenbelasting voor de hele stad aanzienlijk verhoogd. Bovenop het bestaande tarief van zes procent van de kamerprijs, komt een vast bedrag van vijf euro per persoon per nacht. Voor particuliere verhuur, zoals via Airbnb, gaat het variabele deel naar tien procent. Deze tarieven gaan gelden voor de hele stad. De totale jaarlijkse opbrengst van de toeristenbelasting zal door deze verhogingen verdubbelen.

Met de invoering van een vast bedrag per persoon wordt ervoor gezorgd dat de budgettoerist wat meer gaat bijdragen en het belastingverschil met de toerist met een duurdere kamer kleiner wordt. De druk op de stad door de budgettoerist is namelijk niet minder dan die door andere toeristen. Daarnaast wil D66 onderzoeken of het mogelijk is om op bijzondere momenten in de stad een hoger percentage toeristenbelasting te heffen, zoals met Pasen, Pinksteren en in de zomer. Deze kan dan oplopen tot tien procent van de kamerprijs. Juist in die periodes moet de gemeente extra kosten maken om overlast te bestrijden, zoals het inzetten van extra schoonmaakkploegen en handhavers.

Passagiers van de zee- en riviercruiseschepen betalen tot nu toe nog geen toeristenbelasting. Ook zij zullen per 1 januari 2019 worden aangeslagen en gaan zo meebetalen aan het bestrijden van de overlast door drukte.

Er komt een onderzoek naar de mogelijkheid om commerciële attracties een toeslag per bezoeker te laten innen om daarmee de aanpak van overlast in het gebied te bekostigen, vergelijkbaar met de toeslag die rondvaartbedrijven al betalen.

Touringcarbussen

Touringcarbussen geven, met name in het centrum, flinke overlast. Ondanks een actieve samenwerking tussen de gemeente en de touringcarbranche lukt het nog niet om de overlast aanzienlijk te verminderen. Er wordt op ongeschikte plekken in- en uitgestapt en bussen staan vaak langdurig te wachten op plekken waar ze niet horen.

D66 wil de bussen verder uit het centrum weren, waarbij de passagiers aan de randen kunnen in- en uitstappen. De bussen kunnen parkeren in de speciale busgarages met faciliteiten voor de chauffeurs, zoals onder het Museumplein, of op de goedkopere parkeerplekken aan de randen van de stad.

Daarnaast komen er strengere regels tegen de uitstoot van bussen. Dat betekent dat met name oudere bussen niet meer welkom zijn in Amsterdam.

Vakantieverhuur

Vakantieverhuur van woningen heeft de afgelopen jaren een enorme vlucht genomen, bijvoorbeeld via deelplatforms als Airbnb of Wimdu. Wat D66 betreft blijft dat mogelijk, maar is het wel van belang dat de overlast voor buurt en burens zoveel mogelijk wordt beperkt. Daarom wil D66 dat woningen maximaal dertig nachten per jaar verhuurd worden, in plaats van de huidige zestig nachten. Het maximaal aantal gasten blijft op vier personen staan.

De gemeente gaat de handhaving op vakantieverbuur intensiveren, onder andere via de ingevoerde meldplicht en betere afspraken met verhuurplatforms. Er wordt extra handhavingscapaciteit vrijgemaakt om de pakkans flink te verhogen, ook bijvoorbeeld door meer informatiegestuurd te werken. Met andere steden wisselen we ervaringen uit over hoe we het beste met vakantieverbuur kunnen omgaan en hoe we het best kunnen handhaven.

Het is en blijft niet toegestaan om woningen exclusief voor vakantieverbuur te gebruiken. Er gaat harder opgetreden worden tegen eigenaren van woningen zonder een vaste bewoner.

Verenigingen van eigenaars, die toeristische verhuur binnen hun complex niet toestaan, krijgen advies van de gemeente bij het aanpassen van hun statuten en reglementen, en actieve hulp om overtreders aan te pakken.

Betere plek voor de Passengers Terminal

Op dit moment komen veel bezoekers, goederen- en vervoerstromen samen in het centrum. Per jaar meren hondervijftig schepen aan bij de Passengers Terminal. Een groot cruiseschip kan 4000 passagiers aan boord hebben. Al deze passagiers komen op één centrale plek de stad in. Ze maken gebruik van circa vijftig touringcars en vierhonderd taxibewegingen. Vijftien vrachtwagens zijn nodig voor de bevoorrading van een schip. Dit moet in de toekomst anders worden georganiseerd door de terminal te verplaatsen naar een plek aan de westkant van de stad of een plek in de regio.

Door een verplaatsing zullen bezoekers niet meer automatisch de beperkte ruimte van het kleine centrum in wandelen, maar meer keuzes krijgen. Ze kunnen gemakkelijk naar de Zaanse Schans, Batavia Stad, de bollen en kunnen ook kiezen voor het Museumplein, de grachten of het Wallengebied. Het centrum van Amsterdam wordt zo *een* bestemming, in plaats van *de* bestemming. Voor de bevoorrading hoeven vrachtwagens de stad ook niet meer in. En dat in een stad die er anders uitziet dan nu: in de komende jaren is veel vervoer in Amsterdam anders georganiseerd. Slimmer, innovatiever en kleinschaliger. Dat geldt ook voor de toestroom van bezoekers. Het toerisme moet zo georganiseerd worden dat de massaliteit afneemt, en het centrum wordt ontlast.

Door een verplaatsing van de zeecruiseterminal is een verbeterd gebruik en exploitatie van de terminal en het busstation mogelijk. Het huidige complex is mede door een verkeerd ontwerp onderbenut. Het busstation staat momenteel een groot deel van de tijd leeg. Bij herontwikkeling van het complex ontstaat de mogelijkheid om het busstation te gebruiken als opstapplaats voor touringcars voor dagtochten die nu nog van de Prins Hendrikkade en andere locaties binnen de grachtengordel vertrekken. Hiermee wordt een oplossing gevonden voor één van meest overlast gevende activiteiten in de binnenstad. Daarnaast creëert verplaatsing ruimte in het centrale deel van het IJ, waardoor de riviercruisevaart beter kan worden geacommodeerd.

Samenwerking met andere steden

Amsterdam Marketing krijgt een belangrijke taak in het beter spreiden van toerisme. Niet alleen van binnen het centrum naar andere delen van de stad, maar juist ook naar andere aantrekkelijke plekken buiten Amsterdam. Denk daarbij aan de andere grote steden binnen de Randstad en toeristische trekkers als Haarlem, Alkmaar, Muiden, Zandvoort, de Zaanstreek of de Keukenhof.

D66 wil dat Amsterdam Marketing de citymarketing voor de hele toeristische regio in de Randstad gaat verzorgen, waarmee de kennis en ervaring die is opgedaan ook ingezet kan worden voor toeristische plekken die nog niet goed weten te profiteren van de toename van toeristen. Dit kan ervoor zorgen dat Amsterdam wordt ontlast.

Monocultuur in winkelstraten

D66 wil de opmars van het toeristisch aanbod in het centrum stoppen. De druk van de vrije markt zorgt in delen van het Centrum voor een dominantie van toeristische functies, waarbij veel kleine ondernemers en winkeliers geen serieuze kans meer hebben en het aanbod verschaalt.

Daarom is sinds oktober 2017 een nieuw en slimmer instrumentarium van kracht, waardoor er geen nieuwe winkels met toeristisch aanbod in het grootste deel van het centrum mogen bij komen. De beperking geldt voor winkels die als doelgroep toeristen en dagjesmensen hebben, én voor winkels die etenswaren aanbieden. De gemeente krijgt zo weer grip op het aanbod in de binnenstad.

Ook wil D66 dat de gemeente verder gaat met het maken van afspraken met vastgoedeigenaren over de invulling van hun (winkel)panden en de hoogte van huren. Partijen als 1012Inc en N.V. Zeedijk spelen daarbij een belangrijke rol. Dit speelt voornamelijk in de oude binnenstad.

Verder wil D66 onderzoeken of de juridische steun aan kleine winkeliers (vooralsnog in een aantal specifieke straten) bij huurconflicten effectief is en moet worden uitgebreid.

Ten slotte wil D66 experimenten zoals de Freezone in de Jan Evertsenstraat blijven faciliteren in de stad, om zo de regelgeving aan te passen aan lokale wensen en in te spelen op het veranderende winkellandschap.

Filmlocaties

Amsterdam wordt de laatste jaren steeds populairder als locatie voor internationale films en televisieseries. Alleen al in 2016 waren er zo'n 2500 opnamedagen in de stad. Dat gebeurt regelmatig ook buiten op straat. Om die opnamen zo goed mogelijk en met zo min mogelijk overlast te laten plaatsvinden wil D66 de gemeentelijke *film commissioner* behouden, die fungeert als coördinator en als intermediair tussen producenten, gemeente en lokale (filmproductie)bedrijven. Filmlocaties in de stad gebruiken daarbij duurzame energie, dus geen dieselgeneratoren meer in de avond en nacht. Daarnaast worden zij afvalarm, met vooral daarbij aandacht op de verpakkingen van eten en drinken.

Economie

Amsterdam is de economische motor van Nederland en draait weer op volle toeren. Elke dag komen er weer meer mensen bij met werk. De groei van de economie zorgt voor een hogere welvaart van Amsterdammers, op alle niveaus.

De gemeente heeft beperkte invloed op de ontwikkeling van de economie, maar kan die ontwikkeling wel in de weg zitten. Het is dus zaak te zorgen voor goede randvoorwaarden. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat of bijvoorbeeld een gezonde kantorenmarkt heeft een positief effect. Was er een aantal jaren geleden een enorm overschot aan kantoorruimte, nu staat door de economische groei de kantorenmarkt weer onder druk en wordt de beperking van geschikte beschikbare kantoren alweer gevoeld. Het is belangrijk dat er wordt bijgebouwd. Wat D66 betreft komt er meer ruimte beschikbaar voor de ontwikkeling van nieuwe kantoren op voor bedrijven aantrekkelijke plekken met goede OV-verbindingen.

Platformeconomie

Deel- en serviceplatforms als Airbnb, Uber en Foodora leken in eerste instantie alleen maar leuke startups die de bestaande markten opschudden en zeer servicegericht bestaande producten en diensten op geheel nieuwe wijze aanboden. Ook in Amsterdam zijn deze platforms zeer succesvol en worden door vele Amsterdammers gebruikt. Deze nieuwe manieren van vraag en aanbod samenbrengen vraagt om een scherpe aanpak: stimuleren daar waar het de inwoners en stad ten goede komt en ingrijpen als negatieve gevolgen (dreigen te) ontstaan. Daarom is het van belang om in gesprek te zijn met de bedrijven en om heldere grenzen te stellen. Amsterdam staat open voor innovatie, per situatie wordt gekeken welke regels of afspraken nodig zijn. De bestaande regelgeving is niet altijd passend, regels lopen altijd achter op nieuwe ontwikkelingen. De platformeconomie ontwikkelt zich razendsnel. Zo is de verhuur van woningen aan toeristen als alternatief voor hotels in Amsterdam zo groot dat hiervoor extra regels moesten komen. In de taxi- en bezorgmarkten ontstaan soms problemen voor werknemers.

Platformeconomie is ook in te zetten om de stad beter te maken. Zo kunnen mensen met een laag inkomen baat hebben bij een autodeelplatform, of bijvoorbeeld maaltijd delen: een prima manier om een gezonde, goedkope maaltijd te nuttigen en buurtgenoten te ontmoeten.

D66 ziet voor de gemeente, samen met de rijksoverheid, een belangrijke taak om ervoor te zorgen dat dit soort bedrijven, net als alle andere bedrijven in Amsterdam, voldoet aan de wettelijke regels voor medewerkers die zij in dienst hebben en voor de diensten die zij aanbieden. D66 is blij met bedrijven die in Amsterdam nieuwe producten of diensten introduceren en werkgelegenheid brengen, maar dat mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid in de stad. In Amsterdam wordt gewoond en gewerkt. Het is voor Amsterdam van belang om ook met andere steden samen te werken en ervaringen uit te wisselen over hoe het beste om te gaan met de effecten van platformeconomie. Samen met New York heeft de gemeente hiervoor de *Sharing City Alliance* opgericht. D66 wil meer van dit soort samenwerkingsverbanden initiëren.

Voorlopen in de transitie-economie

De transitie naar een duurzame samenleving, waarin bijvoorbeeld circulair gebouwd wordt, de hele stad van het aardgas wordt afgekoppeld en het vervoer uitstootvrij is, gaat de komende decennia voor een enorme economische bloei zorgen en veel nieuwe banen opleveren. Banen waarvoor nu nog geen opleidingen bestaan.

D66 wil dat Amsterdam vooroploopt in deze transitie-economie, door samen met opleidingscentra te zorgen voor praktijkgerichte opleidingen zodat de huidige groep jongeren optimaal kan profiteren van deze nieuwe economie.

De mbo-opleidingen laten al zien hoe overheid, onderwijs en bedrijfsleven optimaal samenwerken in de ontwikkeling van dergelijke opleidingen.

Vestigingsklimaat

Amsterdam staat bekend om het goede vestigingsklimaat voor internationale bedrijven, startups en scale-ups. Om aantrekkelijk te blijven is het van belang ervoor te zorgen dat dit klimaat in stand wordt gehouden en waar nodig wordt verbeterd. Wat betreft scale-ups is het belangrijk dat onderzoek wordt gedaan om de belemmeringen voor de groei van scale-ups in kaart te brengen, aanbestedingscriteria gunstiger te maken voor lokale scale-ups en de oprichting voor een platform voor bedrijven te stimuleren. Daarnaast moet de capaciteit van het internationale onderwijs worden uitgebreid. Ook is het van belang dat er voldoende geschoolde potentiële werknemers zijn. De gemeente, werkgevers en het onderwijs moeten hard blijven werken aan het overbruggen van de mismatch op de arbeidsmarkt. Enerzijds zijn er werknemers die hun baan dreigen te verliezen en/of die werk zoeken. Anderzijds zijn er werkgevers die geschikt personeel zoeken maar dat niet kunnen vinden. Alleen een sterke, continue samenwerking tussen overheid, onderwijs en werkgevers kan hier verandering in brengen. De gemeente investeert daarom in onder andere het House of Skills (dat werknemers in het middensegment helpt zich om- en bij te scholen) en in nieuwe vormen van onderwijs die werknemers helpen digitale vaardigheden op te doen. D66 wil de komende jaren inzetten op dit soort opleidingshuizen, gestoeld op samenwerking tussen gemeente, onderwijs en bedrijfsleven.

Amsterdam sterk in Europa

Amsterdam is een toonaangevende stad in Europa en de wereld. Onze liberale en creatieve identiteit trekt ondernemers en denkers. Om onze belangen en visie extra kracht bij te zetten trekken we op in coalities van steden om beleidsmakers in Brussel en elders te inspireren en informeren. Zo houden we grip op onze toekomst.

Haven

De haven is een belangrijk onderdeel van de Amsterdamse economie. Amsterdam is de vierde zeehaven van Europa en biedt in het Noordzeekanaalgebied werk aan zo'n 70.000 mensen. Bijna de helft van die banen wordt vervuld door Amsterdammers, veelal mbo'ers. Ook op het gebied van de maritieme dienstverlening is het Amsterdams havengebied een aantrekkelijke vestigingsplaats.

De komst van de nieuwe zeeluis in 2019 en de reeds ingezette energietransitie zijn ontwikkelingen die de haven de komende decennia nieuwe impulsen zullen geven. De import, opslag en doorvoer van kolen eindigt in 2030. Nieuwe activiteiten, zoals de import en opslag van biomassa zullen daarvoor in de plaats komen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoordelijkheid voor de gehele keten van goederen die in Amsterdam hun eindbestemming vinden, dienen speerpunten te zijn van het beleid van het Havenbedrijf.

De groei van Amsterdam vraagt ook in de haven om een andere kijk op ruimtegebruik. Zo zal het westelijk havengebied binnen de A10 ontwikkeld worden tot het woon-werkgebied Haven-Stad, waar op den duur 40.000 tot 70.000 nieuwe woningen zullen worden gebouwd.

Schiphol

Schiphol is van groot belang voor Amsterdam. Voor elk internationaal bedrijf speelt de bereikbaarheid via Schiphol een belangrijke rol. Het heeft een directe verbinding met 325 plekken in de wereld en is een van de drie grootste luchthavens van Europa. Dat geeft voor veel bedrijven en instellingen de doorslag om voor Amsterdam te kiezen. De economische betekenis van de luchthaven is dus nog beduidend groter dan alleen de 65.000 banen die direct aan de luchtvaart zijn gekoppeld en de 50.000 banen bij toeleverende bedrijven.

D66 is groot voorstander van de ontwikkeling van Lelystad Airport, zodat Schiphol kan kiezen voor vluchten met veel toegevoegde waarde en meer budgetvluchten naar Lelystad kunnen. Daarnaast stopt

Schiphol wat D66 betreft met nachtvluchten voor toeristen. Hiermee kan veel geluidsoverlast in en rond Amsterdam worden weggenomen.

Met twintig procent van de aandelen van Schiphol kan Amsterdam als eigenaar meedenken en de economische betekenis voor de stad bewaken. Tegelijk moet de stad zich actief bemoeien met het beleid voor onze luchthaven om te zorgen dat de economie, leefbaarheid en het milieu in een goede balans worden ontwikkeld. Amsterdammers ondervinden immers niet alleen voordelen van de luchthaven, maar ook nadelen. Beperken van overlast voor Amsterdammers staat voor D66 permanent hoog op de agenda.

Bestendigen en uitbreiden IT-infrastructuur

Het succes van Amsterdam voor wat betreft het aantrekken van (internationale) bedrijven uit de tech-sector en andere sectoren is ook te danken aan de goede infrastructuur die de stad heeft op het gebied IT. Zo is de aanwezigheid van de Amsterdam Internet Exchange een belangrijke reden voor bedrijven om zich hier te vestigen. In de toekomst zal deze infrastructuur steeds belangrijker worden voor bedrijven uit alle sectoren om zich in de stad te vestigen. Het is daarom belangrijk dat Amsterdam zich sterk blijft inzetten om deze infrastructuur uit te breiden en verder te verbeteren.

Kunst en cultuur

Het culturele aanbod in Amsterdam is ongekend breed en heeft internationale allure. De stad kent prachtige musea, een enorme diversiteit aan festivals, vooruitstrevende muziektempels, wereldberoemd erfgoed en ook op het gebied van dance, uitgaan en architectuur speelt Amsterdam een vooraanstaande rol. Amsterdam kent een bijzonder internationaal netwerk van makers in de verschillende kunstdisciplines en loopt in enkele voorop. Zo behoren het Concertgebouworkest, de Nationale Opera & Ballet en Toneelgroep Amsterdam tot de wereldtop. Op andere, meer experimentele vlakken stond Amsterdam internationaal zeer goed bekend, maar verliest de stad terrein.

Kunst en cultuur zijn belangrijk voor de kwaliteit van leven in de stad. Dat geldt niet alleen voor het welzijn van de Amsterdammer. Ook economisch is het van groot belang. Bij de beoordeling van het Amsterdamse vestigingsklimaat, belangrijk voor het aantrekken van internationale bedrijven, is het hebben van een breed en kwalitatief hoogstaand cultureel aanbod een grote plus.

Het gaat goed met de Amsterdamse kunsten. Het blijft van groot belang om de zogenaamde humuslaag van hedendaagse kunstenaars goed te houden. Hiervoor moet een blijvend aanbod zijn van goede werkplekken, zoals ateliers, en voldoende tentoonstellingsruimte. Amsterdam moet ook in de toekomst de stad van kunst en cultuur, vernieuwing, experiment en inventiviteit blijven.

Extra investeren in kunst en cultuur

De afgelopen periode heeft D66 ervoor gezorgd dat er jaarlijks 7,6 miljoen euro extra naar kunst en cultuur ging. Daarmee draaide D66 een bezuiniging van het vorige college terug. De komende periode is het tijd om verder te investeren in de kunstensector. Vooral door bezuinigingen vanuit Den Haag hebben vele instellingen hun werk moeten doen met zeer beperkte middelen, hebben ze hun reserves moeten aanspreken tot die leeg zijn geraakt, en draaiden medewerkers en vrijwilligers overuren. D66 wil daarom de komende periode extra investeren in kunst en cultuur. Meer financiële ruimte betekent ook meer ruimte voor lef, durf en visie bij onze kunstenaars.

Daarnaast wil D66 dat subsidies voor kunstinstituten standaard nominaal worden aangepast. Dat wil zeggen dat de hoogte van de subsidies jaarlijkse meegroeit met de groei van lonen en prijzen. De hogere kosten voor lonen, materialen en andere zaken hoeven dan niet ten koste van voorstellingen, tentoonstellingen en ander aanbod te gaan.

Topinstellingen

D66 heeft zich in de afgelopen collegeperiode sterk gemaakt voor de invoering van een Amsterdams subsidiesysteem voor de kunsten waarbij de gemeenteraad niet over de subsidiëring van specifieke instellingen besluit. Daarvoor is het Amsterdams Fonds voor de Kunst verder ontwikkeld en is een Amsterdamse Basis Infrastructuur (ABIS) opgezet. Op basis van de ervaringen van het huidig kunstenplan 2017-2020 kan deze opzet verder worden versterkt.

Cultuurhuizen in de buurt

D66 is een groot voorstander van cultuurhuizen in de buurt. Amsterdammers kunnen hier eenvoudig en laagdrempelig kennis maken met en genieten van kunst en cultuur. Naast de vier huidige cultuurhuizen in Nieuw-West (de Meervaart), Noord (Tolhuistuin), Zuidoost (Bijlmer Parktheater) en West (Podium Mozaïek) kunnen er ook cultuurhuizen komen in andere stadsdelen. Daarbij is het ook zaak dat deze cultuurhuizen zich niet alleen richten op podiumkunsten.

Cultuureducatie

Veel kinderen en jongeren in Amsterdam maken binnen en buiten schooltijd maar beperkt en oppervlakkig kennis met kunst en cultuur. De nadruk vanuit de gemeente en stadsdelen ligt bij cultuureducatie al jaren vooral op muziek en het lager onderwijs. Andere kunstdisciplines en het voortgezet onderwijs krijgen nog steeds te weinig aandacht. D66 wil een betere verdeling van de

middelen en aandacht zodat op school meer ruimte komt voor de verschillende kunstvormen. Juist een divers aanbod maakt dat kinderen zelf inzien waar hun smaak en talent liggen. Dat kan tijdens de muziekles of een toneelstuk, maar net zo goed tijdens een hiphopvoorstelling, een wandeling langs moderne architectuur, een dansles of door het voordragen van een zelfgeschreven verhaal of gedicht.

Ook buitenschools moeten meer kinderen kunnen deelnemen aan cultuureducatie, bijvoorbeeld met cultuurvouchers.

Ateliers en broedplaatsen

Amsterdam heeft dankzij het succesvolle broedplaatsenbeleid een ruim aanbod van, soms tijdelijke, betaalbare ateliers en werkruimtes voor creatieven. Deze plekken zijn een belangrijke voedingsbodem voor de culturele en creatieve sector, trekken (inter)nationaal talent aan en dragen bij aan de ontwikkeling en opleving van Amsterdamse buurten en wijken.

Het aantal ateliers en broedplaatsen loopt terug, bijvoorbeeld omdat woningbouwcorporaties ateliervershuur niet meer als kerntaak mogen zien van het Rijk. D66 wil dat de stad blijft investeren in broedplaatsen en ruimte biedt aan kennisdeling en nieuwe initiatieven. Er moet een 'ijzeren voorraad' komen van minimaal 1200 betaalbare werk- en woonwerkplekken. Dat vraagt om een aantal maatregelen. Bij nieuwbouwprojecten moet ruimte gereserveerd worden voor werkruimten voor kunstenaars en andere professionals uit de culturele sector. We willen een pas op de plaats maken met het verkopen van gemeentelijk vastgoed. Voormalig gemeentelijk vastgoed kan geschikt gemaakt worden voor verschillende maatschappelijke functies, zoals ateliers en broedplaatsen. Wat D66 betreft kan de gemeente de huurcontracten van dergelijke ateliers overnemen van corporaties, op voorwaarde dat die het aantal woonwerkplekken voor kunstenaars in hun bestand vergroten.

Ook wil D66 de Stimuleringsregeling Eigentijdse Dans (SED) verder ontwikkelen, waarmee dansers en choreografen in verschillende samenstellingen gebruik kunnen maken van geschikte oefenlocaties.

In de nieuwe wijken die komende jaren gebouwd worden, wil D66 ruimte voor broedplaatsen reserveren.

Openlucht broedplaats voor experimentele festivals

Amsterdam stelt hoge eisen aan festivals met betrekking tot veiligheid, milieu, duurzaamheid en het voorkomen van overlast. Maar hoe meer regels er zijn, des te lastiger het is voor jonge, experimentele, nieuwe kunstenaars om tussen de gevestigde orde een plek te bemachtigen. D66 wil minstens één broedplaats in de openbare ruimte voor talentontwikkeling en experimentele kunst. Dit is nieuw en vergelijkbaar met de *open airs* in Berlijn. Een intermediaire organisatie met rechtsvorm kan alles in goede banen leiden, programmeren en voorwaarden stellen welke organisatoren toegang hebben tot deze plek. Veiligheid of milieuzorg omlaag brengen willen we niet, en niemand zit te wachten op overlast. Organisatoren zouden bijvoorbeeld een BHV-cursus kunnen krijgen en toiletten zouden gefaciliteerd kunnen worden. Ook kunnen er via deze intermediaire organisatie collectieve verzekeringen en voorzieningen worden ingekocht.

Kunst voor iedereen te zien

Kunst kan veel met mensen doen: vrolijk of verdrietig maken, aan het denken zetten, soms zelfs choqueren, en je kan er gewoon van genieten. Maar dan moet je die kunst wel zien, horen, ervaren. De openbare ruimte is van en voor iedereen en daarom bij uitstek de plek voor kunst. Amsterdam heeft een rijke traditie aan kunst in de openbare ruimte. Van de beelden van de Amsterdamse School tot gedenkmونumenten en van buurtinitiatieven tot beelden van befaamde kunstenaars als Auguste Rodin, Jan Wolkers en Sol LeWitt.

D66 wil dat kunst in de openbare ruimte van hoge kwaliteit is. Dat betekent voldoende budget voor onderhoud van de huidige kunstwerken én mogelijkheden deze collectie uit te breiden. De

verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de stadsdeelbesturen. Daarbij moet ook bij de inrichting van nieuwe wijken vooraf rekening worden gehouden met het integreren van kunst in de omgeving.

Daarnaast is het van belang dat de informatie over de schatten aan kunst die Amsterdam rijk is, makkelijk vindbaar is. Daartoe moet de komende jaren een inhaalslag gemaakt worden, waarbij digitale media een belangrijke rol spelen.

Gastronomie als cultuurvorm

Amsterdam heeft zich de laatste twintig jaar enorm ontwikkeld op culinair gebied. Niet alleen op het niveau van Michelinsterren, ook in de lagen eronder wordt er spannend en kwalitatief hoogstaand gekookt. De Amsterdamse chefs kijken vooruit en bouwen met vakmanschap voort aan de ontwikkeling van de Nederlandse culinaire cultuur.

D66 wil de gastronomie als cultuurvorm stimuleren, bijvoorbeeld met de ontwikkeling van een foodfestival voor professionals en liefhebbers, dat vergelijkbaar is met wat ADE voor de dance is.

Lokale media

Er wordt steeds minder televisie gekeken. Wat D66 betreft ontwikkelt AT5 zich meer tot een online medium, waarvoor de gemeente hoogwaardige lokale programma's financiert. Deze programma's richten zich op educatie, cultuur en journalistiek. In de kern blijft AT5 een dagelijkse lokale journalistieke informatievoorziening voor mensen in de regio Amsterdam. Die programmering stelt AT5 primair via internet beschikbaar, maar kan deze ook op het huidige televisiekanaal blijven uitzenden.

Gezien het grote verzorgingsgebied van AT5, de metropoolregio Amsterdam met een doelgroep van ruim 2 miljoen mensen, is het van belang om in gesprek te blijven met het Rijk om AT5 de status van regionale zender te geven. De rol en meerwaarde van de Publieke Omroep Amsterdam moet daarbij verder onderzocht worden.

Lokale radio is voor verschillende groepen in Amsterdam een belangrijke bron van informatie en vermaak. Het is een belangrijke taak van de Publieke Omroep Amsterdam om deze kleine, vaak door vrijwilligers bemande zenders financieel en facilitair te ondersteunen.

Actuele beeldende kunst

Met musea als het Van Gogh, het Rijks en het Stedelijk draait Amsterdam mee met de wereldtop als het gaat om het tentoonstellen van kunst uit het verleden.

Met de ontwikkeling van actuele kunst gaat het minder goed in Amsterdam. De laatste jaren zijn presentatieinstellingen als SMBA, NASA, De Appel en W139 verdwenen of hebben nog een zeer beperkte programmering. Daarnaast loopt het aantal geschikte en betaalbare werkplekken voor beeldend kunstenaars sterk terug.

Hiermee is Amsterdam belangrijke faciliteiten voor een actieve en kwalitatief hoogwaardige beeldende kunstsector kwijtgeraakt. D66 wil de komende periode een schouw aanstellen, die een analyse gaat maken hoe de voorwaarden voor een levendige en succesvolle beeldende kunstsector verbeterd kunnen worden.

Bibliotheken

Duizenden Amsterdammers komen dagelijks in de bibliotheek. Amsterdam heeft 23 filialen van de Openbare Bibliotheek, maar het aantal blijft achter in relatie tot de bevolkingsgroei. D66 vindt dat bibliotheken Amsterdammers moeten verrijken, plekken waar zij nieuwe ervaringen kunnen opdoen. De bibliotheek is er immers niet alleen om te lezen of een boek te lenen; de bibliotheek heeft ook een educatieve functie. Taalcursussen voor nieuwkomers, aandacht voor leesbevordering, hulp bij het invullen van de belastingaangifte, mensen wegwijs maken in de digitale wereld, laagdrempelige

culturele activiteiten – het zijn allemaal zaken die een bibliotheek kan bieden. Ook initiatieven waarbij kinderen en jongeren kennis kunnen maken met de nieuwe maakindustrie en leren werken met bijvoorbeeld lasersnijders en 3D-printers passen goed bij de nieuwe taakopvatting van de bibliotheek.

Dat vraagt om een verandering in de opzet en functie van bibliotheken. D66 ziet de bibliotheek ook als de logische plek om kennis bij Amsterdammers te ontginnen: de bezoeker als expert in plaats van consument. De bibliotheek wordt dan een plek waar mensen hun talent kunnen ontplooiën en hun kennis kunnen overdragen en zo ook meer samenhang en begrip te kweken in de buurt. De bibliotheek is daarmee een vitale schakel in een samenleving die het meer dan ooit van kennis en innovatie moet hebben.

D66 wil dat de bibliotheek gaat experimenteren met ruimere openingstijden. Aan de randen van de dag zou de bibliothecaris vervangen kunnen worden door een toezichthouder/beveiligers. De traditionele leenfunctie kan verder geautomatiseerd worden. Door bibliotheken te laten samenwerken met andere partijen kunnen bepaalde faciliteiten (denk aan toezicht) gedeeld worden, waardoor de bibliotheek langer open kan blijven zonder extra kosten.

Iedereen moet gebruik kunnen maken van de faciliteiten van de bibliotheek en wat D66 betreft wordt het lidmaatschap gratis voor alle Amsterdammers.

Denken, dialoog en debat

Amsterdam is met twee populaire universiteiten, meerdere hogescholen en verschillende overige kennisinstituten een centrum van denken. En daar horen een levendige en open debat- en dialoogcultuur bij, waarin over een diversiteit aan onderwerpen met elkaar van gedachten wordt gewisseld. Juist als het gaat om onderwerpen waar niet iedereen over kan of wil nadenken en praten. Amsterdam heeft een langlopende traditie van debat, zoals met de oprichting van Felix Meritis in 1777. Tegenwoordig huisvest de stad instellingen als De Balie, Spui25 en Pakhuis de Zwijger.

D66 onderstreept het belang van dialoog en debat en ziet een belangrijke taak voor de gemeente om die te faciliteren, met name ook in delen van de stad waar minder debatinstellingen zijn gevestigd.

Buitenfestivals

Festivals en evenementen horen bij Amsterdam. Het diverse, kwalitatieve festival- en evenementenaanbod is een internationale trekpleister en het levert veel banen, plezier en creativiteit op voor Amsterdammers. D66 wil dat er een zogeheten meerjarig locatieprofiel wordt opgesteld per park, plein of groengebied, in overleg met de lokale stadsdeelcommissies, buurtbewoners en deskundigen. Deskundigen op het gebied van bijvoorbeeld geluid en ecologie kunnen de feitelijke onderbouwing leveren voor locatieprofielen. Het locatieprofiel bestaat er wat D66 betreft uit of – en zo ja, hoe vaak – festivals in een bepaald park kunnen plaatsvinden, in welke periode en met een vastgesteld geluidsniveau. Organisatoren van evenementen worden in staat gesteld om investeringen in duurzame stroomvoorziening in parken of andere openbare plekken te doen, of bestaande voorzieningen te renoveren. Meerjarige vergunningen voor festivals die goed zorgen voor het park en de omwonenden maken dit mogelijk. Zo wordt een langetermijnrelatie opgebouwd met het park, het terrein en de buurtbewoners met als uitgangspunt: laat het park mooier achter dan toen je er in kwam.

Festivalcoördinator

D66 pleit voor een festivalcoördinator om de logistiek van festivals beter op elkaar af te stemmen. Als op een terrein meerdere festivals plaatsvinden, kan de festivalcoördinator regelen dat er een gezamenlijk stroompunt wordt aangelegd en hier een *business case* voor maken.

Nachtcultuur

Amsterdam kent een veelzijdig nachtleven met clubs, dancefestivals en feesten voor iedere smaak. In de stad kun je elke dag, soms wel 24/7, terecht in een van de vele clubs en cafés die de stad rijk is. Dat is een verrijking voor Amsterdam en een podium dat voor artiesten moet blijven.

De afgelopen periode is voorgekomen dat horecazaken op last van de gemeente tijdelijk werden gesloten in verband met een dreiging, zoals het plaatsen van een handgranaat. In goed overleg met de branche moet dit sluitingsbeleid van de gemeente zo worden vormgegeven dat criminelen dit beleid niet kunnen misbruiken.

Een vrije en veilige stad

Geef politie en handhaving eer van hun werk

Politieagenten en handhavers opereren vaak onder hoge druk. Ze moeten in een kort tijdsbestek beslissen of en hoe ze moeten ingrijpen. Dag in dag uit leveren zij fantastisch werk. Dat werk levert meer op naarmate Amsterdammers meer vertrouwen hebben, en tevreden zijn over politie en handhaving.

Om dat vertrouwen in stand te houden en te vergroten is het goed te weten hoe het met het vertrouwen is gesteld. D66 stelt daarom voor om de tevredenheid over handhaving en politie periodiek te meten onder Amsterdammers. Zo wordt inzichtelijk gemaakt wat de tendens is en kunnen politie en handhaving maatregelen die zij nemen om de tevredenheid te vergroten, op resultaat toetsen.

Diversiteit binnen de politie omhoog

Meer diversiteit bij het politiekorps, zodat politieagenten een afspiegeling vormen van de bevolking, is cruciaal voor een goed functionerend politiekorps in de stad. D66 pleit voor een maatschappelijke discussie over de aantrekkelijkheid als werkgever voor mensen met een migratieachtergrond. Het tekort aan diversiteit is nijpend en een groot gemis bij het leggen en onderhouden van contacten in de buurt. Alle pogingen de diversiteit binnen het korps te vergroten bleken tot nu toe onvoldoende. Er is behoefte aan nieuwe ideeën en D66 wil een graag rol spelen bij het zoeken naar oplossingen.

Pilot stopformulieren doorzetten

Binnen de politie is etnisch profileren, waarbij agenten mensen anders behandelen op grond van hun huidskleur of afkomst, een bekend probleem. D66 wil etnisch profileren tegengaan. Een hulpmiddel hierbij is agenten, eenvoudig via een app, de reden van een aanhouding te laten bijhouden. Deze (digitale) stopformulieren hebben agenten in andere landen al bewuster gemaakt van hun acties.

Meer politiecapaciteit in de hoofdstad

Extra capaciteit is hard nodig bij zowel de politie als het Openbaar Ministerie in Amsterdam. Daar moet in Den Haag nog steviger voor worden gepleit. Amsterdam moet als groeiende hoofdstad prioriteit krijgen in Den Haag. Naast het aantal agenten moet ook specialistische kennis en kunde (financieel en digitaal) binnen het Amsterdamse politiekorps worden vergroot. Maak, zolang de wietteelt niet is gereguleerd, geen speerpunt van het oprollen van illegale wietplantages. En spoor omliggende gemeenten aan ook in hun Regionale Veiligheidsplan hier beperkte opsporingscapaciteit voor in te zetten.

Ondermijnende criminaliteit

De gemeente moet er beducht op zijn dat criminelen en andere kwaadwillenden de regels en wetten van de bovenwereld misbruiken voor eigen gewin of het chanteren en bedreigen van burgers en ondernemers. Denk bijvoorbeeld aan beschietingen coffeeshops en horeca. Amsterdam moet intensieve aanpak van ondermijnende criminaliteit verder versterken en er actief voor zorgen dat signalen hierover onder Amsterdammers worden opgepakt door de juiste instanties.

Extra handhaving

De stad groeit en daarmee groeit ook de behoefte aan meer gemeentelijke handhavers. Handhavers kunnen optreden om de drukte in de stad in goede banen te leiden en overlast te voorkomen, geluidsoverlast tegen te gaan en andere vormen van overlast te bestrijden.

Discriminatie en het schenden van mensenrechten zijn onacceptabel

Amsterdam is een vrije stad waar iedereen, ongeacht afkomst, uiterlijk of seksuele voorkeur zichzelf moet kunnen zijn. Dat betekent dat iedere Amsterdammer gelijk behandeld moet worden.

Discriminatie is onacceptabel. Door te werken met *mystery guests* worden gevallen van discriminatie in de horeca aan het licht gebracht. D66 wil de inzet van *mystery guests* vergroten. Naar aanleiding

van hun bevindingen kunnen verantwoordelijke organisaties en bedrijven worden aangesproken, sancties worden opgelegd en discriminatie worden uitgebannen.

In deze samenleving is geen plaats voor homofobie, antisemitisme, moslimhaat, eerwraak, genitale mutilatie, kinderhuwelijken, gedwongen huwelijken, haat zaaien en geweld tegen andersdenkenden en minderheden.

Inburgeringstrajecten

Bij de komst van asielzoekers en andere nieuwkomers is het van belang om vanaf dag één te beginnen met inburgering. De gemeente zou bij inburgeringstrajecten beter gebruik kunnen maken van kennis en kunde binnen het netwerk rond asielzoekers en andere nieuwkomers, zoals vrijwilligersorganisaties die bij de ondersteuning van asielzoekers betrokken zijn. Niet alle groepen nieuwkomers hebben dezelfde problematiek. Dit vereist maatwerk in het beleid. Bij het bieden van maatwerk moet wel helder zijn wat het beleid is, zodat willekeur wordt voorkomen.

Vluchtelingen snel aan het werk

Amsterdam wil vluchtelingen zo snel mogelijk een plek geven in de stad, door ze naar werk, opleiding of ondernemerschap te begeleiden, en tegelijkertijd laten inburgeren. D66 vindt het belangrijk dat vluchtelingen zich gauw Amsterdammer voelen en Amsterdammer zijn. Een intensieve begeleiding helpt daarbij, daar heeft Amsterdam goede resultaten mee behaald. Alle Amsterdamse statushouders moeten enkele jaren intensieve begeleiding krijgen, zodat ze zo snel als mogelijk mee kunnen draaien in de maatschappij.

Opvang ongedocumenteerden: Bed, Bad Brood én Begeleiding

Amsterdam kent veel ongedocumenteerden: mensen zonder geldige verblijfsvergunning. Dit zijn vaak uitgeprocedeerde asielzoekers die geen verblijfsvergunning hebben gekregen en volgens de IND moeten terugkeren naar hun land van herkomst. Sommigen willen niet terugkeren. Anderen kunnen niet terugkeren, bijvoorbeeld omdat het land van herkomst hen niet meer toelaat of omdat identiteitsdocumenten missen. Wie niet uitgezet kan of wil worden, heeft geen recht meer op Rijksopvang. Om te voorkomen dat deze mensen op straat gaan zwerven, hebben we in Amsterdam de Bed, Bad en Broodopvang (BBB) opgezet. De straat is voor niemand een oplossing. Voor de mensen zelf niet, maar ook niet voor de openbare orde en veiligheid in onze stad. D66 is voor het behoud van de Bed, Bad en Broodopvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers en andere ongedocumenteerden. Zoals ook door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en het Comité van de Sociale Rechten van de Raad van Europa wordt geadviseerd. Maar D66 wil ook dat mensen weer uit de BBB komen. Daar is naast de BBB, ook **begeleiding** voor nodig. Om ervoor te zorgen dat mensen niet jaren in de BBB vastzitten moeten ze begeleiding krijgen om een oplossing te vinden voor hun situatie. Of dat nou toch een toekomst in Nederland mét papieren is, of terugkeer naar het land van herkomst. Die Begeleiding bieden naast de Bed, Bad en Broodopvang, is voor D66 essentieel.

Radicalisering voorkomen en aanpakken

Om radicalisering te voorkomen en aan te pakken is het cruciaal om de haarvaten van de samenleving te kennen. Het is van belang goede netwerken te hebben in alle buurten: ogen en oren die signalen van radicalisering herkennen en melden, zodat de juiste hulp geboden kan worden. Elk signaal moet serieus worden onderzocht en gemonitord. Mensen radicaliseren door verschillende oorzaken. Alle signalen, oorzaken en uiterlijke verschijningsvormen van radicalisering moeten daarom serieus worden genomen en onderwerp worden van de Amsterdamse radicaliseringsaanpak. De Amsterdamse aanpak radicalisering moet continu openstaan voor nieuwe wetenschappelijke inzichten en kennis, maar ook voor actuele en relevante praktijkervaring van gespecialiseerde jongeren- en buurtwerkers, lokaal geworven sleutelfiguren en maatschappelijke organisaties. Daarnaast moet actief en regelmatig kennis worden uitgewisseld met andere wereldsteden die geconfronteerd worden met dezelfde problematiek. Amsterdam moet een voortrekker worden voor wat betreft deze internationale kennisdeling. Bij de aanpak van radicalisering moeten alle organisaties en instanties goed samenwerken zodat optimaal preventief en repressief kan worden opgetreden.

Positie zelfstandige sekswerkers versterken

Vrouwen en mannen, die vrijwillig kiezen om te werken als sekswerker, moeten zelfstandig en veilig hun werk kunnen doen. Initiatieven zoals My Red Light, waarbij sekswerkers zelf een bedrijf kunnen exploiteren, moeten gefaciliteerd worden. Hiermee kan het stigma dat er rust op sekswork worden tegengegaan en de omstandigheden van sekswerkers verbeterd worden. In dit project kunnen sekswerkers ook meedenken over hun arbeidsvoorwaarden en ook over hoe de werkplekken eruit gaan zien.

In de praktijk kunnen sekswerkers vaak geen lening, zakelijke rekeningen en arbeidsongeschiktheidsverzekering afsluiten. Daar moet wat D66 betreft snel verandering in komen. Sekswerkers moeten nauw betrokken worden bij de totstandkoming van nieuw beleid of initiatieven.

Sekswerkers hebben recht op bescherming en op privacy. Dat gaat nog moeilijk samen. Onder andere de Autoriteit Persoonsgegevens heeft duidelijk gemaakt dat gemeenten prostituees niet mogen verplichten zich met gevoelige informatie te laten registreren. Dit gebeurt nu wel omdat de gemeente hoopt zo signalen van uitbuiting en mensenhandel eerder te kunnen opvangen. Wat D66 betreft moet Amsterdam haar beleid aanpassen zodat de privacy van sekswerkers gewaardborgd wordt.

De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) moet naast artikelen die verboden bevatten voor sekswerkers ook bescherming bieden voor sekswerkers. De gemeente treedt op tegen ongewenst fotograferen en andere vormen van intimidatie van sekswerkers.

Misstanden en mensenhandel in prostitutie aanpakken

D66 wil een intensieve aanpak van mensenhandel en gedwongen prostitutie, in het bijzonder waar het gaat om de praktijken van loverboy's. Voor het opvangen van signalen zijn contactmomenten tussen sekswerkers en hulpverleners of toezichthouders belangrijk. Het herkennen van signalen van uitbuiting is zelfs voor een professional erg lastig. Er moet ruimte zijn voor het opbouwen van een vertrouwensband tussen sekswerkers en hulpverleners, zodat de sekswerker het gevoel heeft ergens terecht te kunnen als er iets mis is. Hiervoor is geen uitgebreide database met persoonlijke informatie van prostituees nodig.

Door een betere samenwerking tussen sekswerkers, hulpverlening, gemeente, politie en Openbaar Ministerie in Amsterdam en een goede internationale samenwerking van overheden kan het gehele netwerk rond mensenhandel vanaf de wortel aangepakt worden.

Mensenrechten

Mensenrechten zijn niet voor niets universeel: ze gelden voor iedereen. Naar verhouding is het goed gesteld met de mensenrechten in Amsterdam. Dat is echter geen reden om achterover te leunen.

Mensenrechten moeten binnen en buiten Amsterdam op de kaart gezet en verdedigd worden. Het is belangrijk om het belang van mensenrechten te blijven benadrukken in alle facetten die binnen de stad spelen. De gemeente dient hierin het goede voorbeeld te geven door mensenrechten in haar dagelijkse praktijk een prominente rol te geven. Door middel van het geven van mensenrechteneducatie aan haar ambtenaren geeft de gemeente hier een goede invulling aan. Dit draagt bij aan betere besluitvorming waarin mensenrechten consequenter meegewogen worden en aan de ontwikkeling van Amsterdam als een tolerante en vriendelijke stad. Ook vindt D66 het belangrijk dat de gemeente scholen en andere instellingen stimuleert om les te geven in mensenrechten.

Via stedenbanden kan Amsterdam zich ook in het buitenland sterk maken voor mensenrechten. Het D66-initiatief om te fungeren als *Shelter City* moet verder uitgebouwd worden. Voorvechters van mensenrechten wereldwijd die vanwege hun strijd voor mensenrechten in gevaar zijn of uitgeput raken, kunnen in Amsterdam op adem komen en zichzelf verrijken met nieuwe kennis en vaardigheden die zij kunnen gebruiken bij hun strijd.

Bescherm privacy en digitale veiligheid

Voor privacy geldt dat de gemeente en Amsterdammers die zelf makkelijk kunnen weggeven, maar erg moeilijk kunnen terug veroveren. Maatregelen en nieuwe technologische toepassingen die ten koste gaan van de privacy van Amsterdammers moeten daarom zorgvuldig worden afgewogen tegen de gewenste voordelen. Daarnaast moeten ze zoveel als mogelijk aan de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam worden voorgelegd. Grote, ingrijpende maatregelen moeten via een *Privacy Impact Assessment* (PIA) worden getoetst.

Naast deze PIA's, neemt Amsterdam ook haar verantwoordelijkheid met betrekking tot concrete dreigingen zoals datalekken en cyberaanvallen. De gemeente gaat de eerste stappen zetten richting een *Responsible Disclosure programma* om zo kwetsbaarheden in haar eigen digitale omgeving te verhelpen met behulp van hackers. Verder krijgen ambtenaren van de gemeente een cursus over veilig omgaan met data en eventuele datalekken in aanvulling op de al lopende bewustzijns campagne.

Cameratoezicht

Cameratoezicht is goed als het nuttig en noodzakelijk is, waarbij het gericht moet worden ingezet. Nieuw cameratoezicht en nieuwe vormen van cameratoezicht zoals bodycams en monitoring systems moeten, voordat ze worden ingevoerd, grondig worden onderbouwd. Ook hiervoor geldt het vereiste dat nut en noodzaak dienen te worden aangetoond, en dat die zwaarder moeten wegen dan de privacy die ermee wordt opgegeven.

Zorgvuldig omgaan met data en persoonsgegevens

De gemeente beheert steeds meer data, waaronder ook veel persoonsgegevens. Hoe meer data de gemeente beheert hoe kwetsbaarder we zijn voor datalekken en hacken. Zogeheten blockchain-technologie kan de gemeente helpen om data-integriteit beter te waarborgen. Het is daarom van belang dat de gemeente meer onderzoek doet naar de toepassing ervan.

De gemeente mag geen databestanden koppelen of uitwisselen met andere partijen voordat met Privacy Impact Assessment (PIA) de privacyrisico's zijn onderzocht en gewogen.

Digitale veiligheid gaat de gemeente, maar zeker ook individuele Amsterdammers aan. Snelle digitale ontwikkelingen zorgen ervoor dat steeds nieuwe kennis en vaardigheden zijn vereist om verantwoord online en fysiek door de stad te kunnen bewegen. Denk bijvoorbeeld aan jongeren die te maken krijgen met sexting en grooming, of het gebruik van onbeveiligde wifi-netwerken. De gemeente moet Amsterdammers alerter en wijzer maken op het gebied van digitale veiligheid.

Niet toegeven op vrijheid van meningsuiting en demonstratievrijheid

In Amsterdam leven mensen met verschillende overtuigingen en denkbeelden naast elkaar. Dat maakt Amsterdam ook zo'n mooie stad en dat wordt gewaarborgd doordat eenieder alle vrijheid heeft zich te uiten en te organiseren.

De nieuwe APV-bepaling die aanstootgevende taal en uitjouwen op de openbare weg verbiedt, moet weer uit de APV. De bepaling is hoogstwaarschijnlijk in strijd met het recht op vrijheid van meningsuiting dat Amsterdammers ontleen aan de Grondwet. Bovendien is voor niemand nu duidelijk wat wel en niet gezegd mag worden: willekeur. Strafbepalingen moeten voldoende duidelijk zijn voor Amsterdammers zodat ze hun gedrag erop kunnen aanpassen.

Van D66 mag het recht op demonstratie ruim worden opgevat. Dat betekent dat demonstranten binnen het kader van de wet de vrijheid hebben om te demonstreren. Ook als de uitingen als aanstootgevend, grof of schokkend kunnen worden opgevat, hoeft dit niet te leiden tot een demonstratieverbod of verwijdering van een demonstrant.

Veilig uitgaan

Amsterdam heeft een rijk nachtleven waar jong en oud kunnen kiezen uit veel clubs, festivals en feesten. Dat zorgt voor veel plezier en tegelijkertijd voor een aantal risico's. Naast voorlichting over

drugs moeten jongeren goede voorlichting krijgen over alcohol. Overmatig alcoholgebruik veroorzaakt veel ongelukken.

Na een avond stappen moeten Amsterdammers veilig naar huis kunnen. Op routes waarlangs 's nachts veel mensen zich naar huis begeven, moeten de wegen goed zijn verlicht. Niet alleen het gebied rondom het nachtleven, maar ook bijvoorbeeld studentencomplexen moeten plaatsen zijn waar Amsterdammers zich ook 's nachts veilig voelen.

Realistisch drugsbeleid

Amsterdam moet een realistisch beleid voeren ten aanzien van drugsgebruik. Het gebruik zal niet verdwijnen, maar gezondheidsproblemen en overlast kunnen wel verminderd worden. D66 ziet niets in beleid dat louter bestaat uit repressie. Dat beleid heeft wereldwijd steeds gefaald. Mensen blijven drugs gebruiken, en beleid dat uitgaat van het wensdenken dat door repressie niemand drugs zal gebruiken laat veel Amsterdammers in de steek. Het gezondheidsaspect moet leidend zijn. Dat betekent stevig inzetten op preventie van en voorlichting over drugsgebruik, en faciliteren dat gebruikers de samenstelling en kwaliteit van hun drugs kunnen laten testen. Indien dit voor de gezondheid van Amsterdammers voordeliger is, moet worden geëxperimenteerd met gereguleerde productie van drugs zodat de samenstelling van drugs beter kan worden gecontroleerd en de nadelige gevolgen van illegale productie kan worden tegengegaan.

Experimenteer met gereguleerde wietteelt

Amsterdam ging de afgelopen jaren gebukt onder het landelijk cannabisbeleid. Daar kan voor een deel een einde aankomen als de Wet Gesloten Coffeeshopketen ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen. Indien dit niet gebeurt moet Amsterdam inzetten op experimenten met gereguleerde wietteelt. Illegale wietteelt veroorzaakt woningbranden, het kost politiecapaciteit en wiet is nog ongezonder doordat toezicht op het productieproces ontbreekt. Het afstandscriterium leidt ertoe dat overgebleven coffeeshops de vraag nauwelijks aankunnen en de illegale straathandel snel oprukt. Als het wetsvoorstel wel wordt aangenomen moet Amsterdam voorloper worden bij de implementatie en uitvoering van de Wet Gesloten Coffeeshopketen.

Openbare wc's voor vrouwen

Er zijn in Amsterdam vrijwel geen openbare wc's, die geschikt zijn voor vrouwen. Als het aan D66 is wordt dit aantal uitgebreid, bijvoorbeeld in bewaakte fietsstallingen die (deels) dag en nacht open zijn.

Vuurwerk

Wat D66 betreft heeft het afsteken van vuurwerk met oud en nieuw zijn langste tijd gehad. Ieder stadsdeel krijgt de mogelijkheid vuurwerkvrije gebieden aan te wijzen. Ook stimuleren we dat stadsdelen daarbij expliciet nagaan welke dieren getroffen worden door vuurwerk, en hoe de risico's, overlast en stress voor dieren (huisdieren, asiëldieren en ook wilde dieren) beperkt kan worden. In de dagen voor de jaarwisseling gaat er actief opgetreden worden tegen het afsteken van vuurwerk.

Diversiteit gezinsvormen

De huishoudens van nu zien er anders uit dan vroeger. Ongehuwd samenwonen is vaker regel dan uitzondering. Sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw is het aantal echtscheidingen verdrievoudigd. Zo'n vijftien procent van de kinderen in Nederland woont in een eenoudergezin. Daarnaast groeien steeds meer kinderen op in een gezin met twee moeders en/of twee vaders. En het aantal mensen zonder relatie groeit. Nu gaat beleid nog te veel uit van de traditionele leefvormen. D66 wil het beleid zoveel mogelijk 'leefvormneutraal' maken. We willen geen onderscheid maken tussen alleenstaand, getrouwd of anderszins samenlevend, tenzij daar een dringende reden voor is. Zo kijken we bijvoorbeeld of bij nieuwbouw het woningaanbod past bij deze moderne samenlevingsvormen, of daar in ieder geval laagdrempelig op aanpasbaar is.

Dierenwelzijn

Dieren horen bij de samenleving en verdienen zorg. Welzijn voor dieren betekent dat voldaan wordt aan de natuurlijke behoeftes van het dier. Uit onderzoek blijkt dat achter dierenleed vaak ook

mensenleed schuilgaat. D66 pleit al langer voor het actief opvolgen van signalen van dierenmishandeling. De huidige ondersteuning door de gemeente aan eigenaren van huisdieren met een minimuminkomen wordt voortgezet. Ook vindt D66 dat een goed functionerende Dierenambulance, waar vele vrijwilligers bij zijn betrokken, de steun van de gemeente verdient.

Handel in dieren op (bouw)markten en in winkels moet vanuit het Rijk worden ontmoedigd. Sportvissen wordt alleen toegestaan in toegewezen wateren, onder strenge voorwaarden en toezicht en met een vergunning. Daarnaast wil D66 dat er geen vergunningen meer worden afgegeven voor evenementen waarbij het welzijn van dieren wordt aangetast. Paardentaxi's passen niet meer in het hedendaagse straatbeeld.

Kinderboerderijen hebben een nuttige rol in de stad. Kinderen leren op speelse wijze met dieren en hun welzijn om te gaan. Kinder- en zorgboerderijen dienen wel te voldoen aan strenge eisen van dierenwelzijn. Dierentuin Artis heeft zich succesvol omgevormd van een traditionele negentiende-eeuwse dierentuin tot een hedendaags park waar natuur, cultuur en erfgoed samenkomen en waar educatie een belangrijke plaats inneemt. D66 vindt dat Artis daarmee de steun van de gemeente verdient.

Jezelf zijn in een vrije stad

Iedereen moet zichtbaar zichzelf kunnen zijn in Amsterdam, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie of geslachtskenmerken. Deze vrijheid, en met name de veiligheid van LHBTI's, is nog steeds niet vanzelfsprekend. D66 maakt zich hard voor de vrijheid en veiligheid van iedereen die kleur geeft aan de stad. De deelname van LHBTI's aan de Amsterdamse samenleving is essentieel en maakt de stad tot wie ze is.

Veiligheid

Veilig zijn en je veilig voelen, op straat, in een café en ook thuis. Voor nog te veel LHBTI-Amsterdammers of -bezoekers is dat een vergezicht. D66 wil de veiligheid blijven verbeteren. Het moet inzichtelijker worden hoeveel incidenten er plaatsvinden op straat. Het kunnen melden van uitschelden, intimidatie, bespugen moet door gebruik van moderne communicatiemiddelen sterk worden verbeterd. Zo kunnen we geweld veel beter aanpakken. Ook huiselijk geweld waar veel LHBTI's mee te maken krijgen moet bespreekbaar gemaakt en aangepakt worden. De veiligheid van kwetsbare groepen zoals bezoekers van Mannen-ontmoetingsplekken, LHBTI-vluchtelingen of bijvoorbeeld bi-culturele transgenders moet gewaarborgd worden.

Seksuele intimidatie

Te veel mensen in Amsterdam - voornamelijk vrouwen - worden geconfronteerd met een of meerdere vormen van seksuele intimidatie, zoals naropen, achternalopen of betasten, op straat, op de werkvloer of thuis. D66 wil meer bewustwording in Amsterdam zodat seksuele intimidatie – jegens wie dan ook – ontoelaatbaar is. Op plekken waar seksuele intimidatie vaak voorkomt, zoals het Centraal Station, de uitgaanspleinen en in parken, wil D66 extra aandacht voor seksuele intimidatie bij de politie en bij beveiligers van uitgaansgelegenheden, maar vooral ook bij de Stichting Aanpak Overlast Amsterdam (de straatcoaches). Ook wil D66 slachtoffers stimuleren melding te maken van seksuele intimidatie. In navolging van de meldingsapp voor LHBTI'ers, wil D66 een meldingsapp voor seksuele intimidatie, zodat we continue zicht hebben op de omvang van seksuele intimidatie in de stad. De interactieve kaart die de meldingsapp kan opleveren, kan bovendien de aangiftebereidheid van slachtoffers vergroten.

Discriminatie

Veel LHBTI's krijgen te maken met discriminatie in het dagelijks leven en op de arbeidsmarkt. Amsterdam moet zich daarom inzetten voor de emancipatie van LHBTI's en het tegengaan van discriminatie door de juiste begeleiding te geven naar arbeidsparticipatie, en bedrijven aan te spreken op discriminatoir gedrag. Dit speelt in het bijzonder voor transpersonen, waardoor het werkloosheidscijfer uitzonderlijk hoog is. Daarnaast moeten Amsterdammers makkelijker discriminatie kunnen melden en daadwerkelijk gehoord worden wanneer zij een melding doen.

Onderwijs

Het bespreekbaar maken van diversiteit in seksuele oriëntatie, genderidentiteit en -expressie of geslachtskenmerken blijft een taak voor het onderwijs, van basisschool tot middelbare school en mbo. De gemeente moet het lesaanbod hiervoor voldoende faciliteren en kennisuitwisseling mogelijk maken. Ook moeten deze onderwerpen nadrukkelijk aandacht krijgen op pabo's en opleidingen voor sociaal-maatschappelijk werk. Naast educatie moet er voldoende begeleiding zijn voor leerlingen die worstelen met hun identiteit of bijvoorbeeld in transitie gaan tijdens hun onderwijs carrière.

Gezondheid

LHBTI's hebben specifieke behoeften op het gebied van lichamelijke, fysieke en seksuele gezondheid. Het zelfmoordpercentage onder LHBTI's ligt vijf keer hoger dan voor cisgender hetero's. Hiervoor moet meer aandacht komen, bijvoorbeeld door het faciliteren van supportgroepen. Samen met de GGD en Amsterdamse zorginstellingen maken we taboes bespreekbaar en zorgen we voor passende oplossingen en preventieve en kwalitatieve zorg. Haagse richtlijnen kunnen wat D66 betreft geen beperking hiervoor zijn.

Genderinclusief

Amsterdam blijft vooroplopen als genderinclusieve stad. Dat doen we in alle uitingen van de gemeente. Maar ook in de fysieke omgeving door juiste bejegening in de stadsloketten en partners van de gemeente zoals in de zorg te betrekken bij het belang van genderinclusieve en sensitieve communicatie.

Meervoudige vormen van discriminatie

Niemand heeft alleen een seksuele voorkeur, maar heeft daarnaast ook een huidskleur, een bepaalde afkomst of religie. D66 pleit voor een integrale aanpak voor de diverse problemen waar Amsterdammers tegen aanlopen. Er moet meer aandacht komen voor kwetsbare groepen binnen minderheden, zoals bi-culture transgenders, roze ouderen of LHBTI's met een beperking. Dat moet niet alleen in beleidsnota's, maar ook in de praktijk.

Amsterdam Pride

D66 is trots op de Amsterdam Pride. Onze Pride is veel meer dan zo maar een festival of evenement. Daarom krijgt de Amsterdam Pride een bijzondere status en blijft de zichtbaarheid van de Pride gewaarborgd in de toekomst. Het emancipatoire karakter van de Pride moet voorop blijven staan.

STADSDEELPROGRAMMA'S

Amsterdam Centrum

Amsterdam is een stad van vele gezichten. Ze biedt een breed cultureel aanbod, diverse bewonersgroepen, innovatieve bedrijvigheid en bovendien een historisch en prachtig centrum. D66 hoopt dat dit Amsterdam, met haar krachtige centrum, nog lange tijd haar faam behoudt en heeft in dat kader haar plannen opgesteld. Het centrum moet een stadsdeel blijven met een evenwichtige combinatie van wonen, werken, recreëren en toerisme; een thuis voor bewoner, ondernemer én haar gasten. Dit vergt veel inzet, de komende vier jaar en de daaropvolgende toekomst, zeker wat betreft de hierna volgende thema's.

De groeiende stad

Vakantieverhuur aan toeristen

Amsterdam kampt met een enorme stijging in de hoeveelheid toeristen die dagelijks de stad bezoekt. Veel van deze toeristen blijven overnachten; een ontwikkeling die de verhuur van woningen heeft doen toenemen. D66 constateert dat het te hoge aantal verhuurde woningen voor overlast zorgt en dat veel bewoners de binnenstad te druk vinden. D66 wil daarom voorkomen dat verhuurders de limitering van het aantal verhuurdagen proberen te ontlopen, bijvoorbeeld door een aanvraag te doen voor een verhuurvergunning in de bed-and-breakfast categorie.

Goede mix van wonen en werken

Het centrum is trots op haar diverse winkelaanbod, het evenwicht tussen wonen, werken en recreëren en de mix van jongeren, ouderen en gezinnen. D66 wil dit behouden en pleit er daarom voor dat de grote kantoorpanden niet te snel omgezet worden naar nieuwe woningen. De mix van wonen en werken moet gewaarborgd blijven en er moet bovendien ruimte zijn voor grote bedrijven in de stad. Om ouderen langer in hun eigen buurt te kunnen laten wonen pleiten wij ervoor dat ouderen ondersteund worden door wooncoaches en woningen zoveel mogelijk levensloopbestendig worden gemaakt. Daarbij wil D66 dat geschikte woningen in het centrum exclusief aan deze doelgroep worden toebedeeld. Dit alles zonder onze aandacht te verliezen voor de monumentale waarde van onze binnenstad.

Groen in de binnenstad

Er is te weinig openbaar groen in Amsterdam Centrum. Om deze reden pleit D66 al langere tijd voor de totstandkoming van het 'Weteringpark', het zogenaamde 'Postzegelpark' en het 'Marinepark'. Het Weteringcircuit en het Marineterrein zijn hier, volgens D66, erg geschikt voor. Samen met de buurtbewoners van de Weteringbuurt is een plan tot stand gekomen om de bestaande situatie om te vormen tot een uniforme groene plek. Het 'Weteringpark' moet gaan dienen als een rustpunt in het drukke stadscentrum. D66 wil dat het 'Marinepark', op de plek van het huidige Marineterrein, een park wordt waar sport en recreatie centraal staan. Dit moet gebeuren met behoud van het unieke karakter van het Marineterrein. Tot slot pleit D66 voor een 'Postzegelpark' door vergroening ter hoogte van het Betty Asfalt Theater op de Nieuwezijds Voorburgwal. Ook kan het bestaande Wertheimpark nog vergroot worden ten koste van de naastgelegen vrije rijbaan op de Plantage Parklaan.

Afval en stadsdistributie

D66 wil dat de binnenstad schoner wordt. Met de vele bezoekers en bewoners is dit een flinke klus en daarom pleit D66 voor meer afvalbakken voor straatafval en meer containers voor het scheiden van huisafval, waar mogelijk ondergronds. Daarbij wil D66 een grotere verantwoordelijkheid geven aan ondernemers. Kleine ondernemers in met name winkelstraten mogen daarbij gebruik maken van de eerder genoemde scheidingsbakken en hoeven alleen een contract af te sluiten voor restafval. Grotere ondernemers dienen gestimuleerd te worden om collectieve contracten met vuilophalers af te sluiten om de afval- en vrachtbeweging te reduceren. D66 wil dat er extra wordt ingezet op vervoer over water. Zeker als het gaat om afval- en bouwverkeer, om zo de wegen in het centrum te ontlasten. Bij de herinrichting van straten moet hier rekening mee gehouden worden, door bijvoorbeeld het creëren van meer laad- en losplekken aan de kade. Tot slot pleit D66 voor onderzoek (in samenwerking met

het bedrijfsleven) naar de aanleg van meer zogenaamde ‘cityhubs’ in de stad waar goederen gedistribueerd kunnen worden. Dit om het aantal vrachtbewegingen in de binnenstad te verminderen.

Opgroeien in het Centrum

Jeugd

Een van de voorwaarden voor een leefbare stad is een stad waar ook kinderen kunnen opgroeien. Kinderen moeten in de stad kunnen spelen, bewegen en veilig naar school kunnen. Daarom wil D66 een eenduidige aanpak in de waarborging van verkeersveiligheid rondom scholen. Het moet voor verkeersdeelnemers meteen duidelijk zijn welke verkeersregels er gelden als zij in de buurt van een school komen.

Op dit moment telt ons stadsdeel maar één buitensportveld en dat is te weinig. Om de jeugd toch meer speelruimte te geven willen wij afspraken maken met basisscholen om sportfaciliteiten in de scholen ook buiten schooltijd open te stellen. Daarnaast moet het mogelijk worden voor kinderen om veilig buiten te spelen, daarom pleiten wij voor een verbetering van het toezicht en het aanbod van bestaande speeltuinen. Een al bestaand voorbeeld hiervan is speeltuin De Waag.

Milieu en verkeer

Een leefbare stad heeft alle soorten mobiliteit nodig. Wel moeten we er voor waken het evenwicht in de stad te bewaren, daarom moeten initiatieven als ‘shared cars’ volgens D66 ondersteund worden. Amsterdam Centrum is geen doorgaande route, maar D66 pleit er wel voor dat het voor bewoners en ondernemers mogelijk moet blijven om bij het eigen adres te laden en lossen. Op het gebied van scooters pleit D66 ervoor dat scooterbestuurders verplicht worden een helm te dragen, zodat zij op de rijbaan kunnen rijden.

Op de Prins Hendrikkade en Valkenburgerstraat is de luchtkwaliteit beneden peil. D66 vindt dat niet acceptabel, de emissienormen mogen nergens worden overschreden. Mede daarom pleiten wij er daarom voor touringcars uit het centrum te weren, bijvoorbeeld door het instellen van een vignettensysteem. Verder staat fietsproblematiek bij D66 hoog op de agenda. De bouw van fietsgarages onder het Rembrandtplein, het Weteringcircuit en de Bloemenmarkt bieden een deel van de oplossing. Bij herinrichtingen van straten wil D66 meer ruimte voor voetgangers en fietsen creëren. Vrij liggende fietspaden zijn in het centrum niet overal de beste oplossing en kosten veel ruimte. Fietsstraten waar de auto te gast is, zijn soms een betere oplossing. Fietsstraten bieden meer ruimte voor zowel voor fietser als voetgangers. We zetten in op brede stoepen zodat voetgangers, zowel validen als mindervaliden, zich altijd vrij kunnen blijven bewegen door de binnenstad.

Vrij, veilig en barmhartig Centrum

Handhaving

Het centrum is een plezierige plek om te wonen en D66 wil dat graag zo houden. D66 gelooft in de inzet van gebiedsteams die zich voor een langere tijd inleven in de problematiek in één specifiek gebied. Door de kennis en ervaring die daarmee opgedaan wordt kan effectiever gehandhaafd worden. De gebiedsteams moeten versterkt worden in het centrum. D66 pleit daarnaast voor een ‘top-5 van overlast’ die door buurtbewoners opgesteld kan worden om knelpunten in de stad sneller aan te kunnen pakken. De gezamenlijke schouwen met gemeente, bewoners, ondernemers en politie zou hierbij een rol kunnen spelen. Ook pleiten wij voor een voortzetting van het Binnenstad Offensief en betere normen voor evenementen die geluidsoverlast veroorzaken. Tot slot wil D66 taxi-overlast aanpakken door strenge handhaving.

Cultuur en evenementen

Amsterdam is een stad voor iedereen. Het is een stad vol met bewoners die de stad kleur geven, meer divers en aantrekkelijker maken. Zij gedijen het beste bij een zo breed mogelijk cultuur- en uitgaansaanbod. D66 merkt dat er steeds meer uitgaansplekken zijn waar creativiteit en originaliteit in vrijheid tot uiting kunnen komen en wil actief blijven bijdragen aan het verruimen van dit aanbod. Een voorbeeld hiervan is het project ‘Secret Village’ in de Reguliersdwarstraat. We zijn bovendien trots op de uitgaan scene in de stad en trots op unieke evenementen als de Amsterdam Pride, muziekfestival ADE en ook Koningsdag. Wel willen wij dat de evenementen meer verspreid worden over de gehele stad

Amsterdam Noord

Inleiding

Amsterdam Noord is het grootste stadsdeel van Amsterdam, dit stadsdeel met veel groen heeft binnenkort meer dan 100.000 inwoners. Noord is bruisend en cultureel. Geen wonder dat veel mensen uit verschillende culturen, met verschillend opleidingsniveau en met een verschillend inkomen hier willen wonen. Noord heeft een rijk industrieel karakter. Deze industrie heeft Noord gevormd en zal in de toekomst ook een grote rol blijven spelen. D66 Amsterdam Noord wil dat de balans tussen oud en nieuw in de komende jaren voorop staat zodat het stadsdeel voor al haar bewoners een herkenbaar en levendig thuis blijft.

De groeiende stad

Noord is een bijzonder groen stadsdeel en gezien de woningbouw koesteren we dat nog meer. De huidige parken en groenvoorzieningen hebben we de afgelopen jaren versterkt, het Noorderpark is daar een mooi voorbeeld van. De Wilmkerbreekpolder, Kadoelbreek en Buksloterbreek kunnen we verbinden met behulp van groene zones. Deze groene zones willen we ook aanleggen voor het Vliegenbos, het Rietland, Schellingwoudebreek en het Schellingwoudepark. Daarnaast is het belangrijk om de groene scheg rond de Sixhaven en langs het Noord-Hollands Kanaal te versterken. Uiteraard willen we, ondanks de druk op de woningmarkt, het groene Waterland en de cultuurhistorische waarden van de dorpsgezichten in Landelijk Noord behouden.

We stimuleren duurzaam bouwen met bijzondere aandacht voor groene daken. De Buksloterham is hier een prachtig voorbeeld van. Groen compenseert een deel van het CO₂, koelt, vermindert de concentratie van stikstof en fijnstof en verbetert de leefkwaliteit. Groen helpt ook bij het opvangen van wateroverlast. Dat kan op kleine schaal door meer ruimte voor tuinen te maken.

De afgelopen jaren zijn er veel bouwprojecten in Noord gestart en voltooid en er staat nog veel te gebeuren. Dit vraagt om aandacht voor behoud van de authenticiteit van Noord, maar ook om het verder integreren van wijken middels onder andere wijk overstijgende maatschappelijke voorzieningen. Wijken moeten niet alleen goed onderhouden, schoon en groen zijn, maar ook een goede mix hebben van huur en koopwoningen, ambachten en winkels. Daarmee creëer je één Noord, een Noord met oog op de toekomst.

D66 wil Noord aantrekkelijk houden en waar mogelijk nog aantrekkelijker maken. Investeren in de openbare ruimte is daar een belangrijk onderdeel van. Het opknappen van openbare ruimte en geld steken in onderhoud zijn punten waar D66 zich hard voor heeft gemaakt en zich voor zal blijven inzetten. Door D66 werd er zeventien miljoen euro vrijgemaakt voor het opknappen van openbare ruimte in Noord.

Het transformeren van lege kantoorpanden en oude historische fabriekspanden passen hier naadloos in. Het bouwen van nieuwe wijken en het inpassen van projecten in bestaande buurten moeten we zeer zorgvuldig doen. De Sprong over 't IJ, het openbaar vervoer en het fietsnetwerk zijn hierin belangrijk om Noord bereikbaar en leefbaar te houden in de toekomst. Het winkelcentrum boven 't Y moet worden getransformeerd. We willen marktpartijen de mogelijkheid geven dit te realiseren. Een aantrekkelijk, levendig, duurzaam en divers winkelcentrum heeft een belangrijke functie voor geheel Noord. Maar zo'n winkelcentrum moet wel op een duurzame manier worden gerealiseerd. Het winkelcentrum moet een ruim aanbod van winkels combineren met horeca, vermaak, sport, kleine ambachten, maar ook met wonen. De bestaande kleinere winkelcentra blijven echter belangrijk voor het doen van boodschappen en het verbinden van mensen.

Opgroeien in Noord

Noord kent een hoog percentage obesitas onder de jongeren. Hier willen we wat aan doen door Amsterdam Noord gezonder en groener te maken met behulp van sportfaciliteiten en groen. Kinderen worden uitgenodigd om buiten te spelen en te bewegen. Zo heeft D66 ervoor gezorgd dat vele schoolpleinen in Noord groener en uitdagender zijn. Een gezonder en groen Amsterdam Noord is ook van belang voor volwassenen. Mensen voelen zich gelukkiger met meer groen in de buurt, het is prettiger om naar buiten te gaan en er wordt makkelijker contact met buurtgenoten gemaakt.

We hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs. Dat is belangrijk en willen we blijven doen. Meer ondersteuning voor de leraar en tijd voor verdieping geeft de leraar de kans niet alleen het beste uit het kind maar ook uit zichzelf te halen. De brede school met vanaf het tweede jaar aandacht voor leren ontdekken, leren spelen en leren leren biedt een optimale overgang naar de oudere jaren. Maatwerk in het onderwijs is van evident belang. Taalachterstanden willen we nog verder verkleinen.

Te veel huishoudens in Noord weten helaas maar al te goed wat armoede is. D66 wil deze situatie blijven bestrijden door kansen voor iedereen te blijven creëren. Amsterdam Noord heeft tevens een relatief hoog percentage vroegtijdige schoolverlaters en een relatief hoge jeugdwerkloosheid. Dit willen we tegengaan door de werkcultuur verder te integreren op school. Voldoende stageplekken en een divers schoolaanbod in Noord zijn punten die aandacht verdienen. We willen actief met ouders samenwerken om hun kinderen de beste kansen op ontwikkeling te geven. Ouder- en kindteams kunnen hierin verder ondersteunen om samen met de gemeente, scholen en ouders gedragsproblemen aan te pakken.

Vrij, veilige en barmhartig Noord

Het stadsdeel Noord bestaat uit verschillende mensen. Wij als D66 Amsterdam Noord vinden het belangrijk dat alle Noorderlingen mét elkaar leven en niet langs elkaar heen leven. Zo gaan er binnenkort in de wijk Elzenhagen Zuid jongeren, studenten en statushouders samen in woongroepen leven. Dit bevordert de betrokkenheid, het begrip voor elkaar en het samenleven met elkaar. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn, discriminatie wordt niet geaccepteerd en we stimuleren sport, bewonersinitiatieven en cultuur ter verbinding.

Veiligheid in alle woonwijken is belangrijk. Sommige Noorderlingen voelen zich onveilig in hun eigen wijk. Wij willen daarom blijven investeren in informele netwerken van sleutelfiguren en bewoners rondom maatschappelijke organisaties. Voorbeelden hiervan zijn de Kinderraden, waarbij kinderen van verschillende scholen elkaar ontmoeten, elkaar leren kennen en van elkaar kunnen leren.

Amsterdam Oost

Inleiding

De aantrekkingskracht van Amsterdam Oost is groot. Het is een veelzijdig stadsdeel. Het strekt zich uit van Amstel tot IJ. Van Betondorp tot de grootstedelijke Amstelstation buurt. Het Oosterpark met het Nationale Slavernijmonument en monument De Schreeuw voor Theo van Gogh grenst aan de bekende Dappermarkt. De Indische buurt, waar D66 zich sterk voor heeft ingezet, staat in een nieuw daglicht met een bruisende Javastraat. Het nieuwe Amsterdam aan het IJ met het Oostelijk Havengebied, Zeeburgereiland en IJburg kent zijn eigen dynamiek. Het Tropenmuseum, Muziekgebouw aan 't IJ en cultureel centrum Pakhuis de Zwijger dragen bij aan de aantrekkingskracht van Oost, net als het OLVG-ziekenhuis en het brede aanbod van zorg en welzijn en steeds betere kwaliteit van het basisonderwijs. De Knowledge Mile met de Amstelcampus aan de Wibautstraat en het Sciencepark vinden we uniek. Het heeft één van de grootste digitale toegangspoorten ter wereld en een ruimtevaart-lab met veel innovatief mkb. In Oost willen dan ook veel Amsterdammers graag wonen.

De groeiende stad

Door de grote vraag is het lastig om een huis te vinden. D66 zet in op duurzame nieuwbouw met (midden) huur- en koopwoningen. Er wordt al flink gebouwd op Zeeburgereiland, Cruquius en de woontoren bij het Amstelstation. D66 heeft ervoor gezorgd dat de volgende fase van IJburg wordt aangelegd en dat de Sluisbuurt versneld wordt ontwikkeld. Ook met de plannen voor het nieuwe (Bijlmer) Bajes Kwartier en de ontwikkeling van het Amstelkwartier bouwen we aan nieuwe duurzame wijken met veel nieuwe bewoners. De verwachting is dat het aantal bewoners de komende jaren stijgt van 132.000 naar 160.000. Het aantal grote en kleine bedrijven dat zich in Oost vestigt blijft ook stijgen. Dat is goed voor de werkgelegenheid. D66 wil nu en de komende jaren extra aandacht voor de bereikbaarheid en leefbaarheid van Oost.

De groei van het stadsdeel moet hand in hand gaan met nieuwe voorzieningen. Goede scholen, centra voor zorg en welzijn, winkels, sportvelden, parken en speelplaatsen. Meer werk en meer mensen leiden ook tot meer verkeer. D66 zorgt dat de nieuwbouw en de fysieke bereikbaarheid van het stadsdeel gelijk opgaan. Dit betekent openbaar vervoer dat is afgestemd op de groei, betere fietsroutes, meer ruimte voor voetgangers en slim omgaan met autoverkeer. D66 bevordert doorstroming van het verkeer en richt de grote doorgangs- en toegangswegen in Oost beter in. Betere ontsluiting van de Oostkant van de stad en verbinding met de regio met zowel het OV, als de auto is belangrijk voor Oost én voor de rest van Amsterdam. D66 stelt de volgende prioriteiten om Oost bereikbaar te houden:

- Betere bereikbaarheid van IJburg en Zeeburg met betrouwbaar en regelmatig openbaar vervoer. D66 wil de capaciteit van het ov (zoals lijn 26) vergroten, tram- en buslijnen doortrekken en deels ondertunnellen, nieuwe haltes aanleggen en de verbindingen met Zuidoost (waaronder bus 66) verbeteren. D66 zet zich al langer in voor een nieuwe trambrug naast de Amsterdamse Brug. D66 wil de rechtstreekse metrolijn tussen de grote 'hubs' Amstel en station Zuid behouden en een goede verbinding tussen IJburg en Schiphol.
- Park & Ride Zeeburg is overvol. D66 zet in op uitbreiding van Park & Ride aan de Oostkant van de stad.
- De Middenweg en Amsterdamse Brug lopen vol in de spits, op de IJburglaan is het stapvoets rijden, de Kruislaan bij het Sciencepark is een te drukke verkeersader geworden. D66 pakt dit aan. De Carolina MacGillavrylaan wordt zo snel mogelijk doorgetrokken naar de A10 om het verkeer te spreiden.

- Voor fietsers en voetgangers zet D66 in op veilige routes en betere verbinding met de andere stadsdelen. D66 wil de fietsbrugverbindingen vanaf het Oostelijk Havengebied met Sluisbuurt en Noord zorgvuldig inpassen. De fietsverbinding tussen Amstelkwartier en Centrum moet beter. De Weesperzijde gaat D66 meer als fietsstraat inrichten. Voor het hele stadsdeel geldt dat meer fiets-parkeerplekken nodig zijn. Met de ingevoerde zes weken-regel halen we fietskrotten uit de rekken, zodat ook daardoor meer ruimte ontstaat.

Voor D66 is vergroening en verduurzaming een voorwaarde voor de verdere groei en leefbaarheid van Oost. D66 werkt aan de volgende prioriteiten voor een groen en schoon Oost:

- D66 wil groen in de stad en zoveel mogelijk natuur-inclusief bouwen. Cruquius en het Bajes Kwartier worden voorbeelden van wonen in een ecosysteem.
- De luchtkwaliteit moet beter. We beginnen met schone lucht voor omwonenden aan de Wibautstraat, de Gooiseweg en Ring A10. Kleine maatregelen, zoals vetplanten op hoge gebouwen, zorgen al voor grote resultaten.
- D66 richt zich op betere en slimmere afvalinzameling en duurzame afvalverwerking. Schone straten dragen veel bij aan de leefbaarheid.
- D66 zet zich in voor het groenonderhoud en wil unieke flora en fauna van Oost beschermen, waaronder Amstelglorie & Amstelscheg, Diemerpark en Darwinplantsoen. De spoortaluds in Oud-Oost en de Indische Buurt worden door bewoners onderhouden én ingericht, om een ontmoetingsplek voor de buurt te worden.

Opgroeien in Oost

D66 streeft naar een stadsdeel waar kinderen en jongeren zich maximaal kunnen ontplooiën. Waar zij in iedere buurt het beste onderwijs krijgen, kunnen spelen en veilig op de fiets naar school kunnen. We stellen in Oost de volgende prioriteiten:

- Meer aandacht voor jongeren in een achterstandspositie, vooral in de Indische Buurt, Transvaalbuurt, Dapperbuurt en IJburg. D66 gaat schooluitval tegen, maakt leerwerk- en stageplekken beschikbaar, en zorgt voor meer betaalbare jongerenhuisvesting. Dit vergroot de kansengelijkheid voor jongeren in Oost.
- Oost telt veel onderwijsinstellingen. De bij de Bijlmerbajes gelegen studentencontainers wil D66 ombouwen naar permanente studentenhuysvesting voor studenten (MBO, HBO en WO) met een smalle beurs.
- Met veel water in Oost is het voor kinderen belangrijk om te leren zwemmen. Dat moet op voldoende plaatsen kunnen. D66 regelt extra zwembadvoorzieningen in nieuwe buurten op IJburg, Zeeburgereiland en Amstelkwartier.
- D66 zet in op brede toegankelijkheid van sport, op sportlocaties en in de openbare ruimte. Voor jong en oud. In Oost zijn drie grote sportparken, Middenmeer, Drieburg en Diemerpark. Er wordt geschaatst op de Jaap Edenbaan en gezwommen in het Flevoparkbad of aan het strand bij Blijburg. D66 heeft de bekendheid van het Flevopark vergroot en vanwege de groei van het stadsdeel wil D66 investeren in het Flevoparkbad.
- D66 hecht aan kunst in de openbare ruimte en aandacht voor de vele monumenten, die de geschiedenis van de stad zichtbaar maken.

Vrij, veilig en barmhartig Oost

Oost is grootstedelijk met de bijbehorende lusten en lasten. Binnen de open en diverse samenleving die Oost is, zijn er ook spanningen. Met veel bewoners gaat het goed, maar de gevolgen van armoede, werkloosheid, discriminatie en laaggeletterdheid laten zich ook gelden. En net als ieder stadsdeel heeft Oost te maken met criminaliteit. D66 gaat uit

van de eigen kracht van mensen. Maar soms hebben mensen voor kortere of langere tijd hulp, zorg en ondersteuning nodig. Voor hen wil D66 streven naar een gezonde combinatie van zelf kunnen en herkenbare steun uit de samenleving. Voor D66 is het belangrijk dat iedereen zich thuis en veilig kan voelen, zichzelf kan zijn en zich kan ontwikkelen. D66 wil meer aandacht voor de leefbaarheid in ons stadsdeel en stelt onder meer de volgende prioriteiten:

- D66 heeft zich de afgelopen periode ingezet voor betere maatschappelijke ondersteuning in zorg en welzijn en blijft dit doen. Ondanks een wijdvertakt zorg- en welzijnsnetwerk, weten Amsterdammers niet altijd de juiste hulp te vinden. Naast het Sociaal Loket en de wijkteams zet D66 in op herkenbare inlooppunten voor zorg en welzijn in de wijk.
- Een deel van de bewoners in Oost kampt met eenzaamheid. D66 wil voorzieningen in de wijk die mensen stimuleren om actiever deel te nemen aan de samenleving.
- D66 strijdt voor een zorgvuldige inbedding van nieuwkomers in de buurt en de betrokkenheid van omwonenden, zodat integratie in de buurt wordt gestimuleerd.
- Als het aan D66 ligt, wordt de Sluisbuurt als eerste nieuwbouwbuurt volledig toegankelijk voor rolstoelers, scootmobielers of mensen die slecht ter been zijn. Ook in de rest van Oost verdwijnen drempels zoveel mogelijk in de openbare ruimte, winkels en andere voorzieningen.
- D66 werkt aan buurtveiligheidsplannen, waarin we de aandacht vestigen op jeugdoverlast en criminaliteit, en we geluids-, drugs- en alcoholoverlast aanpakken. D66 wil op dit vlak betere samenwerking tussen hulpverlening en politie, waar de aanpak in het Oosterpark als voorbeeld kan dienen.

Oost bruist. D66 hecht sterk aan kunst en cultuur. In het verleden hebben we laten zien dat we ook echt de middelen hiervoor vrijmaken. In Oost ligt de focus op cultuureducatie; de ontwikkeling van de creativiteit en artistieke talenten van jongeren en op buurtgerichte initiatieven. D66 wil ruimte behouden voor festivals voor jong en oud. Evenementen worden meer gespreid over Oost, om overlast te verminderen én elke buurt iets te bieden.

Oost krijgt straks een stadsdeelcommissie met vier gebiedsadviescommissies: Oud-Oost, Indische Buurt/Oostelijk Havengebied, Watergraafmeer/Overamstel, en IJburg/Zeeburgereiland. D66 wil dat de stadsdeelcommissies bewoners meer invloed geven, laagdrempelig en dichtbij. D66 wil werk maken van de betrokkenheid van Amsterdammers bij hun buurt en het contact tussen inwoners, politiek en overheid verbeteren, bijvoorbeeld met on- en offline platforms, en steunt daarom de komst van de stadsdeelcommissie.

Amsterdam Zuidoost

Zuidoost: een uniek stadsdeel

Amsterdam Zuidoost kent bijna 90.000 inwoners. Zij hebben wortels in vrijwel alle delen van de wereld en verrijken het stadsdeel met een enorme diversiteit aan culturen en gebruiken. Eén op de drie Zuidoostenaren is jonger dan 25 jaar. En Zuidoost kent veel bezoekers: studenten, zakenmensen en horecabezoekers. Dit alles maakt Zuidoost een jong, dynamisch en divers stadsdeel.

De groeiende stad

In Zuidoost zijn grote veranderingen gaande rond de A9 en naast Amstel III; er zijn plannen voor het bouwen van 20.000 woningen. D66 vindt het belangrijk dat in dit gebied de nadruk verlegd wordt van industriegebied naar woongebied, met bijbehorende voorzieningen. De linker en rechter kant van het spoor moeten meer samensmelten en bij verdere bouw moet rekening worden gehouden met cultuur, winkels en sportvoorzieningen. Op het nieuwe Gaasperdammerpark zou een toeristische trekker van regionaal formaat moeten worden gevestigd, hierbij rekening houdend met de sociale en ecologische duurzaamheid. Dit vergroot de aantrekkingskracht van het stadsdeel en biedt kansen voor de werkgelegenheid. Meer in het algemeen wil D66 de horeca in het stadsdeel bevorderen, onder meer door ontsluiting van het stadsdeel door beter beschikbaar openbaar vervoer

In Zuidoost, met name in het Arena gebied, zijn grote bedrijven gevestigd en is ruimte voor de vestiging van nieuwe bedrijven. Dit biedt kansen voor de lokale werkgelegenheid en voor stageplaatsen voor jongeren. D66 wil deze kansen grijpen en ervoor zorgen dat lokale ondernemers, zzp'ers, werkzoekenden, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en in Zuidoost wonende jongeren mee profiteren van deze bedrijvigheid. Zo kan gedacht worden aan het faciliteren van initiatieven voor (tijdelijke) horeca en het mogelijk maken van kleine horeca in parken. Ook zal D66 zich blijvend inzetten om de bereikbaarheid te bevorderen, zoals de gerealiseerde nachttrein die stopt op station Amsterdam Bijlmer Arena. Hierdoor kan het Arenagebied nog meer groeien als uitgaansgebied. Wel is er nog meer parkeergelegenheid nodig bij grote evenementen.

Zuidoost moet aantrekkelijker worden voor toeristen zodat ze niet enkel een hotelkamer boeken om te overnachten maar ook gebruik maken van de lokale faciliteiten. In dat kader kan gedacht worden aan het stimuleren van de aanwezige bedrijvigheid in het stadsdeel. Zuidoost kent een relatief grote informele economie. D66 wil mensen gelegenheid bieden om deze activiteiten om te zetten in zichtbare activiteiten met toekomstperspectief. Ook wil D66 zzp'ers ondersteunen door te overleggen met eigenaren van leegstaande kantoor- en werkruimten om betaalbare ruimte aan te bieden aan starters, zzp'ers en maatschappelijke organisatie.

Naast deze kansen zijn er ook enkele knelpunten. De markten, die een functie vervullen in kader van toerisme en detailhandel, hebben het lastig. D66 wil hen een impuls geven. Tegelijkertijd is Driemond toe aan renovatie, moet het aanzicht van garage Kempering behouden blijven en moet in het stadsdeel de ruimtelijke en functionele kwaliteit van wonen en werken worden verbeterd, zoals in Maasdrielhof. Ook moet er in het kader van de hygiëne en leefbaarheid, wat gedaan worden aan het rattenprobleem in zuidoost. Ook infrastructuur is van groot belang. Inwoners moeten zich zorgeloos en veilig kunnen verplaatsen. Zo is er behoefte aan verbeteren van de ontsluiting van Driemond door middel van ov, met name in de avonduren. Vanuit Gaasperplas en Gein heeft

stadsdeel Zuidoost hoogwaardige OV-verbindingen nodig met het centrum en de rest van de stad, waarbij rekening gehouden dient te worden met een acceptabele reistijd en een hoge robuustheid (minder uitval) van de OV-verbindingen. Bij wijzigingen in het lijnennet moet er voor worden gezorgd dat dit per saldo een verbetering voor de reiziger oplevert ten opzichte van de huidige situatie. D66 wil onderzoeken of en hoe middels een extra perron aan de reeds bestaande lijn Duivendrecht beter kan worden aangesloten op de metro naar Gaasperplas.”. Ook moet worden onderzocht of tram 9 kan worden aangesloten op Verrijn Stuart of station Diemen Zuid.

Opgroeien in Zuidoost

Voor opgroeiende kinderen is verkeersveiligheid, mogelijkheden tot sport en spel en goed onderwijs in de buurt van belang. In Zuidoost zijn de afgelopen jaren zogenaamde 'blackspots', kruispunten waar veel ongelukken gebeuren, voortvarend aangepakt. Er tekenen zich echter nieuwe 'blackspots' aan zoals in Gein de kruising van Wisseloord en het pad dat leidt naar het Eben Haëzer, de Bijlmerdreef ter hoogte station Ganzenhoef, de Karspeldreef en de ventwegen ter hoogte van de Kikkensteinstraat en op marktdagen de wegdelen tussen Ganzenpoort en de wegen naast de markt. Deze dienen prioriteit te hebben bij maatregelen voor het veiliger maken van de openbare ruimte.

Onderwijs is een belangrijk vraagstuk in Zuidoost. Zowel het bieden van een goede opleiding als het aantrekken van goede leerkrachten stuit op praktische problemen. Voor leraren is Zuidoost vaak minder geliefd vanwege de naam en het imago. Er zou meer moeten worden geprobeerd om deze spiraal te doorbreken, bijvoorbeeld door het verbeteren van woningaanbod voor leerkrachten. Ook moet er een Zuidoost jongerenraad komen om jongeren meer te betrekken bij zaken die ze aangaan in het stadsdeel zoals het onderwijsbeleid. D66 wil ook dat een haalbaarheidsstudie wordt uitgevoerd naar manieren om onderwijs gericht op techniek en innovatie in Zuidoost te implementeren voor jongeren die geïnteresseerd zijn in en over het talent beschikken om moderne vraagstukken op het gebied van innovatie te kunnen oplossen. Dit sluit aan op onze ambities om de kenniseconomie naar een hoger niveau te tillen.

D66 wil parken beter inrichten voor sportief gebruik en budget vrijmaken ter verbetering van de toegankelijkheid van sport, denk aan sport- en cultuurlessen van kinderen van mensen in armoede. Sporten is niet alleen voor jongeren, zodoende wil D66 het budget voor het project Sportbuurtwerk voor ouderen verruimen. In het Gaasperpark en rond de Gaasperplas worden festivals gehouden. D66 vindt het belangrijk de aard en bestemming van het Gaasperpark, natuur en recreatie in brede zin, hierbij te waarborgen. Ook wil D66 het lokale karakter van het natuurgebied beschermen door de bouw aan de zuidkant van de Gaasperplas tegen te gaan. De uitdaging is om een duurzaam evenwicht te vinden tussen rust en groen enerzijds, en groei en dynamiek anderzijds.

Vrij, veilig en barmhartig Zuidoost

Verbinding is voor D66 de basis van prettig samenwonen, vrij, veilig en solidair met anderen. Een groot aantal inwoners van zuidoost zit langdurig zonder werk of heeft onvoldoende inkomen om volwaardig aan de samenleving deel te kunnen nemen. D66 wil meer contact met deze groep mensen en hen helpen uit hun situatie te komen, bijvoorbeeld door herscholing in combinatie met nieuw werk. D66 vindt het niet kunnen dat er wachtlijsten zijn bij de schuldhulpverlening in Zuidoost en wil dat eerste prioriteit geven.

Digitale laaggeletterdheid is een groot probleem in Zuidoost dat kan leiden tot sociale isolatie van bewoners. D66 wil de vindbaarheid van de buurthuizen vergroten, zodat men elkaar daar kan ontmoeten en op deze wijze de digitale laaggeletterdheid aan kan

pakken. Ook moet er meer gedaan worden om dove en slechthorende mensen te ondersteunen, bijvoorbeeld door raadsvergaderingen te ondertitelen en de digitale infrastructuur daarop in te richten. De bibliotheek moet langer open blijven en als ontmoetingsplaats fungeren voor bewoners, ondernemers en organisaties. Verder wil D66 zich inzetten voor een kenniscentrum voor gehandicapten.

Amsterdam Zuid

Inleiding

Het stadsdeel Zuid heeft meer dan 140.000 inwoners - meer dan menig grote stad in Nederland – en biedt talloze verschillende woon- en leefomgevingen voor een internationale groep van mensen. Het stadsdeel groeit en het is belangrijk om een balans te vinden. Buitenveldert biedt veel groen en rust, waar het Museumkwartier de culturele drukte van de stad biedt met bijzondere architectuur. De Zuidas zal zich steeds meer van 'slechts' het zakelijke district van Nederland naar een diverse woon- en werk omgeving blijven ontwikkelen door de aankomende ontwikkeling van de Zuidasdok, de toegenomen woningbouw en daarmee verband houdende faciliteiten.

Wij willen de verscheidenheid, die ons stadsdeel zo bijzonder maakt, behouden met genoeg aandacht voor woningen, ruimte voor fietser en voetganger. We willen dat (jonge) gezinnen zich niet gedwongen voelen de stad te verlaten, en dat mensen in de avond van hun leven in Zuid ook nog steeds alle faciliteiten vinden waar zij behoefte aan hebben. D66 vindt het belangrijk dat je in elke levensfase je thuis kan vinden in dit stadsdeel: dat je hier veilig kan opgroeien en op een prettige manier oud kan worden.

Om dat te bewerkstelligen is het belangrijk dat D66 blijft inzetten op groei van middenhuursector. De veiligheid op straat (vooral voor jonge en oudere fietsers en voetgangers) heeft onze aandacht (niet alleen in de stad, maar vooral ook in Zuid), net zoals de aanwezigheid van een divers en beschikbaar aanbod van inspirerende en goede scholen. We willen dat onze buurt jouw buurt wordt en blijft, dus blijven we ons inzetten om initiatief vanuit bewoners te stimuleren.

De groeiende stad

D66 zet in op een stad in balans. Dat betekent het spreiden van de drukte in de stad en stadsdeel Zuid. Voor de drukte rondom de Noord-Pijp en de Stadhouderskade zal een oplossing moeten komen, terwijl gebieden zoals de Zuidas en Buitenveldert ruimte bieden voor vrije tijdsbesteding die past op de betreffende locatie (denk aan een bioscoop of musea). Dit geldt ook voor de parken: we willen de aandacht vestigen niet op alleen het Vondelpark maar op alle parken in Zuid waardoor de drukte meer wordt verspreid. Een grote stap is al gezet door de ingangen van de musea aan het Museumplein te verplaatsen naar het plein, waardoor de drukte aan de wegen sterk is verminderd. Ook kunnen we bezoekers en bewoners nog meer attenderen op alle andere mooie parken die wij in ons stadsdeel hebben. Drukke in de stad kent veel voordelen, maar ook nadelen. Een van de nadelen waar onze bewoners regelmatig over klagen, is toegenomen vuil op de straat. Dit is een punt dat niet alleen in ons stadsdeel, maar stadsbreed meer aandacht krijgt.

D66 blijft zich ervoor inzetten dat de werkzaamheden aan de Zuidasdok geen ontoelaatbare hinder met zich meebrengen, door o.a. goede bereikbaarheid te garanderen van het VUmc. Hiervoor zullen we goed moeten samenwerken met alle betrokken partijen.

Met de toegenomen drukte in het hele stadsdeel, neemt natuurlijk ook de drukte op de wegen toe. Zeker waar bestaande bouw is, moeten we gaan kiezen tussen de verschillende functies van wegen. Soms is het namelijk te druk om én te kunnen parkeren, én te kunnen autorijden, én te kunnen laden/losssen, én te kunnen fietsen, én te kunnen scooteren, én te kunnen lopen. Daarom wil D66 kijken hoe effectiever gebruik kan worden gemaakt van de openbare ruimte.

Ingegeven door duurzaamheid en gezondheid heeft D66 veel gedaan om ruimte te creëren en behouden voor fietsers en voetgangers. Er zijn verschillende pilots gedaan zoals het flexibel inzetten van parkeerplaatsen om zo extra ruimte te creëren voor fietsen. Ook zijn er in de Pijp veel fietsenrekken en gemarkeerde plekken voor fietsen bijgekomen zodat er ruimte is voor voetgangers. Ook de komende jaren zullen succesvolle oplossingen ingezet worden om fietsers en voetgangers de ruimte te geven, waarbij handhaving en communicatie belangrijke middelen zijn. D66 wil inzetten op meer fietsparkeerplekken, en ruimte creëren op straat door bovengrondse parkeerplaatsen te verplaatsen naar garages daar waar dat financieel haalbaar is.

De auto is nog steeds voor veel mensen een belangrijk vervoersmiddel, en zal zijn plek behouden in het stadsdeel. Daar waar mogelijk en nodig zullen we echter het parkeren van auto's verplaatsen van de straat naar ondergrondse garages (zoals onder het St. Willibrordusplein), om zo meer ruimte voor andere functies te kunnen geven.

Opgroeien in Zuid

D66 is een partij voor oud en jong.

Ons stadsdeel kent veel diversiteit, qua leeftijd, qua achtergrond etc., en laten we dat vooral behouden. Om dat te bewerkstelligen blijven wij inzetten op extra woningen, en in het bijzonder in het middensegment. Een grote groep mensen voelt zich gedwongen het stadsdeel te verlaten omdat ze niet de woning kunnen vinden voor de volgende stap in hun leven. Om dat tegen te gaan willen we onder andere nieuwe woonlocaties ontwikkelen op de Zuidas, Havenstraat en Buitenveldert. Er wordt al veel aan gedaan om die gebieden ook voor bewoning aantrekkelijker te maken, en dat willen we voortzetten. Daar waar mogelijk willen we ook inzetten op grotere woningen (voor gezinnen) via de beprijzing van uitgegeven grond.

D66 maakt zich sterk voor veilige fietsroutes. Wij zetten daarnaast in op aantrekkelijke kinderopvang, kunstonderwijs en mooie faciliteiten in onze stadsparken. Kinderen moeten de ruimte krijgen om te spelen. Instanties werken goed samen in Zuid en zijn erop gericht om armoede in het stadsdeel aan te pakken en te voorkomen: dat moeten we behouden.

D66 blijft initiatieven gericht op ouderen ondersteunen en wil dit uitbreiden waar nodig. Het doel is het bevorderen van de sociale samenhang in de buurt en het bereikbaar houden van voorzieningen. D66 ziet het belang van initiatieven waar bewoners onderling zorg voor elkaar dragen zoals de vrijwilligerscentrale en wil deze daarom blijven ondersteunen, denk hierbij aan 'welzijn op recept' (via huisartsen signaleren van eenzaamheid), het ondersteunen van mantelzorgers en de vrijwilligerscentrale. Vooral voor deze groep is het belangrijk dat lokale OV-initiatieven mogelijk blijven (denk bijvoorbeeld aan de succesvolle particuliere bus rondom Gelderlandplein).

Vrij, veilig en barmhartig Zuid

D66 wil in Zuid doorgaan met het ondersteunen van initiatieven die vanuit de bewoners en ondernemers worden gestart. Succesvolle voorbeelden zijn bijvoorbeeld stadsdorpen in de Rivierenbuurt, de schone Pijp en het Vondeldorp. Om deze initiatieven goed te ondersteunen is het nodig dat stadsdeel Zuid flexibel werkt en daarom zullen de gebiedsteams worden uitgebreid. Hierdoor heeft het stadsdeel de juiste voelsprieten in de wijk en zorgen de teams dat de juiste afdelingen binnen het stadsdeel aan de slag gaan met de initiatieven. Het is cruciaal dat alle kennis en ervaring die aanwezig is vanuit de wortelen van ons stadsdeel beschikbaar zijn en meegenomen worden door de besluitvormers en beleidsmakers op alle niveaus: dat is iets waar D66 zich voor in blijft zetten.

D66 wil de veiligheid waarborgen van alle bewoners en tegelijkertijd een stadsdeel zijn waarin mensen vrij kunnen bewegen. Daar waar instellingen en andere 'high-profile'-organisaties/locaties om welke reden dan ook bedreigd worden, moet er voldoende aandacht zijn om de risico's te minimaliseren. Omdat wij ook de bewegingsvrijheid van onze bewoners en de mensen die hier werken hoog in het vaandel hebben, vereist dit dus maatwerk.

Amsterdam Nieuw-West

Inleiding

In heel Amsterdam wil D66 werken aan het creëren van kansen op het gebied van wonen, werken en recreëren. Waar elders in de stad problemen zoals drukte en gebrek aan groen en ruimte een rol spelen, zie je in Nieuw-West een andere focus. Nieuw-West is jong en uniek. Dit geeft kansen en deze kansen willen wij benutten. Dit doen wij op het gebied van vrijheid, veiligheid en met het oog op de toekomst.

Wij willen bouwen en inzetten op een goede mix van beschikbare woningen in een schone, groene en bereikbare omgeving. We komen met nieuwe initiatieven en bouwen verder op bestaande successen zoals de broedplaatsen, de geluksdisco's en de ruimte die wordt geboden aan startups. Ontwikkelen doen wij duurzaam, natuur blijft en we stimuleren de Tuinen van West, de komst van bedrijvigheid en musea en het aantrekkelijker maken van de Sloterplas. Met onze ambitie zullen wij bereiken dat Nieuw-West een jong een positief imago zal uitstralen en nog aantrekkelijker zal worden voor alle Amsterdammers. Succesvolle initiatieven zoals de Smaakboulevard, Hotel Buiten, 24 uur Nieuw-West en de Lucas Community, dragen hier al enorm aan bij.

Bij alles wat wij doen zullen wij altijd op zoek zijn naar een goede balans tussen jong en oud, tussen verschillende bevolkingsgroepen en tussen reuring en rust. Een aantrekkelijk stadsdeel is een stadsdeel waar iedereen zichzelf kan zijn en waar je jezelf kan ontwikkelen en je leven vorm kan geven. Een goed aanbod van kwalitatief hoogstaande scholing is dan bijzonder belangrijk en daarnaast vereist van een politieke partij dat er wordt ingezet op verbinding en respect tussen individuen.

Vrij, veilig en barmhartig Nieuw-West

Bij een divers stadsdeel zoals Nieuw-West hoort een streven naar verbinding tussen alle bevolkingsgroepen. Dat leidt tot veel moois, maar ook tot problemen. D66 wil participatie maximaal stimuleren. Dat begint bij onderwijs, en kan ook door steun te geven aan regiegroepen en het toewijzen van subsidie aan bewonersinitiatieven. Discriminatie tegengaan is een van onze belangrijkste prioriteiten. Als je je onveilig voelt - bijvoorbeeld vanwege je seksuele voorkeur, maar net zo goed vanwege geloof of geslacht - dan kan je niet jezelf zijn. Verbinding zal in al ons bestuurlijk handelen een leidend thema zijn.

Je moet je welkom en thuis voelen in Nieuw-west, of je nu een Amsterdammer van de tiende generatie bent of nieuw in de stad (vluchtelingen zijn in Nieuw-West welkom). Integratie, participatie en emancipatie zijn en blijven onze sleutelwoorden met betrekking tot alle inwoners van het stadsdeel en fundamentalisme en radicalisering moeten aangepakt worden, van welke kant in de samenleving die ook komen. Natuurlijk is er geen vrijheid zonder verantwoordelijkheid en tolerantie. Daarom zetten wij ook in op het uitdragen van normen en zetten we in op de handhaving daarvan en ook op jeugdhulpverlening. En nee, handhaven doe je niet van 9 tot 5, dit doe je wanneer het nodig is. Ook 's avonds laat en in het weekend moet in Nieuw-West veiligheid op straat zijn.

Opgroeien in Nieuw-West

D66 zet natuurlijk in op onderwijs. D66 heeft zich hard gemaakt voor goede scholen in Nieuw-West en zal dat blijven doen. Een goede opleiding is de manier om je te ontwikkelen, voor jong én oud, waar je wortels ook liggen. Het voorkomen van ongelijke kansen is daarbij voor ons een belangrijk punt van aandacht. Wij blijven ons inspannen voor stages voor jongeren. Ondernemers bieden dolgraag stages aan. Maar het contact met de scholen kan en moet beter. Onze studiezalen zijn succesvol en die willen we behouden. We geven extra aandacht aan de tegenwerking die jongeren uit Nieuw-west regelmatig op de arbeidsmarkt ondervinden en we stimuleren ondernemerschap.

Voor probleemgedrag bij jongeren moet nog meer aandacht komen. En dat geldt zeker voor radicalisering. Hierbij steunt D66 de samenwerking met bewonersteams in de wijk. Ook willen wij de problematiek rondom armoede blijven aanpakken. Nieuw-west burgers hebben regelmatig meerdere problemen tegelijk: het eerder signaleren en aanpakken is dus cruciaal.

Ook sport (zowel meedoen als bewonderen) verdient alle ruimte. Sport zorgt voor verbinding en voor het bevorderen van gezondheid. Daarom zijn activiteiten zoals de triatlon in Nieuw-West meer dan welkom. Naast sport benut D66 de bindende kracht van cultuur. Meer kunst in de openbare ruimte, voor iedereen en op elk moment beschikbaar; interactief, ruw en vernieuwend. Het verrijkt ons stadsdeel. Niet alleen voor jong, maar ook voor oud.

De groeiende stad

Door de stedenbouwkundige opzet van het stadsdeel is er de ruimte om de druk die elders in de stad gevoeld wordt te verlichten. Ook Nieuw-West zet D66 in op middenwoningen (koop én huur), terwijl er een goede balans gezocht wordt tussen goedkopere en duurdere woningen. Ook hier geldt weer dat we gaan voor duurzaam, dus moeten we inzetten op compacter (ver)bouwen, met groenere materialen, en meer de hoogte in. Groen Nieuw-West! Energie- en CO2 neutrale woningen (nieuw en bestaand!), groene daken en stadswarmte zijn onze duurzame oplossingen. Ook biedt Nieuw-West ruimte voor het opwekken van duurzame energie (wind op land waar het kan, zoals in Westpoort en het Westelijk Havengebied, en zonne-energie), die lokaal gebruikt kan worden via smart-grids.

In Nieuw-West willen we in het bijzonder ruimte maken voor collectief particulier opdrachtgeverschap. Zo kun je van een woning echt je eigen woning maken. Op sommige plekken is er ook nog ruimte voor duurdere woningen, tiny-houses en andere woonvormen. Daarmee wordt het woningaanbod nog diverser. Zo kunnen we ruimte bieden voor starters en (oudere) gezinnen en nieuwe initiatieven mogelijk maken. Onnodige regels die weer voortvloeien uit regels (zoals welstand en bestemmingsplannen) schaffen we af.

Groei is alleen succesvol als bereikbaarheid en voorzieningen meegroeien. Voor een deel kunnen we dit opvangen door dicht in de buurt van (of zelfs boven) uitvalswegen en stations te bouwen. Schone stadsstraten zoals de Jan Evertsenstraat en het gebied rondom Lelylaan geven levendigheid, bedrijvigheid en veiligheid en brengen de voorzieningen die nodig zijn. Een beter openbaar vervoer is een tweede sleutel. Onderzoek naar de haalbaarheid van het doortrekken van de metro voorbij Isolatorweg richting Centraal Station/Noord heeft hoge prioriteit. D66 blijft ook aandacht geven aan openbaar vervoer op kleinere schaal, zoals een goede OV-ontsluiting van de buitengebieden.

Amsterdam West

Inleiding

Amsterdam West is een levendig stadsdeel met een grote aantrekkingskracht. Het strekt zich uit van de Houthaven aan het IJ, via het Westerpark naar de Kop van Jut, door tot aan het Vondelpark in het zuiden. Op de westelijk grens huist het creatieve concept De School vanwaar je via het Mercatorplein door het negentiende eeuwse Oud-West bij de Singelgracht komt, die het stadsdeel aan de oostkant omlijst. D66 was de laatste vier jaar onderdeel van het Dagelijks Bestuur en heeft zich sterk ingezet voor verduurzaming en vernieuwing en herinrichting van buurten. De Foodhallen en de Ten Katestraat zijn hier voorbeelden van. D66 wil dit blijven doen, bijvoorbeeld in de Bellamybuurt. Daarnaast heeft D66 een belangrijke rol gespeeld op het gebied democratische vernieuwing, zoals met de Stem van West en ingezet op verbinding met het antiradicaliseringsprogramma Stay West. Goede voorzieningen, diversiteit en creativiteit in de buurt maken dat veel Amsterdammers graag in West willen wonen.

De groeiende stad

Het is dringen op de woningmarkt en lastig om een huis te vinden in West. D66 zet in op duurzame nieuwbouw en maakt zich hard voor meer huizen in het middensegment. Daar is het grootste tekort aan. In het Westelijk havengebied en de ringspoorzone zien we kansen om te bouwen. D66 heeft zich de afgelopen jaren sterk ingezet voor onder meer de Houthavens en de Kolenkitbuurt. Met Westerpark-West, Brediuslocatie, Sloterdijk I en Mercatorpark heeft West mooie gebieden in handen om uit te breiden en kwaliteit en diversiteit toe te voegen. D66 staat voor gemengde buurten met ruimte voor alle inkomensgroepen.

De groei moet hand in hand gaan met nieuwe voorzieningen. West is één van de meest dichtbevolkte gebieden van Nederland. Toegang tot goede en diverse voorzieningen is nodig om de buurten leefbaar te houden. West moet daarnaast ook bereikbaar blijven. D66 geeft vooral meer ruimte aan voetgangers en fietsers en maakt daarnaast werk van de volgende punten:

- D66 zoekt meer samenwerking met bewonersorganisaties, ondernemersverenigingen en scholen. Dit kan een positieve bijdrage leveren en zorgt voor een band met de buurt. Een voorbeeld is de succesvolle herinrichting van de Ten Katestraat in samenwerking met bewoners, de markt en horecaondernemers.
- Bij herinrichtingen geven we voorrang aan brede fiets- en voetpaden, bijvoorbeeld bij de herinrichting Kinkerstraat. Op plekken waar het noodzakelijk en mogelijk is, maken we meer ruimte voor fietsparkeren
- D66 wil de Bos en Lommermarkt verduurzamen en op termijn verzelfstandigen. D66 is voorstander van bijzondere markten, zoals de Mercatormarkt en de Sunday Market.
- Bewoners en ondernemers worden meer betrokken bij het tegengaan van de overlast van toerisme. Op initiatief van D66 is er in de Hallen met bewoners een bewonersforum georganiseerd. Hieruit kwamen concrete maatregelen om overlast te verminderen. D66 blijft hierover met bewoners in gesprek gaan.
- Goede OV verbindingen naar het Westelijk havengebied en Westerpark zijn noodzakelijk. D66 gaat zich hiervoor inzetten.
- D66 is voorstander van meer ondergrondse parkeergarages in West waar dat mogelijk is. Hiermee creëren we ruimte voor vergroening.
- Geef bewoners de kans hun straat om te dopen tot *Leefstraat*. Bewoners kunnen dan voor een bepaalde periode in een autovrije straat spelen, tafeltennisen, barbecueën, of verzin het maar.

Vergroening en verduurzaming zijn voor D66 een voorwaarde voor de verdere groei van West. We zetten in op een duurzame en groene leefomgeving. Zo gaat D66 de toegang tot sportvelden, recreatie en groen in West uitbreiden. We stellen de volgende prioriteiten:

- Aanpakken van de veel te hoge concentraties fijnstof en stikstof. D66 richt zich als eerst op de gebieden waar de luchtkwaliteit het meest onder druk staat, zoals de Overtoom en Jan van Galenstraat.
- Versnellen van de openstelling van de volkstuinen in het Westerpark. Dit gebied is in omvang vergelijkbaar met het Vondelpark.
- Meer groen met postzegelparkjes en toevoeging van bomen en planten bij herinrichtingen. Dit is onder meer nodig op het Mercatorplein en het Bos en Lommerplein. Het initiatief van D66 de “Groene Loper” van Kinkerstraat Oost tot de Rozengracht is hier een voorbeeld van. Dit is goed voor biodiversiteit in stad en de luchtkwaliteit. Meer groen leidt ook tot de verbetering van wateropvang.
- Betere afvalinzameling en duurzame afvalverwerking. Schone straten dragen veel bij aan de leefbaarheid.
- D66 zet zich in voor het behoud van zowel de cultuurhistorische als ecologische waarde van Oud-Sloterdijk en omgeving.

Opgroeien in West

D66 streeft naar een stadsdeel waar kinderen het beste onderwijs krijgen, ongeacht de buurt of hun

achtergrond, waar kinderen gezond opgroeien met genoeg speelplekken en ze volop kansen krijgen:

- Behoud het Wilde Westen, een fantastische plek voor stadskinderen om kennis te maken met de natuur.
- D66 zet zich in voor groene en beter onderhouden schoolpleinen.
- Kinderen mogen nooit worden uitgesloten van schoolreisjes en schoolvieringen omdat ouders krap bij kas zitten. Daar heeft D66 een voorstel voor uitgewerkt dat is aangenomen door de gemeenteraad.
- Om kinderen en jongeren meer perspectief te bieden worden zogenaamde ‘Zomerscholen’ georganiseerd. D66 wil deze initiatieven in het stadsdeel ondersteunen, onder andere door ruimtes beschikbaar te stellen.
- Pak overgewicht bij kinderen aan. D66 heeft zich hier al flink voor ingezet. Mede dankzij de ‘vet hard te lijf’ motie zijn in de openbare ruimte fitnessstoestellen geplaatst. Ook de speelplekken worden uitgebreid met sportieve speeltoestellen. Dit onderwerp houdt onze aandacht.
- De ambachtseconomie in West biedt kansen op banen voor mbo’ers. De aansluiting tussen het klaslokaal naar de werkvloer kan beter worden ingericht. Ook het imago van de ambachten kan beter. D66 wil dat de Dienst Werk en Inkomen (DWI) beter inspeelt op de vraag naar nieuw personeel bij ambachtsbedrijven. Door ervaring op te doen op de werkvloer en een ambacht te leren kunnen jongeren hun positie op de arbeidsmarkt duurzaam verbeteren. Een sterk voorbeeld hiervan in West is het Ambachtslab.

Vrij, veilig en barmhartig West

In Amsterdam West leven meer dan 140 verschillende nationaliteiten. Dit zorgt voor diversiteit en levendigheid. Het vraagt ook om wederzijds respect en tolerantie. D66 wil de dialoog in West bevorderen. We vinden dat het stadsdeel actief en zichtbaar respect en tolerantie moet bepleiten. Denk aan aanwezigheid bij herdenkingen, buurtmanifestaties, spreekuren en buurtoverleg. D66 zet in op de volgende punten:

- D66 wil dat de Vrij West campagne wordt gecontinueerd. Met Vrij West promoot het stadsdeel diversiteit en tolerantie ongeacht genderidentiteit, afkomst, geloofsovertuiging, leeftijd of seksuele voorkeur.
- LHBTI-acceptatie is nog altijd niet vanzelfsprekend in West. D66 vindt dat iedereen hand in hand over straat moet kunnen lopen. D66 heeft zich ingezet voor het actieplan Roze Agenda West, om samen met lokale belangenverenigingen activiteiten te organiseren die discriminatie tegengaan. Roze ouderen en LHBTI-ers met een migrantenachtergrond verdienen extra aandacht.
- D66 stimuleert dat er onderwijs wordt gegeven over diversiteit.
- Aanwezige en zichtbare politie die buurtgericht werkt, ondersteund door straatcoaches die de buurt en haar bewoners goed kennen. D66 wil doorgaan met Buurtpraktijkteams die nu actief zijn in de Gulden Winckelbuurt, Landlustbuurt, en de Mercatorbuurt.
- D66 wil doorgaan met het programma Stay-West. Het actieprogramma tegen radicalisering dat o.a. bestaat uit voorlichting op basisscholen/VO-scholen, weerbaarheidstrainingen voor ouders tegen gevaren radicalisering, trainen van sleutelfiguren, zoals jongerenwerkers.
- D66 blijft inzetten op een goed vangnet voor inwoners met een GGZ achtergrond of met een verstandelijke beperking.
- Armoede is ook in West een voorkomend probleem. D66 gelooft in een geïntegreerde aanpak tussen overheids-, welzijnsorganisaties en zorginstellingen.
- D66 is voor meer laagdrempelige (medische) spreekuren door wijkverpleegkundige en wijkzorgnetwerken.
- We moedigen informele initiatieven in de wijken aan zoals het Wijkleerbedrijf, Gidelab, Actief zijn Werkt (buurthuis Horizon), Samen Kappen (centrum Kijkduin) en wijkwerkplaatsen. Heel waardevol voor West.
- D66 wil de invloed van bewoners in besluitvorming vergroten. Ook in het nieuwe bestuurlijk stelsel moet plaats zijn voor Bewonersfora per buurt of wijk. D66 wil doorgaan met de Stem van West, het platform voor bewoners in West om voorstellen in te dienen en zo bewonersparticipatie te vergroten.

D66 bevordert lokale initiatieven van regionale media, zoals al gebeurd is op het Westergasterrein en de Hallen. D66 wil dat verder stimuleren, door bijvoorbeeld samenwerkingsverbanden tussen het Media-College en de studio op het Westergasterrein. Festivals op Westergasterrein zijn leuk en waardevol voor de buurt. Net als kleine buurtgebonden festivals, zoals op Stenen hoofd, Mercatorplein en in het Erasmuspark. Natuurlijk met aandacht voor geluidsoverlast en handhaving. Er zijn in West veel ateliers van kunstenaars. De Baarsjes en Bos en Lommer, in het bijzonder de Kolenkitbuurt, zijn belangrijke vestigingsplekken voor kunstenaars. D66 blijft (tijdelijke) woon-/ werkruimte voor culturele en creatieve startende ondernemers stimuleren.